
LIBRARY OF CONGRESS
00002909364

THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS

Fabler

af

Ludvig Holberg.

Paa ny udgivne

ved

A. E. Boye.

Kiøbenhavn 1832.

I Commission i J. H. Schubothes Boghandling.

Forlagt af og trykt hos P. N. Jørgensen.

L. Holbergs

Moralske Fabler.

Med hosføyede Forklaringer.

Tredie lidet forkortede Oplag.

Forerindring.

Disse Fabler ere noget af det sidste, Holberg har skrevet; de udkom i hans syv og tredsindstyvende Aar, tre Aar før hans Død, og at de ikke ere skrevne i en tidligere Periode, derom vidne baade indre og ydre Kiendemærker.

I en af de ved mig forfattede Afhandlinger over denne vor Digter og hans Skrivter (hvilke Afhandlinger fra Tid til anden ere indrykkede i Maanedsskrivtet Athene som „Fragmenter over Holberg") bemærkede jeg, at ikke Alt, hvad han har meddeelt os under Titlen „Fabler," tilkommer dette Navn; da han endog et Sted har indført en historisk Begivenhed, uagtet en Fabel i Almindelighed netop betyder noget, der er opdigtet. Naar han endvidere har kaldet sit Skrivt: „moralske Fabler," vil en Deel af dets Indhold endnu mindre findes svarende til Titlen, saafremt man dermed forbinder det Begreb, hvori disse Ord nu sædvanligt tages. Hvad Benævnelsen „Fabler" angaaer, vilde Holberg maaskee besvare Indvendingen med den gamle Regel: denominatio fit a parte potiori; thi man indrømmede ham vel, at den største Deel af disse Fabler virkelig fortiene Navnet, i det de ere korte poetiske Fortællinger, der i en simpel Indklædning giøre en eller anden for Livet frugtbar Lærdom anskuelig. Han kunde endnu bruge et mere afgiørende Argument, hvis han vilde

erindre om Ordets oprindeligere, mere omfattende Bemærkelse, hvori fabula (af fari) betegner enhver simpel Fortælling om en digtet eller virkelig Begivenhed. Heller ikke Ordet „Moral" tager Holberg i dets indskrænkede Betydning af „Sædelære," men, ligesom i hans „Moralske (d. e. moralphilosophiske) Tanker," i dets ældre mere udvidede, for: practisk Philosophie, Popular-Philosophie; og „at moralisere" betyder hos ham oftest det samme som at philosophere over Livet og dets Forhold paa en almeenfattelig og almeen-indtrængende Maade. Hermed er det forklaret, hvorfor mange af disse Fabler, hvilke han kalder moralske, ogsaa indeholde politiske, philosophiske, æsthetiske Lærdomme.

At iøvrigt den uddragne Lærdom paa enkelte Steder er tvungen, undertiden ubetydelig, undertiden aldeles ingen, maa man tilstaae. Et Par Fabler ere kun hvad man pleier at kalde Anecdoter, andre indeholde atter et lunefuldt Indfald, et comisk Træk, en Vittighed. Med megen Kløgt har han undertiden udledet en overraskende Moral af en Fortælling, hvori man ikke ved første Øiekast troede at finde den. Men undertiden har han ogsaa brugt Fablen, tvertimod denne Digt-Arts Natur, til Vehikel for en eller anden særegen Mening, et eller andet Paradoxon, der tidt ei engang maa antages som hans fulde Alvor. I Hensyn til slige Meninger, f. Ex. nogle theologiske, stundom ogsaa æsthetiske, er det nødvendigt at erindre, hvorledes Holbergs Anskuelser ikke ubetinget maa bedømmes herefter, men at de, hvis man heri vil komme til en rigtig Dom, maae sammenholdes med Yttringer over de samme Gienstande i

andre hans Skrivter; men fremfor alt, at Omstændighederne, hvorunder han skrev, og det Characteristiske i hans Aands-Retning og hans Tendents, maa haves for Øie. Han fremsætter ofte en paradox Sætning for, som han andetsteds har sagt, at give Anledning til at examinere en Ting nøiere, og hans Meninger havde gierne en polemisk Retning, snart mod det, som Tidsalderen alt for sanguinisk hyldede, snart mod enkelte Ordførere. Jeg har i en tidligere Afhandling bemærket det Aands-Slægtskab, der i visse Henseender var mellem Holberg og Lessing; ogsaa i dette Tilfælde finder det Sted.

Alle Indvendinger uagtet, der kunne giøres mod adskillige af Holbergs Fabler, støder man dog sieldent paa saadanne, hvilke Læseren skulde finde aldeles uden Næring for Forstanden; det er kun meget enkelte Gange man vil træffe Fader Holberg slumrende; og hændes ikke det samme, efter Horats's berømte Udsagn, ogsaa Fader Homerus? Men Horats har selv tilstaaet, at i et langt Værk kan en Digter vel være bekiendt at Søvnen lister sig over ham*). Vi føie om Holberg til, at den, der i sit lange poetiske Dagværk (Peder Paars, Satirerne, Comoedierne, Niels Klim, &c.) har været saa aarvaagen som han, vel, naar det helder mod Aften, imellem kan tillade sig, og tilgives, Øieblikkes Slummer: Og hvor kraftfuld og sindriig vaagner han ofte igien! Da Skrivtet selv forelægges Læseren, er det ikke fornødent at udpege de mange gode og ægte Fabler, det indeholder, det Sind-

*) In opere longo fas est obrepere somnum.

rige og det Betydningsfulde, der ofte er lagt i dem, og det Lune, hvormed ogsaa her den comiske Digter røber sig.

Jeg kan ikke være eenig med Rahbek, der i Fortalen til det 21de Bind af Udgaven af Holbergs udvalgte Skrivter, yttrer, at "Fablerne dog stedse blive hans meest forulykkede Værk." Han siger vel ikke hermed, at dette Værk, i sig selv, er forulykket, men kun, at det er mindre lykkeligt, end alle Holbergs øvrige. Dog feiler han heri; thi det uheldigste af alt hvad Holberg har skrevet, eller rettere det eneste uheldige, er: "Den forvandlede Brudgom," et Lystspil i een Act, hvilket kun bærer faa Spoer af den fordum saa store Comiker, men som ogsaa er den alderssteegne Digters sidste poetiske Værk, skrevet ikke af indre Drivt, men efter fremmed Opfordring.

Lessing, der selv var Fabeldigter, har et Sted yttret et Par Ord om Holbergs Fabler; men han synes at bedømme dem alle efter een, der netop, efter den almindelige æsthetiske Definition, ingen Fabel er. "Er ethvert Træk," siger han i en af de Afhandlinger om Fabeldigtet, han har tilføiet sine samlede Fabler (Berlin 1759) — "Er ethvert Træk, der har Hentydning paa "en physisk Sandhed, en Fabel? For Exempel, naar den "sælsomme (der seltsame) Holberg fortæller om Fanden, "der vogtede sin Moders Geder*) — har han da fortalt "en Fabel? Der er i det mindste en Lærdom i denne "Ting. Thi han føier selv udtrykkeligen til: Fablen vi-

*) See nærværende Skrivt S. 81. Lessing har anført denne Fabel in extenso.

"ser, at intet Creatur er vanskeligere at holde i Ave, end "en Geed. — En vigtig Sandhed! Ingen har skamme"ligere mishandlet Fablen, end denne Holberg, og En"hver mishandler den, som faaer det Indfald, deri at "foredrage nogen anden Lære, end en moralsk." Den anførte Fabel af Holberg vil jeg ikke forsvare; den er snarere en lystig Parodie paa en Fabel, end en Fabel selv. Men hvilken billig Læser vil bedømme de øvrige efter denne allene? Saa rigtig Lessings Dom om den omtalte Fabel er, saa ubillig er den almindelige: at ingen skammeligere har mishandlet Fablen, end Holberg. Thi skal det, som Lessing paastaaer, være en Mishandling, at lægge en anden Lære, end en blot moralsk, i dette Digt, saa træffer Dommen Æsopus selv, der dog anføres som Mønster for alle Fabeldigtere, og den træffer den største Deel af Æsopi Efterfølgere, tilligemed Holberg. Det er efter Lessings egen Theorie for Fablen, fremstillet i de ovennævnte Afhandlinger, at han har forkastet Holbergs, men denne Theorie er vel sindriig, men neppe i sin alt for snævre og indskrænkende Definition rigtig.*) Derfor er den ogsaa i sin Tid bleven bestridt; ligesom nyere Æsthetikere heller ikke have fulgt den. Blandt disse ere Herder og Sulzer, og jeg vil af den sidstes Theorie, her anføre Følgende, fordi det i Korthed betegner de bedste Fablers Øiemeed og Væsen, og fordi denne Characteristik

*) Træffende er derimod hans Forklaring af Aarsagen, hvorfor Dyrene fremtræde som handlende Væsener i Fablen. Nemlig fordi visse Dyr (som Ræven, Gaasen, Ulven, Lammet, &c.) allerede forud ere Læserne bekiendte under en bestemt Characteer, der ei behøver nærmere at betegnes.

ogsaa heel passende lader sig anvende paa de Holbergske. Disse har Sulzer dog neppe kiendt uden af Navn, hvorom Maaden, paa hvilken han anfører dem, synes at vidne. De nævnes i Slutningen af hans Artikel over den æsopiske Fabel, snurrigt nok, under eet med "hebræiske Fabler," og som oprindeligen trykte paa Tydsk.

"Der gives Fabler, hvis Moral er blot forlystende, i det de stille visse latterlige Characterer eller Handlinger i et ret comisk Lys; andre indeholde Sandheder, der blot sigte til Anstand og det Sømmelige i Livet; nogle have ikkun Værd i Hensyn til Menneskenes personlige Interesse; andre indeholde vigtige politiske Maximer; nogle have Indflydelse paa Menneskenes ydre Velfærd; andre sigte til indre Fuldkommenhed og til Aandens og Hiertets Dannelse. Fablen kan altsaa snart have blot Moerskab for Øie, snart kan dens Indhold være af Vigtighed for hele det menneskelige Kiøn. Opfindelsens Fuldkommenhed maa bedømmes efter den Art, hvortil den hører, og efter Digterens Hensigt. En Fabeldigter har undertiden intet høiere Formaal, end den vittige Epigrammatist" — — Naturligviis kunne de her nævnte forskiellige Egenskaber findes hos en og samme Fabeldigter i hans forskiellige Fabler, og de findes saaledes hyppigen.

Hvad Holberg selv har tænkt og skrevet over denne Digt-Art, findes deels i hans Fortale til dette Skrivt, deels i Forberedelsen til hans Moralske Tanker, hvortil han har henviist, men hvilket her bør indrykkes, for at Læserne kunne have begge Steder samlede: "Af alle Slags Videnskaber er ingen, næst Theologie, nyttigere og herli-

gere, end Morale. Det samme er enten alvorligt eller skiemtsomt. Det alvorlige Morale er saadant, som findes i de gamle philosophiske Skrivter, hvorudi Dyder og Laster i ærbar og anstændig Stiil forklares, og som befattes under det Navn af Ethica. Ingen kan tvivle om Nytten deraf, det staaer ikkun paa at vænne Menneskene til dets Læsning, saasom deslige Skrivter, der i en tør og ærbar Stiil vise et Menneskes Pligt og forklare Naturens Love, ere gemeenligen ikke saa behagelige, som de ere opbyggelige. Ligesom derfor Medici forgylde deres beedske Piller, for at opmuntre Patienter til at indtage dem, saa have Philosophi efter deres Exempel søgt ved adskillige Skikkelser, som de have sat paa denne nyttige Lærdom, at opvække Læsernes Lyst og Attention. Nogle have i den Henseende fundet for godt at udføre saadant Morale i behagelige Fabler: Og seer man af adskillige Steder i det gamle Testaments Skrivter, at den Invention er heel gammel, ja at den har været i fuld Brug hos de Ebræer fra de ældste Tider. Den bekiendte Æsopus, en Phrygier, er den første, som har giort en Samling af moralske Fabler, hvilke endnu læses med Behag og Nytte. Adskillige andre have siden fulgt hans Exempel. Og seer man, at hellige Skribenter, ja Christus selv, har betient sig af Fabler og Lignelser som den kraftigste Maade at moralisere paa."

At vor Digter ikke har givet sine Fabler en metrisk Indklædning, derom har han selv yttret sig i Fortalen. Ogsaa Lessing erklærer den ubundne Stiil for den, der rigtigst svarer til denne Digt-Arts Simpelhed og Die-

mærke; og herimod er vel i og for sig intet at indvende, skiøndt der dog ogsaa kan gives en metrisk Form for Fablen, uden at den Simpelhed, Digtet kræver, derved opoffres. — Jeg maa tilstaae, at Holbergs Prosa i disse Fabler undertiden synes mig at røbe den Alderdommens Slappelse, som selv de største Genier mod Enden af et langt Liv ere underkastede. Hans Sprog forekommer mig i dette Skrivt at have noget af Alderens Stivhed og Ubehielpsomhed, og, skiøndt meget yngre, dog at være langt mere gammeldags, end det er i hans prosaiske Skrivter fra de kraftfuldere Aar. I disse Skrivter, hvor Stilen er saa skiøn og fyndig, tiener det Gammeldags i visse Udtryk og Vendinger allene til at giøre den mere piqvant for den dannede Læser. Saaledes er det ikke overalt i Fablerne; dog er saa meget af den gamle Kraft tilbage, at Sproget ingenlunde formindsker det Behagelige, Digterens endnu friske Lune og Skarpsind yder.

I den nyligt nævnte Fortale har Holberg sagt, at omtrent en Snees af hans Fabler ikke ere originale. Han har ikke altid angivet, hvorfra de ere tagne; nogle af dem findes i den engelske Spectator (f. Ex. den 13de: Frøernes Klagemaal, og den 37te: de to Ravne), men i det mindste den sidste, der er af persisk Oprindelse, synes Holberg ikke at have laant der; begge have den fra et tredie Sted. Følgende tolv Fabler, der findes i de to første Udgaver (hvilke begge have eens Sidetal) har jeg i denne nye Udgave troet at burde udelade, deels fordi de vare Gientagelser af andre, deels fordi de vare enten aldeles ubetydelige eller mislykkede, deels fordi de ei vare af Holberg selv

og ei forhøiede Samlingens Værd: Bonden og Hunden, der findes i de første Udgaver S. 35; Ræven, som slikkede uden paa Flasken, i samme Udgaver, S. 60; Bonden, Dragen og Ræven, efter Biderman (Forfatteren af det under Titlen Utopia bekiendte latinske Moerskabsskrivt), S. 73; Midernes Art og Egenskab, S. 95; Bien og Edderkoppen, S. 119; Ræven og Ulven, efter Bidermann, S. 131; Æslet som Dommer, S. 142; Theodori Testament, S. 227; Reise til Lyksaligheds Stad, efter Gellert, S. 228; den barmhiertige Lucretia, efter Samme, S. 229; Coquetten, S. 239; Manden og Æslet, efter Fontaine, S. 242. Nærværende Udgave bestaaer saaledes af 220 Fabler, istedet for at de ældre indeholde 232. At jeg har anvendt den fornødne Critik og Omhu paa Texten, haaber jeg man vil troe og ved Undersøgelse selv opdage.

Det første Oplag udkom 1751 og maa enten have været meget lille, eller og dette Skrivt maa i sin Nyhed have vækket megen Opmærksomhed. Thi ei allene udsolgtes hiint Oplag aldeles paa mindre end eet Aar, men der maatte endnu samme Aar trykkes et nyt. Siden er derimod ingen ny Udgave af den danske Original foranstaltet, før den, som her fremkommer, heller ikke finder jeg det rimeligt, efter at have havt flere Exemplarer af andet Oplag i Hænde, at der skulde gives Eftertryk, eller nye Oplag, uden at saadant var nævnet paa Titelbladet. Begge Udgaverne fra 1751 har jeg noie sammenlignet; Forfatteren har aldeles ingen Rettelser eller Forandringer foretaget; men saa meget de to Oplag endog stemme overeens i

Format, Tryk, Papiir, Sidetal (de følge hinanden overalt næsten Linie for Linie), ja endog i enkelte Trykfeil, der ere gangne over fra den ene i den anden, ere de dog virkelig to forskiellige Aftryk. Man overbeviser sig let herom blandt andet ved de forskiellige Bogtrykker-Zirater. Det første af Holberg selv bekostede Oplag, er sieldent; det andet, trykt paa Boghandler F. C. Mummes Bekostning, forekommer endnu, men ikke hyppigt, paa Bog-Auctioner og hos Antiqvarer. Begge have, foruden de fælleds Trykfeil, nogle hver for sig, hvilke dog i det Hele ikke ere betydelige.

Den tydske Oversættelse kom ud, som det synes, næsten samtidig med den danske Original (s. Holbergs 447 Epistel) Den tryktes i Kiøbenhavn 1751, og oplagdes atter sammesteds 1761. Et tredie Oplag tryktes i Flensborg 1769. Sulzer (Theorie d. schön. Wissenschaften, Artikel: Aesopische Fabel) citerer en tydsk Udgave, Leipzig 1752, hvilken, dersom hans Citation er rigtig, altsaa var en fierde, fra hine forskiellig. I begge Sprog (Dansk og Tydsk) havde Holbergs Fabler saaledes, ifølge heraf, oplevet sex, og, med den nærværende, syv Udgaver.

Endnu bør en Oplysning til Holbergs Fortale tilføies, som, endog maaskee ikke blot for Literatorer, vil have en særegen Interesse. Han omtaler paa det nævnte Sted (her S. XXI.) de store Oplag, han havde liggende af forskiellige af hans Skrivter, der, som bekiendt, næsten alle tryktes paa hans egen Bekostning. Han har i Epistlernes femte Deel ligeledes erklæret, at hans Skrivter ikke nær havde den forrige Afgang, som han iøvrigt ikke benegter.

Som et Bilag til hiin Yttring i vor Autors Fortale vil følgende Fortegnelse over det tilbageværende Forraad af hans Skrivter, hvilket efter hans Død offentlig bortsolgtes d. 7de October 1754, her staae paa sit rette Sted:

Af: Den jødiske Historie i Behold	. . . . .	310 Expl.
- de danske Epistlers 4 Tomer 125 } - sammes 3 og 4 Tome . . 417 }	. . .	542 —
- Danmarks og Norges geistlige og verdslig Stat (hvoriblandt 1 Expl. Skrop.)		320 —
- Heltinde-Historierne	. . . .	89 —
- Opuscula Latina, Tom. 1 & 2 33 } Tom. 2 . . 278 }		311 —
- Epigrammata	. . . .	27 —
- Samtaler imellem trende Kiøbmænd	. . .	150 —
- Moralske Fabler	. . . .	1 —
- Sur la Grandeur des Romains	. . . .	5 —
- Iter Nic. Klimii*)	. . . .	2 —
- Bergens Beskrivelse	. . . .	1 —
- Historia universalis	. . . .	3 —
- Compendium geographicum	. . . . . .	16 —
- Oversættelsen af Herodianus	. . . . . .	5 —
- Lettre Baron d'Holberg**)	. . . . . .	1 —

Tilsammen 1782 Expl., som Holberg altsaa endnu, tre Aar efter at han skrev Fortalen til Fablerne, havde tilbage. Fortegnelsen, der findes opbevaret paa et Sted, hvor ingen skulde vente det, i en Note i Hofmans Sam-

*) Var ikke paa Holbergs eget Forlag.

**) Om dette virkeligen er Holbergs eget franske Brev til Archenholz, eller det fra denne til ham, kan ikke sees.

linger af Fundationer, 1ste Tome, er af ham anført efter den originale Auctions-Catalog, og er i mere end een Henseende mærkværdig. Man seer, at flere af Holbergs vigtigste Værker (f. Ex. Peder Paars, Comoedierne, Skiemtedigtene og de øvrige mindre poetiske Skrivter, Danmarks Historie, moralske Tanker &c.) vare aldeles udsolgte, uagtet de alle vare adskillige Gange oplagte; ligeledes at af nogle vare ikkun meget faa Exemplarer tilbage. Dog maa det anmærkes, at han endnu før sin Død havde til Andre afstaaet Forlagsretten til nogle af disse Skrivter, hvoriblandt udentvivl Comoedierne, ligesom ogsaa de moralske Fabler.

Modtages nærværende Udgave af dette vor store Autors Skrivt med samme Yndest, som min tidligere Udgave af hans Peder Paars (hvoraf et nyt Oplag nu udkommer), vil jeg derved finde mig opmuntret til ligeledes at besørge nye Udgaver saavel af hans moralske Tanker som af hans danske Epistler: Skrivter, der begge ei have været oplagte siden Holbergs egne Tider.

A. E. B.

Fortale til Læseren.

Jeg haver udi Forbereedelsen til mine moralske Tanker tilkiendegivet de adskillige Maader, som Skribentere have betient sig at moralisere paa, og viset, at ingen Maade er uskyldigere og tilligemed kraftigere end den, som skeer ved Fabler. Deraf have mine Skrifters Velyndere taget Anledning at opmuntre mig til saadant Arbeyde, hvilket jeg dog længe haver taget udi Betænkning, eftersom jeg haver holdet mig ubeqvem til et Værk, som ganske faa Skribentere have dristet sig til; Thi af

de gamle Romere og Græker have vi intet uden Æsopi Fabler, som Phædrus haver oversat paa Latinske Vers. Og de Fabler, som udi nyere Tider ere skrevne paa moderne Sprog, ere fast ikke uden de samme, som igien ere opkaagte, med mindre man vil regne moralske Romaner, item visse Materier, hvilke ere udførte udi Fabler, som Utopia Mori, Campanellæ Civitas Solis, Verulamii Novus Atlas, Bidermanni Utopia, Reinecke Foß og andre deslige, som jeg dog ikke henfører til denne Classe. Thi i saa Maade kunde jeg siges allerede at have opfyldt Publici Begiering ved Klims Underjordiske Reyse. Naar jeg derfore siger, at vi have fast intet uden Æsopi Fabler, som af andre siden ere opkaagte, meener jeg allene saadanne, som ere skrevne efter Æsopi Plan, og befatte korte Samtaler imellem Dyr, Fugle, Træer og Hyrder, med Forklaringer over hver Fabel. Af saadanne have vi fast ingen, i det ringeste er mig ikke nogen bekiendt, uden Gellerts, som ere udførte udi nette og ziirlige Tydske Vers, i hvilken Henseende de høyligen berømmes; thi skiønt Materierne

i sig selv ere ikke af nogen Vigtighed, saa kan jeg dog sige, at jeg haver læst saa Tydske Bøger af det Slags med større Behag. Samme Gellerts Fabler ere mestendeels Originaler: Fontaine derimod og Autor til tvende Comødier, som føre Navn af Æsopo, have alleene udi nette Vers udført Æsopi Fabler: Og, saasom Stilen derudi, sær i Fontaines, er naiv og ziirlig, ere samme Autores endnu i stor Priis, sær hos dem, der væmmes ved at læse saa vel Skue-Spil som Fabler, naar de ikke ere rimede, og som see meer paa Stilen end paa Materien. Jeg derimod følger heri ikke Strømmen; og er det derfore, at jeg haver forfattet disse mine Fabler paa løs Stiil, holdende for, at, naar et Skrift i sig selv er sindriigt, det derfore intet bør tabe af sin Priis. Mange Ting bestaae i puur Indbildning, og grunde sig allene paa en Smag, som er kommen i Moden. Hvis nogle anseelige Skribentere vilde foretage sig at skrive end Tragodier i net og fyndig løs Stiil, helst i Frankerig, hvorfra Moden saa vel udi Smag som udi Klæde-Dragt flyder til andre Europæiske Na-

tioner, saa tvivler jeg aldeeles ikke paa, at de jo vilde læses og ageres med ligesaa stor om ikke større Behag end prosodiske og rimede Sørge=Spil.

Hvad disse mine Fabler angaaer, da, naar jeg undtager en Snees deraf, ere de alle Originaler, og af min egen Invention. Hvad Bifald de ville finde, sær hos dem, der holde for, at Fabler bør skrives paa Vers, skal jeg ey kunne sige. Jeg for min Part holder saadant ikke allene ufornødent, en endogsaa unaturligt, og haaber jeg, at mange herudi ville findes af min Meening; thi man kan fast ingen anden Aarsag give hertil, end at Phædrus, Fontaine, og nogle andre have udført deres Fabler i rimede Vers, da derimod den sunde Fornuft viser, at intet er urimeligere end rimede Samtaler, Historier, Eventyr og Skue=Spil, hvilke ingen Affectation og Hoytravenhed lide, men allene recommenderes af Tydelighed, og naturlig Simplicitet. Hvorom alting er, da seer man af dette mit Værk, at jeg haver villet efterkomme, hvad som jeg engang ne=genledes haver forbundet mig til, nemlig at moralisere

paa alle brugelige Maader. Andet Sigte kan ikke være ved disse Fablers Forfattelse: Thi, at jeg en Tiid lang ikke haver skrevet Bøger for at vinde noget derved, derom kan de vidne, som vide mine Oplage, og som have seet hvor mange Exemplarier deraf ligge usolgte, saa at Regningen bliver langt anderledes end som visse Folk indbilde sig, og at de vildfare, som holde for, at ved hvert Skrift nedregne Penge, da jeg dog ved mine sidste Skrifter neppe haver kunnet stoppe paa mine giorte Bekostninger, endskiønt de med samme Fliid ere udarbeydede, som de forrige. Aarsagen dertil er den uhørlige Mængde af Danske Skrifter, som nu omstunder kommer for Lyset; item dette, at Almuen læser fast med lige Behag alt hvad som er paa Prent, og at de saa kaldne fornemme Folk finde ingen Smag uden i Franske Skrifter.

Nogle mene, at eftersom jeg haver sat mig for at moralisere paa alle brugelige Maader, jeg saadant endnu ikke haver opfyldt, efterdi en Maade staaer tilbage, som er at moralisere ved Portraits og Charac-

terer efter Theophrasti og Bruyeres Plan. Men saadan Skrive-Maade er farlig, og giver Anledning til at applicere Charactererne paa visse Personer. Derforuden behøves hertil en opskruet og concise Stiil, som gemeenligen giør Charactererne behagelig: Thi mange finde ikke Behag uden i det som de enten ikke forstaae, eller det som de ey uden Møye fatte, af hvilken Skrive-Art jeg er ingen Elsker: Ikke at tale om, at det Danske Sprog lider ikke opskruet og afpasset Skrive-Maade, det er løs Tale udi bunden og poetisk Stiil. Ellers kan man sige, at jeg ogsaa haver viset Prøve paa denne sidste Skrive-Art ved mine Latinske Epigrammata.

---

1. Fabel.

Æslet, som vil være Cantor.

Da et Cantorat i Skoven var blevet ledigt, angave sig adskillige Candidati, blandt hvilke og var Æslet. Efter at Prøver var aflagt udi Capel-Mesterens Nærværelse, som var en Vibe, fulde de fleste Stemmer paa en Ravn, som holdtes for at kunne blive en god Bassist. Æslets Stemme derimod blev af alle meest beleet og foragtet. Det tabte derfor intet af de høye Tanker, det havde om sin Stemme, men tilskrev den imod sig teede Foragt de andre Dyrs enten Uskionsomhed eller Misundelse. Saadant gav det tilkiende for Nat-Uglen, som fulgte det paa Hiemveyen. Nat-Uglen sagde da: "Kiere Broder! Læg saadant ikke paa Hierte. Det er ved forrige Vacance gaaet mig ligeledes. Vi leve, desværre! udi Tider, hvor der skionnes ikke mere paa Dyd og Duelighed."

Fabelen lærer, at enhver er forelsket i sig selv, og saaledes familiariserer sig med sine Feyl og Vanskabninger, at de ansee dem som Dyder og Zirater.

---

2. Fabel.

Ørnen og Ræveungerne.

En Ørn, som ledte efter Føde til sine Unger, listede sig ind udi et Ræve-Rede, hvor den borttog nogle smaae nyfødte Ræve-Unger, som den tilbragte sine egne. Ørne-Ungerne løbe da strax til for at æde; men Moderen sagde: "Kiere Børn! bier endnu nogle Dage, indtil Ræve-Ungerne faae lidt mere Kiød paa sig; thi de ere endnu saa spæde, at der ingen synderlig Føde kan være i dem." Moderen forlod efter den Formaning Redet, og blev en Tid lang borte, men da hun kom tilbage, havde de smaae Ræve, som imidlertid vare komne til nogen Styrke, dræbt Ørne-Ungerne, og fortæret en Deel af dem.

Mange ødelægge sig selv ved al formegen Forsigtighed.

---

3. Fabel.

Om Aben.

Aben, da en Arv var ham tilfalden, satte sig udi Eqvipage, lod sig giøre Gyldenstykkes Klæder, og, paa det han af alle kunde sees udi sin Herlighed og Prydelse, steeg op paa et høyt Sted, som var ved en alfare Vey. Et andet Dyr, som gik forbi, og blev Aben vaer udi saadan Positur, sagde da: "Alt dette tiener ikkun til at giøre din Hæslighed og Vanskabning

desmeere kiendelig. Qvo altior es, eo turpior. Jo høyere du est, jo hæsligere."

Der ere mange, hvis slette Qvaliteter ikke kiendes, førend de komme i Æres=Embeder, og paa den store Skueplads, hvor deres Ufuldkommenhed falder alle i Øynene.

---

4. Fabel.

Æslet, som giver sig ud for Doctor.

Ulven faldt engang i en hidsig Feber, og søgte efter en Doctor. Æslet, som dette hørte, tilbød sin Tieneste udi Læge=Konsten; han blev ogsaa strax antagen, men Udfaldet var saadant, at Sygdommen ved denne Æsel=Cuur forværredes, og at Patienten omsider blev verkbrudden. Ulven lod derpaa stævne Æslet, beskyldende det for Mord. Begge Parter antoge trende Skader til Procuratorer for at agere deres Sag, som blev indstævnet for Loven. Det blev da for Retten beviisligt giort, at Æslet havde givet sig ud for det, som han ikke forstod, saa at han ventede ikke uden en haard Dom; men Sententsen blev saadan, at Ulven skulde have Skade for Hiemgield, saasom han ingen kunde beskylde uden sig selv, efterdi han havde betient sig af en Doctor, som han vidste var et Æsel.

Hvo som med sin frie Villie og Vidende betiener sig af en Tosse, haver ingen Ret at tiltale ham for slet Administration.

---

5. Fabel.

Katten i Bondens Madskab.

En fattig Bonde havde udi sit Skab forvaret en Ost: Men Skabet var ikke saa tæt at jo Muus listede sig derind og gnavede paa Osten. Bonden besluttede derfor at indslutte en Kat udi Skabet, for at jage Skræk i Musene, og at beskierme Osten imod de samme. Han begav sig derpaa roligen til Sengs; men da han stod op om Morgenen, og aabnede Skabet, fandt han at Katten havde fortæret den hele Ost paa een Nat.

Ofte for at undgaae en liden Uheld, styrter man sig i en større, og det, som man meener at være Lægedom, er værre end Sygdommen.

---

6. Fabel.

Dyrenes Krig imod Menneskene.

Da det rygtedes engang udi Skoven, at nogle Hundrede Løver, Elephanter og Tigre udi Spectacler alleene for Menneskenes Tids-Fordriv vare myrdede, indstillede de Afdødes Paarørende sig for Skovens Gud Pan, forlangende hans Beskyttelse imod den Haardhed og Tyrannie, som Menneskene øvede imod andre Creature. Skov-Guden svarede da, at de maatte tilskrive saadan Uheld enten deres egen Feighed, i det de ikke vilde betiene sig af den Styrke, som Naturen havde begavet dem med, eller deres Usamdrægtighed; han raadede dem at sætte

indvortes Spliid og Ueenighed tilside, og at foreene sig mod deres tilfælles Fiender, som de let med samtlig Magt kunde bestride, efterdi Menneskenes Herredom grundede sig alleene paa Dyrenes Feighed og Usamdrægtighed. Dette Raad blev efterlevet. En af de anseeligste Løver lod derpaa paabyde et almindeligt Concilium eller Mode, hvortil alle Dyr, saavel flyvende, som krybende skulde møde, for at raadslaae om Ting, som anginge samtliges Velfærd. Et stort Mode blev da holdet udi Begyndelsen af den Maaned Kiriac udi Crocodil-Aaret. Løven gav da i en vidtløftig Tale tilkiende af hvad Aarsag de didhen vare stævnede, nemlig for at overlægge hvorledes de kunde beskytte sig mod Menneskenes Overvold. Han sagde, at saadant kunde let skee, hvis de vilde kiende deres egen Styrke, og hvis de vilde foreene deres Kræfter mod deres tilfælles Fiender. Han forestillede dem derpaa det store Mord, som var bedrevet paa de ædelste Creature, hvilke Menneskene havde hidset mod hinanden alleene for Tids-Fordriv. Efterat Løven havde endt sin fyndige Tale, fremtraadte en gammel maver Hest, sigende: "Velbaarne Herre! Det er ikke alleene mod Løver, Biørne og Ulve Menneskene øve saadan Tyrannie, men endogsaa mod saadanne Creature, som have giort dem store Tienester, og hvis Velgierninger betales med Utaknemmelighed. Jeg haver, sagde han, tient en Herre, saa vel udi Freds- som Krigs-Tider: Jeg haver ofte vovet mit Liv og Lemmer for at redde ham af en og anden Fare: Da jeg blev gammel, solgte han mig til en Møller, hvilken har udi nogle Aar brugt mig udi en haanlig og møysom Trældom, og endelig haver besluttet at skyde mig ihiel, saa at jeg, for at undgaae Døden, haver flygtet til Skoven." Derpaa frem-

traadte en Hund med en afbrudt Lænke om Halsen, som var gandske hæs, saa at han ikke uden med stor Nød kunde fremføre sin Tale. Han sagde: "Jeg haver udi aatte Aar staaet i Lænke ved en Port, for at beskytte Huset mod Tyve, og ved min Lyd advare om ubekiendte Personers Ankomst. Med hvilken Nidkierhed jeg haver forrettet saadan Tieneste, høres af mit Bryst, som er blevet reent fordærvet, saa at jeg haver faaet en Svindsoet paa Halsen. Jeg haver dog med Taalmodighed skikket mig derudi, indtil jeg for nogle Dage siden hørte Fruen udi Huset sige: Denne Hund er til ingen Nytte meere; Herren sagde: Det er sandt, vi vil derfor lade ham ihielskyde i Morgen. Da jeg dette hørte, arbeydede jeg den hele Nat paa at slide mig løs, hvilket ogsaa lykkedes mig, hvorpaa jeg tog Flugten hid til Skoven." En gammel Gedebuk med et langt philosophisk Skiæg fremkom derpaa med saadan Klage: "Jeg haver en Tiid lang tilligemed min Hustrue været i Tieneste hos en riig Bonde. Min Hustrue haver længe forsynet Huset med Melk, som haver tient ikke alleene til Føde, men endog til Lægedom; men saasom hun for nogle Dage siden blev gold, saa at hun ikke kunde malke som tilforn, blev hun af den haarde og utaknemmelige Bonde slagtet, og jeg tog Flugten." En gammel Koe, som stod næst ved, sagde: "Jeg haver end større Aarsag at besværge mig over Menneskets Utaknemmelighed og haarde Medfart, end Eders Velærværdighed. Jeg tillige med mine Med-Søstre have med Melk, Smør og Ost udi nogle Aar beriget en Forpagter. Tre af mine Sønner, den eene efter den anden, bleve kort efter deres Fødsel castrerede, og efterat de et Par Aar havde trukket Forpagterens Plov, bleve de om Sommeren satte paa

Græs for med Høsten at sælges til en Slagter." Disse og andre Klagemaal bleve af samtlige Dyr hørte med Bevægelse. Man besluttede derefter at forkynde Menneskene Kriig, og et almindeligt Forbund blev forfattet, som bestod udi 24 Artikle, hvilket blev approberet af alle Dyr og Fugle. Fruerhunde og Mopser alleene vægrede sig ved at samtykke saadant, protesterende solennitter derimod. Katten, hverken samtykte eller fordømte Forbundet, men erklærede sig alleene for Neutralitet. Blandt Fuglene fandtes ingen uvillige til at træde udi Alliancen, uden Storken, hvilken gav tilkiende at han ingen Aarsag havde til at besværge sig over Mennesker. Løven sagde da: "Vi ville ingen tvinge. Vi have ogsaa nok udi de andre Dyr og Fugle." Man lavede sig derpaa af al Magt til Kriig; Dyr og Fugle komme fra alle Kanter, for at lade sig indroullere, og Rygtet derom spredede sig overalt saa ud, at det omsider kom Jupiter for Øre. Han begyndte da at frygte for det menneskelige Kiøn, og derfor strax lod forsamle alle Guder og Gudinder for at raadføre sig med dem. Da dette blev dem tilkiendegivet, overkom dem en Skræk, saasom de frygtede for Menneskenes Undergang. Momus alleene anhørte dette med Latter, og, da han derfore blev tilrettesat, sagde han: "Jeg undrer mig over at finde saadan Eenfoldighed hos Guder og Gudinder. I have jo af Erfarenhed kundet lære, at jo større og vidtløftigere saadanne Allianeer ere, som bestaae af mange adskilte Nationer, jo mindre Bestandighed have de. Sætter derfor kun al Frygt tilside, thi Forbundet vil adsplides forend Krigen ret begyndes." Udfaldet viisede og, at Momus spaaede ret; thi, da Krigshæren var forsam-

let, begyndte man strax at twiste om Commando og Æres-poster: Og, endskiøndt de høyeste Poster efter de fleste Stemmer bleve overdragne til Løverne, bare Tigre, Leoparder, Biørne og Elephanter Fortrydelse derover, især Elephanterne, ved hvis Middel store Seyervindinger have været erhvervet. Saaledes blev første Grundvold lagt til paafølgende Ueenighed. Man holdt dog gode Miner, og med samtlig Magt rykkede mod næste Landsbye, hvilken man uden Møye bestormede, og der fik et stort Bytte. Men, da Byttet skulde deles, opvaktes en heftig Trætte om Deelingen. Fuglene, som mærkede, at dette vilde falde ud til indbyrdes Krig, deserterede om Natten med den største Deel af Byttet, hvorudi de krybende Dyr ikke kunde hindre dem: Den halve Deel af Krigshæren forsvandt saaledes, og de øvrige geraadede udi Klammerie, som ikke endtes uden med Mord og manges Nederlag. Saaledes fik Krigen Ende fast førend den begyndte, og det menneskelige Kiøn blev befriet fra den Uheld, som det truedes med.

Denne Fabel lærer, at store og vidtløftige Alliancer, som sluttes imellem mange adskilte Folk, kan ingen Bestandighed have, og at de ere ligesom Veyrlys, der lade sig see og forsvinde paa eengang. Den lærer derforuden, at Dyrene kan have Aarsag at besværge sig over Menneskenes Haarhed; item, at det kunde blive farligt, hvis de rottede sig sammen. Thi, vel give Hænder og Fingre, hvormed alle Slags Gevær kan føres, stor Fordeel til Mennesker: De fleeste Dyr derimod ere begavede med saadan Styrke, saa at tusende ubevæbnede Mænd kan fældes af een eeneste Løve eller Elephant.

---

7. Fabel.

Katten begiver sig i Munke-Orden.

Katten, saasom den mærkede at Jagten tog meer af, efterdi Musene, der nøye havde udstuderet alle hans Konster, ideligt stode paa Skildvagt for at beskytte sig imod ham, besluttede at begive sig i Munke-Orden, for under Helligheds Maske desbedre at kunde besnære. Han lod sig derfor af en Farver sværte, og gav tilkiende, at han nu som en Munk havde vendt Verden Ryggen. Da dette kom Musene for Øren, opvaktes heftig Glæde blandt dem, saasom de meente nu at være befriede for al Frygt og Fare, efterdi Munkene intet Kiød maae æde. De lode sig derpaa ikke alleene frit see i Kattens Nærværelse, men endogsaa familiariserede sig med ham. Katten blev en Tiid lang ved sin Opførsel, for at giøre dem meer og meer troehiertige. Endeligen, da en stor Hob af Muus havde forsamlet sig, og han saae Leylighed til en god Fangst, tog han Masken af og myrdede dem alle, saa at ingen af dem undkom, uden een eneste Muus, som sagde, at Katten var slem tilforn, men at han var bleven reent bandsat, siden han blev Munk.

Fabelen lærer, at af alle uloolige Midler til at besnære, intet er sikkrere, end det, som skeer under Helligheds Maske.

---

8. Fabel.

Det tvungne, og dog utvungne Giftermaal.

En midaldred Mand, som var Peber-Svend, og længe havde siddet ugiftet, endskiøndt han var i Stand til at for-

sorge en Kone, blev engang af sin Ven opmuntret til at begive sig udi Ægteskab. Han gav da tilkiende, sig dertil ikke at være uvillig, hvis han kunde træffe en Ægtefælle, som han kunde være tient med: Bemeldte Ven sagde da, at hans Naboe N. N. havde tre skikkelige Døttre, af hvilke han kunde udvælge den, som stod ham bedst an. Manden forføyede sig derpaa hen til samme Naboe, sigende, at han havde i Sinde at besvogre sig med ham. Dette Tilbud blev med Glæde modtaget af Faderen, som sagde sig at have tre Døttre, alle af lige Skabning, Dyd og Optugtelse: Frieren svarede dertil, at, efterdi saa var, vilde han ikke gaae den ældste forbi. Den ældste Dotter blev derpaa indkalden. Frieren, hvilken hun strax anstod, sagde da: Min kiere Jomfrue! jeg er ikke af mange Complimenter. Jeg vil derfor ikkun med faa Ord spørge, om hun vil have mig til Ægte? Pigen blussede derved, og sagde: Man maa have lidt Tiid til at betænke sig i en saa vigtig Sag. Vel an, sagde Frieren da, jeg giver hende en Time til at betænke sig. Herpaa gik hun ud, og han satte sig ned for at smøge en Pibe Tobak, læggende sit Uhr paa Bordet. Da han paa Uhret mærkede at Timen var forløben, bad han at Jomfruen maatte komme ind igien. Han igientog da sin forrige Begiering, men, saasom Jomfruen af den usædvanlige Maade at frie paa, bildte sig ind, at det skeede af Giekkerie, blev hun ved sit forrige Svar. Hvorudover Frieren blev utaalmodig, og bød sin Hest at sadles for at begive sig paa Hiemveyen igien. Faderen, som fandt sin Regning ved dette Svogerskab, spurgde da, om han ikke vilde see den anden Dotter, som maaskee kunde være mere tam eller resolveret. Frieren beqvemmede sig dertil; den anden So-

ster blev indkalden. Den samme, saasom hun af det forhen passerede havde lært at Frieren uden Ophold vilde have et reent Ja eller Ney, svarede derpaa strax Ja. Partiet blev derpaa sluttet, og Frieren reed bort for at giore Anstalt til Bryllup, og at forsyne sig med en Copulations=Seddel. Da han var kommen et Stykke paa Veyen, erindrede han, at han havde glemt Brudens Navn. Han reed derfor strax tilbage. Men, da han var kommen til Gaarden, fandt han den ældste Søster staaende i Døren, hvilken han tog for sin tilkommende Bruud, efterdi Søstrene vare hinanden lige. Han sage da: Min kiere Jomfrue! jeg glemte at spørge om hendes Navn. Jomfruen, som mærkede, at herved var Vildfarelse, holdt da gode Miner og sagde: Mit Navn er Maria. Godt, sagde han, og derpaa reed bort igien. Kort derefter kom han tilbage for at giore Ende paa denne Handel, fremvisende Copulations=Seddelen, hvor Navnet Maria var indført. Man maatte da sige ham, at det var den ældste Søsters Navn; og at Vielsen maatte opsættes indtil man fik en anden. Frieren smilede da derved, og sagde: Jeg mærker nok at den Ældste er mig beskiæret, og det er mig ligemeget hvem af de Trende jeg faaer. Sporger hende da om hun vil have mig. Sporgsmaalet var da ikke saasnart giort, forend hun med fuld Stemme svarede: Ja. De bleve derpaa sammenviede, og han tog kierlig Afskeed med Forældrene, og førte sin Bruud hiem med sig.

Fabelen, eller rettere Historien, som siges virkeligen at være passeret i England, lærer, at det som af Himmelen En er beskiæret, kan ved Hændelser ham ikke betages.

---

9. Fabel.

Gedebukken Philosophus.

En Gedebuk, efterat ham var hændet adskillige Fortrædeligheder paa eengang, besluttede at slaae sig fra Verden og at philosophere. Men, saasom han egentligen ikke vidste hvad som udfordres af en retskaffen Philosopho, raadforte han sig med en gammel ærbar Kat derom. Katten giorde da en Beskrivelse efter den almindelige Meening, som Almuen haver om Philosophis. Han sagde: En Philosophus maa stedse bære langt Skiæg. Det haver jeg, sagde Gedebukken, saa godt, som er at finde udi Skoven. Videre sagde Katten: En Philosophus maa have Horn udi Panden, hvormed han kan begegne dem, som ikke ere eenige med ham udi Philosophiske Meeninger. Dem seer du og ikke at fattes mig, svarede Gedebukken. En Philosophus, sagde Katten, maa og staae stivt paa sin Lærdom, og figte for de ringeste Meeninger med Haardnakkenhed. Det haver jeg og giort, sagde Bukken, thi jeg haver hundrede Gange hvæsset mine Horn for Bagateller. Videre, sagde Katten: En Philosophus maa være skidenfærdig, og ikke bekymre sig om Legemets, men alleene om Sindets Røgt. Du seer, svarede Gedebukken, hvorledes jeg seer ud, saadan haver jeg altiid været. Endelig, sagde Katten, udfordres ogsaa en tilstrækkelig Ambition under Ydmygheds Maske. Ambition fattes mig ikke, svarede Bukken, thi jeg er fast aldrig fornøyet uden jeg kan klavre op paa høye Steder og Klipper. Katten sagde da: Kiere Broder! Du haver jo i saa Maade alt hvad som udfordres af en fuldkommen Philosopho, saa at intet fattes dig uden en Kaabe. Dertil finder man nok Raad, fra-

rede Bukken; thi han vidste et Sted i Skoven, hvor en Biorne-Huud laae, hvori han svøbte sig. Alle andre Dyr, som saae Gedebukken i den Positur med en ærbar Mine, og som hørte, at han havde slaget sig til Philosophie, lode see stor Ærbødighed for ham, og betegnede ham med den Titel af Mester Mads. Saasom Rygtet herom udspredde sig meer og meer, besluttede en riig Herre, som boede et Stykke fra Skoven, at antage denne Mester Mads til sine Sønners Informator i Philosophien. Gedebukken tog imod dette Tilbud, og lod sig indfinde. Huus-Folkene kunde ikke bare sig for Latter, da de bleve ham vaer; men Herren sagde: Diogenes saae ikke anderledes ud: Man befandt sig dog vel ved hans Tieneste. Gebukken blev strax indladt paa en Sal, hvori var et stort og kostbart Speyl. Da Bukken blev sit Billede vaer i Speylet, menede han, at det var en Rival, som søgte samme Tieneste. Han blev da optændt af Jalousie, og ansaae sit Billede med en vreed Mine. Billedet syntes at giøre det samme. Dette ophidsede Bukken end mere; Han tog da i agt Kattens Lærdom, nemlig, at en Philosophus bør hvæsse sine Horn mod sine Modstandere, løb med Magt og Hidsighed lige mod Speylet og sønderknuste det. Herover kom det heele Huus i Bevægelse, og Bukken blev arresteret. Men da man under Arresten og ved Forhøret fik Aarsagen og Sammenhængen at vide, brast Herren udi Latter. Dog paa det at Gedebukken ikke oftere skulde bedrage andre, lod han ham afkappe hans Horn og afklippe hans Skiæg og ham derpaa løbe; saa at den gode Mester Mads havde intet philosophisk tilbage uden hans forrige skidne Legeme. Denne Historie gav Anledning til megen Skiemt blant Dyr og Fugle.

Nattergalen, som var Skovens Poetinde, giorde til Erindring derover et satyrisk Vers, saalydende:

"Hvor du nu staaer, der stod Mads=Buk, og saae sin Skygge
"Udi et kostbart Speyl: Men Skyggen maatte rygge
"For hans steenhaarde Horn, da han mod Glasset løb,
"Og giorde Speyle nok, men intet Baade=Kiøb."

Der udfordres andet til Philosophie, end Skiæg og Kaabe, hvorvel mange have ikke andet at bryste sig af, saa at det maae hede: Barbam video, sed Philosophum non video.

---

10. Fabel.

Maanen.

Maanen bad engang sin Moder om en ny Klædning; Moderen sagde da: Ingen Skræder kan giøre dig Klæder til Maade, min Dotter; thi du haver een Dag ikke Skikkelse som en anden.

Der gives visse vægelsindede og ustadige Mennesker, hvilke man aldrig kan giøre til Maade, efterdi de hver Time have et andet Sind.

---

11. Fabel.

Muldvarpen.

Muldvarpen bad sin Moder engang om et Par Briller. Moderen sagde da: Hvad vil du med Briller? Briller, som Menneskene betiene sig af, ere Muldvarper til ingen Nytte.

Der findes visse Mennesker, der af Naturen ere saa dorske og dumme, at ingen Tugt eller Lærdom bider paa dem.

---

12. Fabel.

Torne-Busken.

Torne-Busken besværgede sig engang for Jupiter over sin slette og hæslige Skabning. Jupiter svarede dertil: Du est vel nok skabt for en Tornebusk.

Fabelen lærer, at enhver Skabning er fuldkommen i sig selv, at et Menneske kan ikke besværge sig over, at det ey er dannet som en Engel, efterdi det er skabt til at være et Menneske, og at en Hest ikke kan klage derover, at den ey haver Vinger og kan flyve som en Fugl, efterdi den er skabt til at være en Hest. Naar et Sviin, som holdes for det hæsligste Dyr, er dannet som et andet Sviin, kan det ikke klage over sin Skabning.

---

13. Fabel.

Froernes Klagemaal.

Nogle smaae Drenge kastede for Tidsfordriv Steene udi en Park, hvorudi adskillige Froer vare. Saasom dette varede noget længe, og adskillige Froer af denne Steenkasten satte Livet til: reysede en af Froerne sig op, og tiltalede Drengene saa-

ledes: Kiere Børn! dette som I her giore for Tidsfordriv, kommer os arme Frøer dyrt at staae.

Adskillige kaadmundede Mennesker og Skribentere, alleene for at lade see deres Geist og sindrige Indfald, tale og skrive de Ting, hvorved andre saares og bedrøves.

---

14. Fabel.

Lærkens Morale.

En Lærke, som havde sit Rede udi en Korn-Ager, da hun forlod sine Unger for at hente Føde til dem, bad hun at de skulde give agt paa hvad de udi hendes Fraværelse saae og hørte. Medens hun var borte, hørte de at Herren af Godset befoel sin Søn, at, saasom Kornet var moed, han Dagen derefter skulde bede sine Venner at hielpe ham med at meye. Dette fortaalte Ungerne Moderen med Rædsel, og bad hende at flytte bort i Tide. Moderen lod sig deraf ikke skrække, men bad dem have Taalmodighed, sigende: Hvis Manden haver ikke andet at forlade sig paa, end sine Venner, vil der neppe meyes i Morgen. Den anden Dag forlod hun dem atter, efterat hun havde giort samme Erindring som tilforn. Herren lod sig da indfinde for at meye Kornet, og biede efter sine Venner, men forgieves, hvilket da han mærkede, sagde han til sin Søn: Jeg seer at vore Venner ere uvillige, gak derfor hen til vore Slægtninge og beed dem hielpe os med dette Arbeyde i Morgen. Dette fortaalte de frygtsomme Unger Moderen igien, hvilken trøstede

dem paa ny, sigende, at det er ligesaa daarligt at stole paa Slægtninge som paa Venner, og at de derfore kunde være forvissede om at Kornet ey heller blev meyet den Dag. Den tredie Gang fløy hun bort efterat hun havde giort lige Erindring. Da kom Herren did igien, og da han mærkede at hans Slægtninge ogsaa bleve borte, sagde han til Sønnen: Hør min Søn! Du seer, at, naar Nøden trænger, saa haver man hverken Venner eller Slægtninge. Lader os derfor i Morgen tage hver sin Lee, og giøre Arbeydet selv. Dette fortaalte Ungerne Moderen igien, hvorudover hun sagde: Nu er Tiid til at flytte; thi Kornet vil ufeilbarligen meyes i Morgen. Hun førte derpaa Ungerne strax bort, og Kornet blev derpaa meyet.

Fabelen lærer, hvor lidet man kan forlade sig paa Venner og Slægtninge, naar man trænger til deres Hielp, og at det er sikkerst, næst Gud, at stole paa sig selv og eget Arbeyde.

---

15. Fabel.

Duens Udenlands-Reyse.

Duen, efterat den ofte havde været forfulgt af Høgen og andre Rovfugle, og udstaaet een Livs-Fare efter en anden, besluttede at forlade sit Fæderneland, og at sætte sig ned paa et fremmet Sted, hvor den i sin Alderdom kunde leve udi Sikkerhed, og blive befriet fra de Fortrædeligheder, som den i Fædernelandet var underkastet. Efterat den havde taget kierlig Afsked

med sine Venner og Paarørende, begav den sig paa Reysen, og efter nogle Dages idelige Flugt kom til en langt bortliggende Stad udi et fremmet Land, hvor den agtede at sætte sig ned. Men den havde neppe opholdet sig paa samme Sted en halv Time, førend den blev en Høg vaer paa et Klokke-Taarn. Den sagde da: Est du ogsaa her? Hvis jeg det havde vidst, kunde jeg lige saa gierne have blevet i mit Fæderneland.

Man finder Fortrædeligheder paa hvilket Sted, man kommer i Verden: Uleylighederne, skiøndt de ved Scenernes Forandring ikke ere de samme, saa kan de dog være lige store.

---

16. Fabel (efter Bidermann).

Ræven og Ulven.

Ræven, som engang havde giort et stort Bytte, som han havde Møye med at slæbe til sin Huule, moder paa Veien en Ulv, som tog det heele Rov fra ham. Ræven holdt gode Miner, og lod sig ikke mærke med nogen Fortrydelse derover, men ponsede allene paa at hævne sig igien. Han lod noget derefter binde en stor Fisk til sin Hale, og dermed gik Ulven i Møde paa en Iis. Ulven takkede ham for Seneste, og spurgte: Hvor han havde faaet samme Fisk? Ræven svarede da, at han kunde faae saa mange, som han ønskede. Han visede derpaa Ulven et Hul midt paa Isen, hvorudi han havde stukket sin Hale, og derved opdraget een Fisk efter en anden. Du haver ikkun,

sagde han, efter mit Exempel at giøre Forsøg, saa kan Vinter-Føde aldrig mangle dig. Ulven takkede for god Underviisning, og sagde at ville føre sig den til Nytte. Du skal ikke befinde dig ilde derved, sagde Ræven; men lagde dette dertil: Der behøves lidt Taalmodighed, du maa en Times Tiid lade din Hale blive udi Vandet, indtil du mærker den begynder at svie, da maa du rykke Fisken op med al Magt. Dette efterlevede Ulven, som lovede sin Tieneste igien. Ræven sagde, at det var hans Skyldighed at tiene sin Næste, og gik derpaa bort. Da Ulven havde siddet en Time ved Aabningen, og mærkede at Halen begyndte stærkt at svie, tænkte han, at det var Tiid at optrække Fisken. Han rykkede da stærkt til, men saasom Halen var tilfrossen, kunde han ved første Bevægelse intet udrette. Han meente da, at Fiskens store Vægt saadant foraarsagede, og derfor rykkede paa ny med saadan Magt, at Garnet eller Halen gik istykker, og blev siddende udi Iisen. Han mærkede da, at han af Ræven var bedragen, og gik skamfuld bort. Ræven, som kort derefter fandt ham i denne Tilstand, gik ham leende forbi, og takkede ham for seenest. Og, da Patienten bebreydede ham hans Ondskab, sagde Ræven: Med saadant Garn fanger man saadanne Fiske.

Man maa ikke forbinde sig i Venskab med store Politicis, ey heller giøre sig dem til Fiender; thi de kan ved deres List og Underfundighed let hævne sig og betale med dobbelt Mynt.

---

17. Fabel (efter Bidermann).

Ny Prøve paa Rævens List.

Ræven, da han havde udspioneret, at en Bonde agtede sig til Kiøbstæden med en Hob fede Vare, ponsede han paa, hvorledes han kunde bemægtige sig en Deel deraf. Han saae, at derudi var stor Vanskelighed. Ham rand vel i Sinde et Paafund, hvorved saadant kunde erhverves; men, som det samme var af den Beskaffenhed, at det ikke uden Fare for Liv og Lemmer kunde i Værk sættes, var han længe tvivlraadig i hvad han skulde giøre. Endeligen, saasom hans Tænder løb i Vand efter de fede Vare, besluttede han at underkaste sig Faren, sigende: Hvo som vil vinde, maa og vove. Han lagde sig derfore som død med udstrakte Been paa Bondens Vey. Bonden, som dette blev vaer, sagde: Her ligger en død Ræv, Skindet deraf kan komme mig til Nytte. Dog, saasom han ofte tilforn havde havt Prøve paa Rævens Listighed, gav han den tre dygtige Slag med sin Svøbe, for at være forvisset om, at den var reent død. Saasom Ræven med en heroisk Bestandighed udstod disse Slag, tvivlede Bonden ikke meere om Sagen, og derfore slængede den bag paa Vognen, og fortsatte sin Reyse. Imidlertid giorde Ræven et fortræffeligt Maaltid, udledede det bedste og fedeste, og efterat han havde ædet sig saa mæt, at hans Mave var spændt som en Tromme, sprang han uformærkt ned af Vognen, forende med sig saa meget af de fede Vare, som kunde være tilstrækkeligt for et andet Maaltid. Da Bonden endeligen kom til Torvet, fornam han, at Ræven

var forsvunden, og at hans bedste Vare vare enten fordærvede eller opædte.

Visse Fordeele kan ikke uden Fare erhverves, og gierrige og graadige Mennesker tage ikke i Betænkning at vove Liv og Lemmer for at fyldestgiøre deres Begierligheder.

---

18. Fabel.

Giøgen.

Giøgen anrettede engang en Concert, og inviterede andre Fugle at høre sin Stemme. Men han blev udpebet. Dog fandtes der nogle Fugle, blandt hvilke var en Skade, som meenede, at Giøgen herudi skedte Uret, efterdi han havde en Stemme, som ikke var at foragte. Men Ørnen svarede dertil: Hvis Giøgen havde været ombeden at synge, vilde man have fældet mildere Dom over ham; men saasom han ubeden havde inviteret andre at høre sin Stemme, og derved givet tilkiende de høie Tanker, han havde om sig selv, bliver Stemmen nøyere examineret.

Intet, som er middelmaadigt, tolereres hos dem, som give sig ud for Mestere, og er det derfore, at en Autor, som er befalet at skrive, criticeres ikke saa meget som en Poet, der alleene skriver for at lade see sin poetiske Geist. Hvi de samme Gierninger blive meere censurerede hos een end hos en anden, giver Horatius tilkiende:

— — mediocribus esse Poëtis
Non Homines, non Di, non concessere Columnæ.

---

19. Fabel.

Skorsteen=Feieren.

En Skorsteen=Feier, som var beskyldt for Tyverie, blev greben, og af Øvrigheden indsluttet udi Stadens almindelige Fangehuus, som var vel forsynet med stærke Dørre og Laase. Den paafølgende Dag blev berammet til Forhør, men da Stadens Tienere komme ind i Huset for at føre Fangen til Tinget, var Skorsteen=Feieren forsvunden, saasom han havde taget Flugten igiennem Skorsteenen.

Man maa indrette Lukker og Fængsler efter Fangernes Beskaffenhed: Saaledes, at, naar man indslutter en Smed, maa man forsyne Dørre ikke alleeneste med Laase, men endogsaa med Slaader, og, naar man fængsler en Skorsteen=Feier, maa udi Fange=Huset ingen Skorsteen være. Samme Regel maa og iagttages med Straf; thi hvad som er stor Straf for een, kan være liden eller ingen for en anden. Denne Regel toge Jyderne fordum ikke i agt, da de dømte Krebsen eller Krabben til at druknes.

---

20. Fabel.

Gaasens Dristighed.

Løven havde engang en vigtig og vanskelig Ting at iværksætte, og derfore lod til sig kalde adskillige Creature for at høre om nogen kunde paatage samme Tings Fuldbyrdelse: Men ingen dristede sig dertil. Gaasen alleene tilbød sin Tieneste, fin=

dende ingen Knuder udi denne vanskelige Sag. Alle, som kiendte Gaasen, og vidste, hvorvidt Gaase-Forstand kunde strækkes, forundrede sig over denne Dristighed. Skaden sagde da: Kiere Venner! Forundrer Eder ikke herover; just denne Tillid, som Gaasen haver til sig selv, giver tilkiende dens Taabelighed, og Mangel paa egen Kundskab.

De taabeligste Mennesker holde sig meest beqvemme til Alting, efterdi de ikke kiende sig selv, og kan see Knuderne i en Ting, som skarpsynede Mennesker see og mærke, og derfor ikke driste sig til dens Execution. Man kan sige, at just deres Frygt og Mistilliid viser Prøve paa deres Forstand.

---

21. Fabel.

Cameleon og Katten.

Katten mødte engang i Skoven et Cameleon, som saae bedrøvet og ilde ud. Katten spurgte da om Aarsagen til hans Sorg, og hvad som laae ham paa Hiertet. Cameleon sagde da: Jeg haver intet at bebreide mig selv, jeg haver giort alt hvad mig mueligt er, for at vinde min Føde og at komme fort i Verden; men Naturen haver været min Stifmoder, og negtet mig sine Gaver, saa at jeg med al min Fliid og Arbeyde ikke kan giøre mig beqvem til mindste Forretning eller Embede. Jeg haver tilbudet min Tieneste udi adskillige Professioner, som mine Forældre have ladet mig lære, men for min Udygtighed haver jeg strax faaet Afsked igien. Det sidste

Embede, som jeg haver forrettet, var et Skolemester-Embede, som mine Forældre, især min Moder, haver destineret mig til, saasom hendes Fader saavelsom hendes Farfader begge havde været Skolemestere; men jeg havde neppe været et Par Maaneder i samme Embede, forend en Biorn, som Skole-Patron, gav mig Afsked for min Udygtighed. Det meeste, som herved krænker mig, er dette, at en Gedebuk blev antagen i mit Sted, med hvilken man siger at Skolen er vel forsynet. Katten, efterat han med Agtsomhed havde anhort denne Tale, sagde da: Kiere Ven! Beskyld ikke Naturen: Den haver maaskee været lige saa gavmild mod dig, som mod mange andre. Det er en Ulykke at Forældre, som ikke kiender sig selv, end sige deres Borns Naturel, ville strax efter Fodselen beskikke dem til visse Studia, hvortil de ingen Beqvemhed have, og ligesom storme mod Naturen. Jeg tør vedde, at, hvis du blev sat paa rette Rendebane, du kunde komme udi ligesaa stor Anseelse, som du nu er i Foragt. Jeg seer hvad der er ved dig at giore, og hvad Vey du bor tage til Forfremmelse. Du est en Person, der kan give dig selv adskillige Farver og Skikkelser, saa at du hver Time er dig selv uliig, og derfor besidder den forneimste Dyd, som udfordres af en Hofmand, hvis storste Qvalitet er, som en Proteus, at forandre Skikkelse, og at dreye sig efter Hoffets Aspecter. Arbeyd paa at erhverve dig en liden Tieneste til Hove. Jeg er vis paa, at du vil gaae frem i fuld Galop fra et Æres-Trin til et andet. Cameleon takkede ham for det gode Raad, og begav sig strax til Lovens Hof, som bestod af alle Slags Creature, saavel krybende som flyvende. Han insinuerede sig strax hos nogle Kalve, som vare

Løvens Pager, hvilke funde saadan Behag i hans Omgængelse, at de recommenderede ham til en af de fornemste Aber, som var Hof-Nar, hvilken tog sig ham an med saadan Iver, at han blev Hofmester hos en Elephant, som var Vizier og Løvens største Favorit. Kort at sige: Vor Cameleon blev inden stakket Tiid en af de fornemste Ministre ved Løvens Hof. Denne store Forfremmelse rygtedes overalt udi Skoven, og endeligen kom den gamle Kat for Ørene. Dette opvakte en ubeskrivelig Glæde hos ham, saasom han haabede i denne nye Minister at faae en Patron, der baade kunde og vilde være ham til Trøst i hans gamle Alder. Han forføyede sig derpaa strax til Løvens Hof, og lod sig anmelde hos Cameleon, sigende, at han var Katten Monsenius, som forlangede at tale med Hans Excellence. Cameleon, som da var opblæst af Hofmod, saa at han ikke meere vilde kiende sine gamle Venner, lod ham svare, at Personen var ham ganske ubekiendt, og at han derfore strax maatte pakke sig bort. Katten klaaede sig da bag Øret, gik bort og sagde: Jeg mærker nu af alle Ting, især af dette sidste, at han er en fuldkommen Hofmand. En Tiid lang derefter mødte Katten Cameleon i Skoven i samme fattige og elendige Tilstand, som han var udi, forend han kom til Hove. Han var imidlertiid kommen i Unaade, skiøndt man veed ikke af hvad Aarsag, enten ved Forseelse eller ved Conjuncturernes Forandring, saa at han var stødt fra sin Værdighed og hans Gods var confisqveret. Han adresserede sig da til Katten og sagde: Kiere Ven! Hvad Raad giver du mig nu i denne min bedrøvelige Tilstand? Katten betalede ham da med samme Mynt og svarede: Jeg kiender dig ikke, pak dig

derfore strax bort; hvorpaa han vendede ham Ryggen, og hver gik sin Vey.

Denne Fabel befatter adskillige Lærdomme. Den viser først, at man ubillig beskylder Naturen for Gavers Negtelse; thi mange, som synes til intet at være nyttige, kan blive de dueligste Mennesker, naar de komme til at staae paa deres rette Post. Den viser videre Hof-Levnets slibrige Tilstand, og at de Herligheder, som der erhverves, ere ofte ikke uden som Veyrlys, der lade sig see og forsvinde paa eengang. Endeligen giver den Portrait paa deres Hovmod, som af ringe Stand i Hast ophøyes til stor Værdighed.

---

22. Fabel.

Musen udi Osten.

Katten fandt engang en Muus nedgraven i en seed Ost, saa at man ikke kunde see uden dens Hoved alleene. Katten spurgte, hvad han der bestillede, hvortil Musen svarede, at den havde slaaet sig fra Verden. Hvorpaa Katten sagde: Jeg priser denne din Philosophie. Jeg vil efterfølge dit Exempel og paa samme Maade ogsaa slaae mig fra Verden, hvorpaa han opaad Musen tillige med Osten.

Mange, der skye Omgængelse med andre, og som synes at have slaaet sig fra Verden, sylte sig i Vellyst og Fraadserie inden Dørs.

---

23. Fabel (efter Bidermann).

Biørnen og Ræven.

Ræven var engang forurettet af en Biørn, over hvilken han søgte at hævne sig. Paa det at saadant med des større Sikkerhed kunde skee, stillede han sig an, som han aldeeles ingen Fortrydelse bar over den skeete Uret, men tvertimod lod see Fortroelighed mod Biornen og iblandt andet visede ham Vey til et Sted, hvor stort Bytte var at bekomme: Nemlig udi en Bondes Gaard, som var slet vogtet, og ingen Port-Hund havde, der kunde røbe nogen, som om Natten listede sig ind. Biornen takkede ham for det gode Raad, og besluttede, paafølgende Nat at begive sig hen til samme Sted: Da nu Ræven havde giort ham saa trohiertig, advarede han strar Bonden derom. Bonden derfore satte alle sine egne Folk og endeel af sine Naboer paa Skilvagt, forsynede dem med Steene og lange Stænger for at imodtage denne forventede Giest. Biornen blev derfore saaledes modtagen, og saa ilde medhandlet, at han med knusede Lemmer og ophoven Buug krøb tilbage. I denne Tilstand mødte han Ræven, som leende spurgte ham, hvad Fangst han havde giort. Biornen mærkede da, at han var bleven skuffet, dog, paa det at hans Fiende ikke skulde faae dobbelt Aarsag til at glæde sig, sagde han: Alting er vel afløbet: Jeg haver giort saadant Maaltid, at min Buug er derover bleven ganske hoven.

Naar man er bleven drillet af en Fiende, skal man holde gode Miner, og lade som det ikke gaaer En til Hierte, paa det at Modstanderen ikke skal faae Aarsag til dobbelt Glæde.

---

24. Fabel.

Ræven stævner Æslet.

En Ræv stævnede Æslet for Retten, beskyldende det for sviigagtig Omgang. Alle forundrede sig over hvorledes en listig Ræv kunde være forrasket af et eenfoldigt Æsel. Dommeren, som var en Kat, sagde og, at saadant kom ham ubegribeligt for. Men, saasom Ræven anførte mange glimrende Beviisligheder, til sin Sags Styrke, og det eenfoldige Æsel derimod var saa forbløffet, at det intet dertil kunde svare, vidste Dommeren ikke hvad han derved skulde giøre; thi paa den eene Side vare anførte Beviisligheder, som ikke kunde igiendrives, og paa den anden Side var en bekiendt ærlig og eenfoldig Contrapart, som hverken havde Villie eller Evne til at bedrage. Endeligen hittede han paa saadant Temperament: Efterat Processen var udageret, lod han indkalde Parterne, og afsagde saadan Sentents: Sagen opsættes til videre Efterforskning, og Parterne have her at indstille sig igien inden ti Aars Forløb. Inden den Tiid meenede han, at baade Ræven og Æslet kunde være døde. Der siges at Løven sandt saadant Behag udi denne Dom, at han derover promoverede Katten fra Herredsfoget til Lands-Dommer.

En Dommer, hvormeget han i sin Samvittighed er overbeviist om en Beskyldnings Urigtighed, kan dog ikke frikiende den Beskyldte, naar Anklagerens Beviisligheder ere lovmæssige. Ikke desmindre synes det dog, at i en Sag udi denne Casu, og som er af lige Natur, et Temperament kan tages, skiøndt just ikke paa samme Maade.

---

25. Fabel.

Aben, som vil fiske.

En Abe, efterat den længe havde givet Agt paa hvorledes en Fisker med Angel trak en Fisk op efter en anden, tænkte den ved sig selv: Mon du ikke ogsaa kunde giøre det samme? Saasom det Dyr er behændigt, og udi mange Ting søger at imitere Mennesker, søgte det efter en Angel, hvortil den hæftede en Madike, ligesom den havde seet Fiskeren at giøre. Men, saasom den første Fisk, som beed paa Angelen, var en overmaade stor Gedde, saa trak den Aben ned i Vandet. Aben, som saae sig i Fare for at druknes, raabte da Himmelen om Hielp og sagde: "Redd den stakkels Morten, som er falden i Vandet!" men da den ved Aabredden fik fat paa en Riis-Green, sagde den: "Lad nu kuns blive Himmel! Nu kan Morten hielpe sig selv."

De fleeste Mennesker ere ikke Gudfrygtige uden i Nød og Fare; naar Faren er forbi, henfalde de til deres forrige Ugudelighed igien.

---

26. Fabel.

Jomfruen og Papegoyen.

En Jomfrue havde en Papegoye, hvilken hun elskede som sin egen Søster. Papegoyen fortienede og at elskes; thi den var vel tegnet, forstod Music, og talede fast ligesaa fornuftigen

som Jomfruen. Men man maa i Alting holde Maade, hvilket her ikke giordes: Thi denne Kierlighed var saa heftig, at Jomfruen kunde ikke undvære denne Fugl, end ikke om Natten, thi den maatte ofte ligge i hendes Seng. Men hvad skedte? En Morgen, da hun opvaagnede, fandt hun Fuglen halvdød, saasom den var qvalt af Varmen. Hun blev derover ganske forskrækket og sagde: Hvad skader dig, min kiere Poppe? Fuglen svarede dertil: Intet haver skadet mig, uden din Kierlighed, thi den haver skilt mig ved Livet; hvorpaa den døde.

Fabelen lærer, at man i Alting maa holde Maade, og at man kan incommoderes af alt for heftig Kierlighed ligesaa meget som af Had og Koldsindighed.

---

27. Fabel.

Æslet Vægter.

Æslet, efterat det havde faaet Podagra, saa at det var ikke i Stand til at giøre sine sædvanlige Tienester, hvormed det havde fortient sin Føde, ansaae sig selv som en ydermeere unyttig Jordens Byrde, og lavede sig paa at døe af Hunger og Armod. I denne bedrøvelige Tilstand saae det en Ulv, for hvilken det beklagede sin Nød. Ulven ynkedes derover, men sagde derhos, at Æslet maatte dog ikke ganske fortvivle, thi der kunde vel endnu findes noget, hvormed det kunde fortiene sin Føde. Han sagde: Du haver jo Stemme. — Den haver jeg ster

nok, svarede Æslet, men den er ikke meget behagelig. Det vil ikke sige, sagde Ulven, naar den ikkun er stærk. Jeg vil arbeyde paa at skaffe dig en Vægter-Tieneste i næste Kiobstæd. Han forskaffede det og saadant Embede. Og siges der, at adskillige andre Æsler efterfulgte hans Exempel, saa at mange Kiobstæder bleve opfyldte med deslige Vægtere, som have forplantet deres Afkom, og endnu er udi saadanne Tienester.

Ingen er saa uduelig, at den jo kan giore Tieneste i visse Ting.

---

28. Fabel.

Krigs-Forhør over Haren.

Efter et stort Feldtslag, som engang i Skoven var holden, skedte et Krigs-Forhør, for at examinere deres Opforsel, som samme Slag havde bivaanet. Haren blev da beskyldet for at have taget Flugten førend Slaget begyndte, og en Oxe, som var Herredsfoget eller Dommer i det District, hvor Haren opholdt sig, blev befalet at domme udi Sagen. Eftersom tilstrækkelige Beviisligheder bleve anforte om Harens Flugt, dristede den Anklagede sig vel ikke til at negte Gierningen; men stræbde alleene at vise, derudi intet Lastværdigt at være. Den sagde: Jeg haver i Sinde at giore meere end eengang Tieneste, og enhver, som haver saadant reedeligt Forsæt, maa have Omsorg for Liv og Lemmer; hvis jeg nu havde omkommet udi dette Slag, havde jeg ikke kundet giore Tieneste i et andet. Dom=

meren, som ingen stor Jurist var, fandt dette latterlige Argument af Vigtighed, og frikiendte Haren. Ingen Dom er bleven af Dyr og Fugle meere beleet. Men Ræven sagde: Man kan ikke vente andre Sententser, naar man gior Oxer til Dommere.

Rævens Morale var velgrundet.

---

29. Fabel.

Krig imellem Leoparder og Tigre.

Udi Begyndelsen af den Maaned Miriac holdtes i Skoven en høytidelig Fest, Skov-Guden Pan til Ære: Til samme Fest lode sig indfinde alle Slags Dyr. De fornemste af den forsamlede Skare var en Leopard og en Tiger, hvoraf enhver var Hoved for sin Nation. Begge havde samme Dag havt Sorg; thi Leoparden havde mistet sin Frue, og Tigeren sin Søn. Midt i denne Høytidelighed indfaldt en Formørkelse i Solen: Da saadant blev tilkiendegivet, og de nærværende Dyr forskrækkedes derover, bad Tigeren dem at sætte al Frygt tilside om forestaaende Uheld; thi, sagde han: Solen sørger i Dag for min Søns Død, og denne Formørkelse betyder intet andet. Leoparden derimod meenede, at Formørkelsen skedte formedelst Dødsfaldet i hans Huus. Dette kunde Tigeren ikke lide, og spurgte Leoparden hvad han indbildte sig. Leoparden, som havde ikke mindre forfængelig Ambition, blev ved sin Mee-

ning, og gav et haardt Gienſvar. Kort at ſige: Et Ord tog et andet ſaaledes, at alting kom i Fyr og Flamme. Den heele Skare tog Flugten, og de ſtridige Partier truede hinanden med aabenbare Feide, hvilken og ſtrax gik for ſig, og en ſtor Hob af alle Slags Dyr bleve enten beordrede at møde eller bleve for Beſoldning hvervede. Fuglene derimod vilde ikke bemænge ſig med denne Handel; thi endſkiønt Ørnen derom af begge Parter blev anmoden, ſaa vilde han dog ingen Fugl tillade at tage Partie, men erklærede ſig for Neutralitet paa den heele flyvende Nations Vegne. Af krybende Dyr undſloge Odderen og Sælhunden ſig herfor, thi, ſaaſom Krigen førtes til Lands alleene, og de ſamme opholdte ſig meeſt paa Vandet, ſagde de ſig fornemmelig at ſortere under Søe-Etaten. Efterat Krigen en Tiid lang med ſtor Hidſighed var ført, blev efter megen Blods Udgydelſe Fred ſluttet ſaaledes: at hver af de ſtridende Parter ſkulde blive ved ſin Meening, og Alting komme udi forrige Stand, ſom den var før Krigen.

Fabelen lærer, at de heftigſte Tviſtigheder reyſe ſig af umagtpaaliggende Ting: Item at mange blodige Krige, ſom af Menneſker føres, endes paa ſamme Maade, ſaa at man fører Krig, alleene for at føre Krig.

---

30. Fabel.

###Ænderne og Sælhunden.

Nogle Ænder ſtode engang ved Strand-Bredden, og ſnakkede med hinanden. Blandt andre Materier, ſom bleve bragte

paa Banen, taledes med Forundring om Flod og Ebbe, efterdi de mærkede, Havet nu at tilvoxe, nu igien at aftage, hvortil ingen af dem kunde begribe Aarsagen. Medens de vare midt i denne Philosophiske Tale, nærmede sig til Strandbredden en Sælhund, som var heel erfaren i naturlige Kundskaber, sær udi Astronomie; af ham haabede Ænderne at faae nogen Oplysning i Sagen, hvorudover een af dem gik ham i Møde og sagde: Kiere Simon! Hvad Aarsag kan dertil være, at Vandet nu stiger, og nu igien falder? Sælhunden svarede: Det kommer af den Kraft, Maanen haver paa Jorden, thi naar den trykker paa Havet, maa det hæve sig ved Breddene. Dette foraarsagede hos dem alle en heftig Latter. Ingen Meening syntes dem at være daarligere; hvorudover de sagde: disse lærde Personer ere aldrig rigtige i Hovedet. Efterat de havde leet sig trætte, forelagde de et andet Spørgsmaal, nemlig: Hvoraf det kom, at Maanen saa idelig tog af og til? Sælhunden, saasom han mærkede at man ikke burde tale alvorlig med disse taabelige Dyr, sagde da: Det reyser sig deraf at naar Maanen kommer til sin fulde Størrelse, klipper man Stykker deraf, for at giøre Stierner. Dette syntes dem at være ganske forstaaeligt og rimeligt, hvorudover de takkede ham for god Underviisning.

Mange forkaste og belee den sundeste Lærdom, og lade sig binde de meest urimelige og vanskabte Meeninger paa Ærmerne.

31. Fabel.

Nattergalen og Soen.

Soen spurgte engang Nattergalen, hvi hun, som haver en saadan behagelig Stemme, ikkun lader sig høre paa en vis Tiid om Aaret, og det alleene om Natten. "Det synes deraf," sagde hun, "at du misunder Mennesker og Dyr Fornøyelse." Nattergalen svarede dertil: "Hvi kommer det, at du, som haver en saadan hæslig Stemme, lader dig høre det heele Aar igiennem? Det synes, at du lader dig idelig høre for at incommodere Dyr og Mennesker." Ingen af dem kunde saaledes giøre reede for sit Forhold; men enhver gik tankefuld og stiltiende bort.

Fabelen lærer, at den, som haver slettest Stemme, synger oftest, og at den, som kan mindst tale, taler idéligen; De derimod, som kan fornøye Menneskene, ere sparsomme saavel paa det ene, som paa det andet, og ingen kan give Aarsag dertil.

---

32. Fabel.

Tranen, som curerede med "Gratia probatum".

Leoparden var engang plaget med idelig Obstruction, og betienede sig af Storken, som var Hof-Chirurgus, hvilken satte ham een Clysteer efter en anden; men Svagheden blev dog stedse ved. Endelig giver sig Tranen an og siger sig at have et Ar-

canum, som han gav Navn af Gratia probatum, hvorved alle Sygdomme kunde fordrives. Recepten havde ogsaa den Virkning, at Patienten ganske blev cureret. Da dette rygtedes, strømmede alle til den nye Doctor, og havde hans Recept samme Virkning hos alle andre Syge. Men efter nogle Maaneders Forløb, tabte denne Medicin all sin Kraft, og Doctoren tilligemed sin Reputation. Da nu alle forundrede sig derover, sagde en gammel Kat, som længe havde practiseret udi Medicinen, skiøndt han ikke var gradueret: Forundrer Eder ikke derover: Alle saadanne nye Recepter virke ikke uden til en Tiid, og saa længe Patienternes Imagination varer: Det samme haver jeg observeret med Tiære-Vand, hvormed alle Svagheder cureredes udi nogle Maaneder, men nu er af ingen Nytte meere end til at smøre Vogn-Hiul og Cabel-Tov med.

Denne Fabel viser hvad Imaginationen kan udvirke hos Patienter, og at det er den alleene og ikke Recepten, hvoraf de cureres.

---

33. Fabel.

Skibet i Maanen.

Aben foregav engang, at han kunde see et Skib i Maanen. Dette satte andre Dyr og Fugle i Bevægelse, saa at de i Hobetal komme sammen for ved Maanens Opkomst paa Himmelen at give Agt derpaa. Men ingen af dem alle, end ikke Løssen, som haver det stærkeste Syn, kunde see mindste Tegn

dertil. Ørnen, som udi samme Forsæt stak saa høyt i Luften at den syntes at nærme sig til Maanen, bevidnede og det samme, hvorudover man sluttede, at dette Skib bestod alleene i Abens Indbildning, eller og at han efter Sædvane vilde spille Giek med andre Dyr. Endeligen lod sig indfinde en Elephant, hvilken formedelst sin Skiønsomhed og Forstand var i saadan Reputation, at alle hans Ord vare som Oracler. Den samme, enten af egen Imagination, eller for at mærke hvad han ved sit store Navn kunde udvirke, foregav først, at han i Maanen blev noget usædvanligt vaer; endelig sagde han, sig ogsaa klarligen at kunne see saadant Skib, bedende de andre Dyr med meere Agtsomhed at stirre paa Maanen. Hvad skedte? En efter anden begyndte at see hvad de ikke saae, saa at de alle fordømte deres forrige Blindhed: Ja Muldvarpen selv, som ellers haver det svageste Syn, bevidnede med Eed sig at kunne see ikke alleene Skibet i sig selv med sine Master, men endogsaa Takkel-Tov og Anker, samt Skibshunde.

Naar En først haver erhvervet sig Navn af stor og ugemeen Viisdom, kan han bringe Mennesker til at see hvad de ikke see, at smage hvad de ikke smage, og at negte deres egne Sandser.

---

34. Fabel.

Soen og Cameleon.

En Cameleon, da den gik en Soe forbi, som efter Sædvane laae og væltede sig i Skarnet, sagde den: Fy! dit slemme

Beest! Du est dig altiid selv liig. Soen svarede dertil: Fy! dit slemme Beest! Du est dig altiid selv uliig. — Andre Dyr, som dette hørte, holdte for, at Soens Bebreydelse var bedst grundet.

Intet er lastværdigere, end som en Proteus at forandre Skikkelse, og at være sig selv stedse uliig, som en Cameleon, der nu haver een Farve, nu en anden. Det heder her, som Verset lyder:

Malo sui similem: quam sibi dissimilem.

---

35. Fabel.

Ulven og Biørnen.

Ulven og Biørnen bleve paa engang angrebne af een Slags Sygdom. Ulven kom sig først, og aflagde Visite til Biørnen, som endda laborerede af samme Sygdom. Da Biørnen nu forundrede sig over, hvi Ulven saa hastig var restitueret, svarede Ulven: Jeg slutter, at det maa komme sig deraf, at jeg haver været angreben af Sygdommen alleene, men at du haver været slaget med Sygdom og Doctor tillige.

Naturen curerer tidt sikkrere end Lægen, hvilken i dens Virkning er den ofte til Hinder.

---

36. Fabel.

Galtens Hovmod.

Intet Dyr, hvor ringe og uselt det er, haver mindre Tanker om sig selv, end det alleredelste Creatur, hvilket sees af Gal-

ten, hvorom haves denne Fabel. En Galt, af den Betragtning, som den giorde sig over sin egen Tilstand, bildte sig ind at den heele Verden var dannet for hans Skyld. Han saae Solen ordentlig at opstige for Svine-Stien hver Morgen, at meddeele sig dens Lys og Varme, og at skiule sig igien, naar Tiid var at hvile. Den Anstalt meente han at være anrettet for sin Commoditet alleene. Han mærkede at visse Folk aabnede hver Morgen Svinestien for at bringe ham ud paa Fælleden. Disse Folk ansaae han som beskikkede Opvartere. Han troede, at naar Mennesker kastede deres Ureenligheder fra sig, at det ogsaa skedte for hans Skyld, anseende dem som sine Spise-Mestere. Kort at sige, han udtolkede alle andre Ting til sin Fordeel, og bildte sig ind, at de vare beskikkede alleene for hans Commoditet, og derfore ansaae sig som en Quint-Essents af alle skabte Ting. Men just, da han engang stod henrykt i saadan Betragtning, og var færdig at sprække af Hovmod, kom en Slagter, som med Magt slæbde ham til Slagterbænken.

Denne Fabel kan ogsaa tiene Mennesker til Lærdom, hvilke bilde sig ind, at Alting er skabt for deres Skyld, da dog den heele Jord er ikkun som et Sands-Korn at regne imod den store og tilsyneværende uendelige Verden, og at de derfore fortiene fast ligesaa meget at belees, som Galten, naar de meene, at utallige Stierner ere satte paa Himmelen alleene til Zirat for deres Skyld, item at Cometer lade sig see for at advare om een og anden forestaaende Hændelse.

---

37. (En Persiansk Fabel.)

De Tvende Ravne.

Tvende Ravne søgte engang at besvogre sig med hinanden. Den eene af dem havde en Søn og den anden en Dotter: Partiet var lige paa begge Sider. Der handledes ikkun om hvad Dotteren skulde bringe med sig til Medgift: Hendes Fader lovede da, at Sønnen skulde faae til Medgift Ti øde Landsbyer. Dette Tilbud modtog den anden Ravn, men spurgte derhos, hvorledes han kunde bringe saa mange tilveye? Dotterens Fader sagde da: Hvis Gud lader vor naadige Herre Sultan Machmud leve, ville vi aldrig have Mangel paa øde Landsbyer. Denne Fabel behøver ingen Udtolkning; thi den forklarer sig selv.

---

38. Fabel.

Æslets Hovmod i dets Velstand.

Æslet fandt engang en stor Skat, som laae skiult under en Drage, som var død af Hunger, efterdi den ikke vilde forlade Skatten. Æslet lod sig derpaa udziire med kostelige Klæder og Smykker. Da Dyr og Fugle beloe Æslet for saadan Daarlighed, sagde en Jagt-Mynde, at intet kunde være fornuftigere giort, saasom intet Dyr trængde meer til udvortes Smykke: Thi, sagde han, man maler Vægge, som ere af Træe og Leer, men ikke dem, som ere af Marmor. Jeg tog ikke i Betænkning at giøre det samme, hvis jeg var et Æsel.

Uduelige og foragtelige Mennesker behøve at pynte sig meest, hvilket Erfarenhed og viser at skee.

---

39. Fabel.

Assidæmons Klagemaal over Dyrene.

Foruden alle Slags Dyr ere udi Skoven Satyri, hvilke ansees som Dyrenes Fiender, og gemeenligen betegnes med det Navn af Skov-Trold. Hoved og Anfører for de samme kaldes Assidæmon, og er det samme for Dyr, som Fanden er for Mennesker. Dyrene tilskrive ham ikke alleeneste det meeste Onde som vederfares dem, men endogsaa deres egne Misgierninger, som de foregive at skee ved hans Indskydelse og Fristelser, saa at, naar nogen bedriver Tyverie, Mord eller andet Ondt, siger man gemeenligen: Her haver Assidæmon været igien. Nogle af de fornuftigste Dyr bifalde ikke denne Meening, holdende for, at den tiener ikkun til Skiul for Misgierninger, men de samme ansees som Vantroende af Almuen, sær af Giæs, Ænder, Høns, Faar, Kiøer og andre meest eenfoldige og orthodoxe Creature. Assidæmon havde længe med Fortrydelse anhørt disse mod ham førte Beskyldninger. Endeligen, saasom han mærkede, at dette gik alt for vidt, indtil at, naar et Dyr lod sig lokke til Ukydskhed, det maatte hede at være skeet efter Assidæmons Indskydelse, satte han sig for at indgive Klagemaal til Skov-Guden Pan, og at besvære sig over deslige Calumnier. Dette tilkiendegav han for en Bæver, som ikke havde bifaldet den almindelige Meening. Bæveren raadde ham til at indeholde med saadant Klagemaal, sigende, at han intet leed derved, at Dyr og Fugle havde saadanne høye Tanker om hans Magt, og at han heller skulde søge at styrke dem udi saadan Overtroe. Han sagde: Hvis nogen havde Aarsag at besvære sig derover, maatte

det være Skovens Gud Pan, hvis Regiment derved blev indskrænket, efterdi de satte ham et saa mægtigt Væsen ved Siden, hvilken havde ligesom Deel udi det høyeste Regiment. Affsidæmon fulgte Bæverens Raad, og begreeb dette, at han kunde finde sin Regning derved, at Dyr og Fugle bleve i deres forrige Overtroe.

Denne Fabel kan tiene til Lærdom for de Mennesker, som tilskrive Fanden for stor Magt, og giore ham fast til Guds Med-Regent: Saadan Lærdom nærmer sig til Manichæismum eller tvende independente evige Væsener.

---

40. Fabel.

Nat-Uglen.

Nat-Uglen blev engang af nogle lastet, efterdi den idelig om Natten lod høre sin Stemme, og ombeden derudi at holde Maade. Dertil svarede den saaledes: Jeg finder selv ingen Lyst i at synge, men man maa giore noget for at fornøye andre.

Enhver bilder sig ind at besidde de største Qvaliteter, og Uglen sætter lige saa stor Priis paa sin Stemme, som Nattergalen.

---

41. Fabel.

Katten med sine Unger.

Katten satte engang sine Unger tilrette, efterdi de spøgede saa meget. Den sagde: Der maa være Maade i alle Ting; men I

fører Eder op, som nogle Narre. Ungerne svarede dertil: Vi have hørt, at vore kiere Forældre førte sig ligeledes op i deres Ungdom. Katten sagde da: Det er vist nok: men I see jo at vi have forandret vort Levnet, og at vi nu ere ganske ærbare og adstadige. Ungerne svarede: Vi ville blive ligesaa adstadige, naar vi komme til vore Forældres Alder.

---

42. Fabel.

Kalvene og Hiorten.

Nogle unge kaade Kalve, da en Hiort, som havde særdeeles store Horn, gik dem forbi, dreve de Spot med ham, og raabte: Hanreder! Hiorten vendede sig om og sagde til den Kalv, som var ham nærmest: Du eftertænker ikke, min Søn, at din egen Fader ogsaa er tegnet med Horn i Panden, og at du selv inden kort Tiid vil blive ligeledes tegnet. Endeligen, da de bleve ved at raabe, sagde Hiorten: Hvis mine Horn skal være Beviis paa Hanrederskab, saa maar I raabe efter min Hustrue, og bespotte hende, som eene er Skyld deri.

Intet er ubilligere end at drive Spot med en Mand, efterdi hans Hustrue er ham utroe. Derfore siger Poeten:

Si ma Femme a failli, qu'elle pleure bien fort,
Mais pourquoi moi pleurer, puisque je n'ai point tort?

Det er:

Lad kun min Hustru selv sin Ubluehed begræde,
Jeg, som har ingen Skyld, hvi skal jeg Øyne væde?

---

43. Fabel.

Skadens Gravskrift.

En Ord-riig Skade, som udi Snaksomhed intet Dyr eller Fugl gav efter, og som kunde holde ud med den veltalendste Barbeer blandt Mennesker, da den ved Døden afgik, giorde en Bæver, som var Skovens Satyricus, den et saadant Gravskrift: Her under hviler den berømte Skade N. N., som den 4de Dag i den Maaned Kilian udi Elephant-Aaret holdt op at sladre, det er: døde.

Der findes visse ordrige Mennesker, hvilke blive ved at snakke indtil de opgive Aanden, og hvis Dødsfald man kan exprimere med disse Ord: Desierunt loqui.

---

44. Fabel.

Katten, som brystede sig af sit Adelskab.

En Kat brystede sig engang af sit Adelskab, foregivende, at den første Kat var kommen til Verden igiennem Løvens Næsebore. En Tiger, som det hørte, sagde da: Det var at ønske at du kunde bevise dit Adelskab heller af Dyd og Duelighed, end af Løvens Næsebore.

Høyhed ved Fødsel og Hændelse er ikkun Chimære, og noget som man ikke bør bryste sig af.

---

45. Fabel.

Lossen.

En Loss, som udi Skoven var Ober-Visiterer, mistede engang af usunde Vædsker sit eene Øye. Alle Dyr, sær de som dreve nogen Handel, glædede sig derved, saasom de meende at han herefter ikke skulde blive saa gransynet som tilforn; men Ræven sagde: I daarlige Creature! I glæde Eder over Eders egen Ulykke; thi ingen sigter og seer vissere, og ligesom paa et Haar, end en Een-øyet. Derfore siger man i Ordsproget: Tag dig vare for den, som haver ikkun eet Øye.

Mange glæde sig over Hændelser, som kan være dem meest til Skade.

46. Fabel.

Hyrden Damons Skiebne.

Hyrden Damon havde en Tiid lang formedelst sine behagelige Skrifter være elsket og anseet saavel blandt Mennesker, som blandt Dyr og Fugle. Man hørte dagligen dem udi Skoven at omtales og berømmes, og visse Dyr og Fugle vidste at recitere heele lange Stykker af hans poetiske Værk. Ja nogle af dem vare satte i Musik og Sang af Lærken og Nattergalen. Hans Arbeyde erhvervede ham omsider en ny Værdighed, saa at han af Hyrde-Stand blev sat udi Herre-Stand. Han frem-

turede derefter siden længe med sit sædvanlige Arbeyde, men ikke med forrige Succes, thi han kunde ingen meer skrive til Maade. De Skrifter, hvori de skarpsyneste Dyr, som Lossen, Katten, Hogen rc. ingen Feil kunde see, giorde nu Muldvarper og stærblinde Creature Streger over. Da nu nogle Dyr forundrede sig over denne Forandring, og spurgte hvad Aarsag dertil kunde være; sagde Ræven: Arbeydet er det samme, men Personen er ikke den samme.

Fabelen lærer hvad Jalousie og Misundelse kan udvirke.

---

47. Fabel.

Hyrden og Koen.

En Jydsk Hyrde, som drev en Koe til Kiobstæden, modte paa Veyen Lands-Dommeren, som var til Hest. Samme Hyrde, saa ofte Koen standsede paa Veyen, raabte han: Vil du gaae, Morlille! Thi de Jydske Bonder betiene sig af de Ord: Morlille og Farlille, saavel mod Dyr, som mod Mennesker. Landsdommeren, som dette horte, kunde ikke bare sig for Latter og sagde: Kalder du Koen Morlille? Hvortil Bonden svarede: Ja jeg gior, Farlille.

---

48. Fabel.

Katten philosopherer.

Katten, efterat den længe havde udstaaet en ulidelig Tandpine, maatte omsider resolvere sig til ved en Stork, som var Skovens Chirurgus, at lade sine Tænder udtrække. Dette skedte ikke uden stor Smerte, hvoraf Katten blev saa nedslagen, at han besluttede at slaae sig fra Verden, og forlige sig med sine Fiender, som vare Muus og Rotter, og renoncere paa Kiød og al haard Spise. Da Aben, som en Tiid lang havde ageret Dandsemester, men nu formedelst Podagra ikke kunde dandse meere, fik Kattens Forsæt at høre, gav han den en Visite, og ønskede den til Lykke i sit Forehavende. Men da han fik Aarsagen at høre til Kattens Philosophie, sagde han: Jeg haver ogsaa sat al Forfængelighed tilside, og vendt Verden Ryg, thi fra den Tiid jeg er bleven angreben af Podagra, haver ingen seet mig at dandse.

De fleeste Mennesker forlade ikke Verden, forend Verden vender dem Ryggen.

---

49. Fabel.

En urimelig Maade at trøste paa.

En Mand havde engang af en Hændelse mistet sin Næse. Adskillige Venner lode sig indfinde for at trøste ham, og at

formane ham til at skikke sig med Taalmodighed udi denne Ulykke: men een af dem meente, at saadan almindelig Maade at trøste paa vilde ikke forslaae, og derfore hittede paa noget, som han troede at kunde have mere Eftertryk. Han sagde: Ingen Ulykke er saa stor, at jo noget Godt deraf flyder: Ved denne Ulykke følger denne Fordeel, at Patienten herefter bliver befriet for tvende Udgifter, nemlig paa Snuustobak, og paa Torklæder.

Det er troeligt, at Patienten fandt ikke nogen Lettelse af saadan Trøst.

---

50. Fabel.

En Konstners Belønning.

En stor Konstner anmeldede sig engang hos en Konge for at vise Prøve paa sin store Behændighed, ventende derfore en stor Belønning. Konsten bestod derudi, at han kastede Ærter igiennem et stort Naale-Hoved, og det med saadan Vished, at det aldrig mislingede for ham. Kongen kunde ikke andet end forundre sig over denne store Behændighed. Men, saasom Konsten havde kostet stort Arbeyde og mange Aars Øvelse, og dog var til ingen Nytte, lod Kongen ham alleene forære en Skieppe Ærter.

Historien viser, at de, som anvende megen Tiid og Arbeyde paa at excellere udi unyttige Ting, kan tilveyebringe sig Admiration, men tillige Foragt.

---

51. Fabel.

Muldvarpens Hovmod.

Jeg haver fortaalt om den Tvistighed, som reisede sig mellem Tigeren og Leoparden, og som brod ud til en aabenbare Krig; jeg haver ogsaa viist, hvoraf samme Tvistighed reyste sig, nemlig efterdi enhver af dem meenede, at Solen formørkedes for sin Skyld. Da Historien af denne Krig og dens Aarsag siden blev fortaalt til en Muldvarp, sagde den: O hvilke daarlige og forfængelige Creature! Hvis jeg havde talet med dem, vilde jeg have forhindret denne blodige Krig. Thi Formørkelsen gik ikke nogen af dem, men mig alleene, an, efterdi min ældste Søn samme Dag blev ihieltraad af en Hyrdedreng. Saadanne Tegn haver jeg een og anden Gang mærket ved ulykkelige Hændelser i min Familie: Thi nogle Dage for min Hustrues dødelige Afgang lod sig see en skrækkelig Comete paa Himmelen.

Det allerusleste Creatur, ja en Madike eller Mide, kan have lige saa høye Tanker om sig som en Keyser.

---

52. Fabel.

Den kronede Hest.

Udi de olympiske Leege, som fordum holdtes i Grækenland, kieppedes Folk med hinanden paa adskillige Maader, nogle

ved at løbe til Maals, andre ved at figte, andre igien ved at slaaes og brydes. De, som i saadanne Leege stode sig bedst, bleve zirede med Kroner. Diogenes, som en og anden Gang havde anseet disse Leege, meenede, at Ære allene burde erhverves ved Dyd og ikke ved Legems Styrke, og at Achilles ikke burde holdes ærværdigere end en stærk Arbeydskarl eller en Biørn. Hvorudover, da han engang saae to Heste at slaaes, kronede han den Hest, som fik Overhaand.

Historien viser, at et Menneske distingveres allene ved Dyd og Forstand.

---

53. Fabel.

Om Hunden og Ulven.

En Hund udfordrede engang en Ulv til Tvekamp. Ulven undslog sig derfore, sigende: Det er uvist, hvilken af os skal fælde eller lemlæste hinanden. Hvis jeg for at hævne en Spot, som mig er vederfaren, kom siden lemlæstet tilbage fra Striden, havde jeg baade Skammen og Skaden.

Intet er daarligere og urimeligere end at vove Liv og Lemmer for at hævne en Spot eller Uret, skiøndt Erfarenhed viser, at intet er meer almindeligt blandt fornuftige Mennesker.

---

54. Fabel.

Hvoraf onde Qvinder ere komne i Verden.

En Rytter, som gik igiennem en Skov, hørte et Skrig af En, der var geraaden i Nød og Fare. Da han nu løb hen til det Sted, hvor Røsten kom fra, blev han vaer en Pige, som Fanden vilde voldtage. Rytteren, som var en medlidende Mand og ingen Hader af Fruentimmer, ilede strax didhen for at redde Pigen. Han trak sin Palladsk ud for at afhugge Fandens Hoved, men saasom han i denne Iver slog for stærkt til, afhuggede han begge Hoveder tillige. Denne Feyl vilde han i en Hast corrigere. Men, som det var mod Aften, saa at han ikke vel kunde skille det ene Hoved fra det andet, tog han af Vanvare Fandens Hoved og satte det paa Pigen. Af hende menes onde Qvinder at nedstamme.

---

55. Fabel.

Jupiters Visite i Skoven.

Jupiter havde engang ved Mercurium ladet tilkiendegive, at han vilde i Skoven besøge de værdigste og bedste Dyr. Herudover ventede Løver, Elephanter, Leoparder, Tigre og andre Dyr af den høyeste og første Classe paa hans Ankomst. De giorde derpaa store Præparatorier, og ved de behændigste Hyrder forfærdigede Æreporte for at imodtage den øverste blandt

Guderne. Jupiter lod sig først indfinde hos Pan og Sylvanum, som vare Skovens Guder, og befoel dem at geleide sig for at vise Veien. De visede ham da til tvende Lunde, hvor de ældste Dyr vare, og hvor Guderne dyrkedes med meest Iver. Den første Egn, de komme imod, kaldtes den offrende Egn, eftersom dagligen Offringer der skedte til Guder og Gudinder. Man saae der Røgen allevegne at opstige mod Himmelen. Jupiter sagde da: Her kan man jo ikke komme frem for Røg, jeg mærker, at den falder mig allerede paa Brystet. Pan sagde da: Det er Røgen af de Offringer, som Guder og Gudinder stedse have fundet Behag udi, og hvorudi Hoved-Dyrkelsen bestaaer. Jupiter svarede da: Hvo haver bildet Eder saadant ind? Vi vide af ingen Røg udi Himmelen, den vilde incommodere Guder og end mere Gudinder, som ville dyrkes paa en langt anden Maade. Pan sagde da: Naadige Herre! Det er ikke alleene blandt Dyr, men endogsaa blandt Mennesker, saadanne Offringer ansees som en Hoved-Dyrkelse. Jupiter sagde da: Jeg mærker paa den Maade, at Mennesker ere lige saa daarlige som Dyr; lader os besøge en anden Egn. De ginge derfore bort, og Jupiter hostede paa Veyen af den Røg, han havde inddrukket. Veylederne førte ham derpaa hen til den bedende Egn. Der hørtes en stor Mumlen, ligesom man kunde være ved Dørren af en Skole. Jupiter spurgte, hvad den Surren betydede; Pan svarede, at denne Egns Indbyggere ere ideligen udi Bønner. Dem gaaer jeg og forbi, sagde Jupiter, thi disse stedsvarende Bønner og Ansøgninger ville incommodere mig ligesaa meget som Røgen i den første Egn. Man seer, desværre, nok af saadanne Tiggere. Jeg veed da intet an-

stændigt Sted, sagde Pan, hvorhen vi kan føre Eders Høyhed; thi de øvrige Skovens Beboere bestaaer af ringe og foragtelige Creature. Det vil ikke sige, sagde Jupiter, maaskee det kan være de bedste og dueligste. Hans Befalning maatte efterleves, saa at han beærede med sin Nærværelse de uselste Creature, som Kiøer, Faar, Heste, Bier, Myrer ɿc., hvilke han fandt dydige, duelige og arbeydsomme, ja ligesaa nyttige for Dyrenes Societet, som de bedende og offrende, hvis Dyrkelse bestod alleene i Bønner og Offringer, ere unyttige: Han prisede derfore de foragtelige Creature, og bestyrkede dem i deres Arbeydsomhed, ja ved sin Bortgang erklærede dem de ædelste blandt Skovens Indbyggere.

Fabelen lærer, at de Mennesker, som holdes for Udskud, kan være de største i Guds Øyne: Og at Gudsdyrkelse bestaaer ikke blot i udvortes Devotion, helst naar Liv og Levnet ikke svarer dertil, saaledes som disse saa kaldte ædle Creature og Skovens Zirater vare, hvis Devotion var blandet med Rov, Vold og Tyrannie mod de andre ringere Dyr.

---

56. Fabel.

Storkens fornuftige Bøn.

Førend denne Jupiters Reyse skedte, havde Apollo aflagt en Visite i Skoven, for at anhøre Dyrs og Fugles Anliggende. Han herbergerede udi Pans Residence, og didhen stævnede alle Nationers Deputerede at møde. Da indfunde sig Fuldmægtige af Løver, Biørne, Parder, Ulve, Ørne, Høge ɿc., hvoraf en=

hver foredrog sin Nations Anliggende. Nogle af dem bade om Held og Styrke imod deres Fiender. Andre om Lykke udi deres Fangst og Fribytterie. Andre om andre Ting. Storkens Fuldmægtig alleene sagde, at han havde intet at bede om, saasom han vidste ikke hvad som kunde være ham og hans Medbrodre tienligt, og derfore overlod til Guderne hvad de funde for godt at giore. Udi denne Storkens Tale fandt Apollo saadan Behag, at han sagde: Storken skal forundes dette, at han stedse skal leve uanfægtet blandt Dyr og Mennesker. De andre Dyr bleve derimod bortvisede, saasom deres Bonner vare ilde grundede.

Storkens Bon bor være Model for Mennesker.

---

57. Fabel.

Rævens Ballance-Regning.

En Ræv, da han mærkede en Skare af Ænder i Skoven, satte han sig paa Luur ved Veyen, hvor igiennem Ænderne skulde gaae. Ved Stedet, hvor han satte sig, var en stor Tiorne, hvorudi hans Hale blev indviklet, uden at han selv saadant mærkede. Da nu Ænderne komme ham nær, greeb han een af dem i Munden, og saasom de andre toge Flugten, ilede han efter dem. Da mærkede han allerforst at han var besnæret: Men, saasom han stræbede af yderste Kræfter at udrede sig af Snaren, gik Halen istykker, saa at den blev

tilbage i Tiørnen. Han begav sig derpaa skamfuld tilbage med det Bytte, han havde faaet. Ulven, som i denne Tilstand mødte ham paa Veyen, sagde da: Min gode Mester Mikkel! Hvad du haver vundet med den ene Ende, haver du tabt i den anden.

Naar Udgift regnes mod Indtægt, bliver Kiøbmænds Gevinst ikke saa stor, som de ofte indbilde sig.

---

58. Fabel eller Historie.

Nogle lærde Mænd vare engang samlede for at tale om allehaande philosophiske Materier. I det samme indkom et Fruentimmer, som ogsaa havde studeret. En af de Forsamlede, som ikke kiendte samme Dame, og meente at deres lærde Samtale ved hendes Ankomst vilde forstyrres, sagde da: **Qvid Saul inter Prophetas?** Det er: Hvad vil Saul iblandt Propheterne. Hvortil hun svarede paa Latin: **Qværit Asinos Domini sui:** Det er: Han søger sin Herres Æsler.

Ofte faaer man igiennemtrængende Svar, hvor man mindst venter dem.

---

59. Fabel.

Bondens Svar til Soldaten.

Et lige saadant ufornodentligt Svar fik Soldaten engang af en Bonde. Bonden stod engang og gabede paa en Soldat, som sad paa en Træhest. Dette kunde Soldaten ikke lide, saa at han sagde: Hvi staaer du Slyngel her og gaber paa mig? Bonden svarede da: Hvis du ikke kan taale at jeg seer paa dig, saa kan du ride om i en anden Gade.

---

60. Fabel.

Rævens og Ulvens uægte Devotion.

En Ræv og en Ulv, som en Tidlang havde ageret Catecheter i Skoven, og med Iver havde tordnet imod de Synder, som blandt Dyr og Fugle ginge i Svang, komme engang sammen og efter Sædvane igiennemheglede de andre Dyrs Vellyster og Begierligheder: Men just, da de vare midt i denne Enthusiasme, kom et Faar gaaende forbi, hvorudover de begge glemte deres Morale. Ulven sagde: Jeg vil for Tidens Kortheds Skyld afbryde min Tale. Og Ræven sagde: Jeg vil og opsætte min til beleyligere Tiid; hvorpaa de begge løbe efter Byttet. Men, saasom enhver af dem vilde have Faaret alleene, geraadede de udi et saa blodigt Slagsmaal sammen, at de

de myrdede hinanden, og Faaret ved denne indbyrdes Krig undkom.

Mange af de i egne Indbildninger hellige Mennesker lære allerførst at kiende sig selv, naar Fristelse kommer, og Prøve paa deres Hellighed skal giøres.

---

61. Fabel.

Jupiter skikkede engang Mercurium til Athenen for at lade en Bog indbinde. Dette skedte: Men Bogbinderen lagde af Vanvare udi Mercurii Vadsæk en anden Bog af samme Bind, som indeholdt en hæslig Satire over Jupiter, og hvorudi hans ublue Elskove og forargelige Historier vare beskrevne, saa at han fik at læse de Ting, som han mindst ventede.

---

62. Fabel.

Kierlingens Regimente.

En gammel knurvorren Kierling havde Sædvane at criticere Øvrighedens Forretninger, og sparede ikke Guderne selv, paa hvis Opførsel og Forsyn hun havde dagligen noget at sige. Dette kom Jupiter omsider for Øret, hvorudover han lod sætte samme Kierling paa sin Throne, og overdrog hende til en Tiid Regimentet. Strax derpaa lode sig indfinde Supplicanter med

alle Slags Ansøgninger, den ene urimeligere end den anden: En bad om Soelskin paa den samme Tiid, som den anden bad om Regn, En bad om Norden=Vind, den anden om Sønden=Vind, og om deslige andre stridige Ting. Kierlingen holdt en Tiidlang Contenance; men omsider blev hun saa utaalmodig, at hun kastede Stole og Skamle efter dem. Jupiter sagde da: I seer nu, Moerlille! at det ikke er saa let at regiere og at giøre Alle til Maade, som I haver meent; hvis I havde siddet en Time længer ved Regimentet, vilde neppe Bord eller Bænk være bleven tilbage i Himmelen.

Fabelen lærer, at det er lettere at criticere Øvrighed, end selv at regiere, og at det gaaer mange som Kandestøberen, der sagde: Jeg havde ikke troet, at det var saa vanskeligt at være Borgemester, forend jeg selv kom i Raadet.

---

63. Fabel.

Den Adelige Hest.

Adskillige Heste, smaae og store, bleve engang førte til et Market for at sælges: Blandt dem vare tvende, som tilhørte en Hestepranger. Den eene af dem var frisk, stærk og velskabt, den anden saae ilde ud, var maver og doven. De bleve begge solgte for ulige Priis; den første for 500 Gylden, den anden for 10. Den første blev beskikket til Kongens Stald, og den sidste til en Heste=Mølle. Over denne ulige Medfart besværede

sig den sidste, foregivende, at det var ubilligt at handle saaledes med et ædelt Creatur, der kunde regne sine Ahner fra Pegaso, fra hvilken han nedstammede i lige Linie, og udi Byrd intet Dyr eftergav: Da den anden derimod, sagde han, var avlet i en Landsbye af ringe Bonder-Heste. Kiobmanden sagde da: Vi Kiobmænd umage os ikke med at efterforske Slægte-Registre, vi agte ikke hvad dine Forældre og Forfædre have været, men see kun efter hvad du selv er. Vi see ikke efter hvor en Hest er fod, men hvorledes den er dannet.

Fabelen viser, at man ikke maa sætte saa megen Priis paa en Persons Fodsel og Stamme, som paa Personens egen Duelighed, og at Adelskab uden Dyd er ikkun en Chimære.

---

64. Fabel.

Æslet Bibliothecarius.

Et Æsel søgte engang om at blive Bibliothecarius. Motiverne til Ansogningen var, at han ofte havde ladet sig bruge i Flytte-Tider til at bære Boger fra et Sted til et andet. Han fremviisede sin Ryg, som af deslige Byrder var kommen til Skade, og havde foraarsaget, at han havde sat sin Helbred til ved Arbeide, som henhorte til Respublica literaria. Men han fik, som venteligt var, Afslag, og blev haanligen afviiset. Da dette rygtedes i Skoven, dreve de andre Dyr Spot med ham, blandt andre var Giogen, som sagde: Meener du at man gior Æsler til Bibliothecarier? Meener du at det er nok at

have baaret en Bog, eller at have seet Bindet deraf? Aeslet svarede dertil: Jeg haver dog hørt tale om mange, der intet andet Beviis kan anføre paa deres Lærdom end deres store og talrige Bibliotheker, som de bruge til Stats og ikke til Læsning, og efterdi saaledes er beskaffet, meende jeg, at et firebeenet Aesel kunde i saa Maade være lige saa god som et tobeenet.

Ingen kan bevise sin Lærdom af sine Bibliotheker. Derfore sagde fordum en Philosophus da han kom ind paa et stort Bibliothek, hvis Eier havde Bøgerne alleene for Zirat: Salvete, libri sine magistro.

---

65. Fabel.

Blandt adskillige sælsomme og stridige Lærdomme, som førtes blant Dyr, vare fornemmeligen tvende, som satte meest Spliid i Skoven: Den gamle saa kaldede orthodoxe Lærdom, som længe uanfægtet havde floreret, var denne, at Jupiter haver beskikket visse Creature til Lyksalighed, andre til Lidelse: At det Onde saavelsom det Gode maa alleene tilskrives hans Villie og Velbehag, item at han er Vrede, Hævngierrighed, Partiskhed og adskillige lastværdige Passioner underkastet. Denne Lærdom, som kaldtes den orthodoxe, og var den herskende, blev siden anfægtet af andre, som ere faldne til en anden Extremitet, saa at de have negtet Jupiters og andre Guders Existence. Derom vare Stridigheder længe blevne førte. Men, da de komme til den Grad, at Skov-Fyrsten Pan begyndte at frygte for indvortes Krig, lod han saadant andrage for Jupiter, forlangende,

at han ved en Decision vilde tilkiendegive, hvilken Lærdom var meest farlig og lastværdig. Jupiter blev herved ikke lidet allarmeret. Han kaldede Guderne sammen for at høre deres Betænkende. Endeel af dem fandt den Sect meest fordømmelig, som vilde giøre Jupiter til et non-ens, andre derimod vare af andre Tanker, sær Momus, hvilken sagde: Jeg kan nogenledes taale, at jordiske Creature sige, at Momus er ikke til, men ingenlunde, at man holder ham for en Tyran, og tillægger ham saa mange Feil. Jupiter studsede derved, og holdt for, at det var sikkerst at lade denne Sag blive udecideret.

---

66. Fabel.

Pans Rang-Forordning.

Foruden de Stridigheder i Lærdommen, som herskede blandt Skovens Dyr, vare andre, som reysede sig af Høyhed og Ærgierrighed. De saa kaldne ædle Dyr kunde ikke lide, at de ringere paastode en Liighed. Det var derfore at alle de som regnede sig udi den fornemste Classe, nemlig Løver, Leoparder, Tigre, Elephanter, Ørne, Høge rc., berammede et Møde, som de gave Navn af Herre-Dag eller Ridder-Dag, for at raadslaae herom. Denne Ridder-Dag blev holden mod Enden af den Maaned Kaska i Slange-Aaret. De besværede sig da samtligen over de mindre Dyrs Hovmod, hvilken de sagde gik saa vidt, at alle indtil Sviin, Faar og Æsler bildte sig ind at

Soel og Maane skinnede saavel for deres, som for de ædle Dyrs Skyld, og at Himmelen gav Regn og Vinden rensede Luften saavel for et Æsel, som for en Løve. Saadant og andet, sagde de, var utaaleligt at høre. En Løve traadde da frem og sagde: Det er ikke nok: En Muus og Rotte tør ofte understaae sig at insultere mig og mine Medbrødre. Tigren sagde: En Flue tager ikke i Betænkning at sætte sig ofte udi mine Næsebore, og naar man spør dem hvorledes de driste sig til at lade see saadan Næsviished mod Folk af min Stand, svare de: Jeg er ligesaa god som du est. Elephanten fremviisede sin Snabel, som ilde var tilreedt af nogle Bier, hvis Sværm han havde forbigaaet. Crocodilen besværede sig over et lidet ringe Dyr, som kaldes Ichneumon, hvilket ødelagde hans Æg. Efterat disse og andre Klagemaal vare anhørte mod de mindre Dyrs Hovmod og Ambition, besluttede den forsamlede Ridder-Stand at forfatte en Memorial til Pan, hvorudi de forlangede, at Skov-Fyrsten vilde ved sin Myndighed publicere en Rang-Forordning, hvorefter alle kunde rette sig, og hvoraf de ringe Dyr kunde lære hvad Ærbødighed de ere de ædle Creature skyldige. Dette skedte: Pan efterkom deres Begiering, og lod udgaae en Rang-Forordning, som han fandt for billig ikke at grunde paa udvortes Anseelse og Skabning, men paa et hvert Dyrs indvortes Valeur og paa dets Dyd og Duelighed, hvorved Nytte og Fordeel erhverves saavel til andre Dyr, som til Mennesker. Forordningen er saa lydende:

Skov-Forordning om Rangen.

Første Classe.

1. Vore Bier og Silke-Orme.
2. Vore Faar.
3. Vore Kiør.
4. Vore Geder.
5. Vore Heste og Hopper.

Anden Classe.

1. Vore Dromedarier, Cameler og Æsler.
2. Vore Stude og Oxen.
3. Vore Katte.

Tredie Classe.

1. Vore Skielpader.
2. Vore Høns, Ænder og Giæs.
3. Vore Bævere.
4. Vore Duer.
5. Vore Storke.
6. Vore Haner.
7. Vore Falke, Jagt- og Fæ-Hunde.

Fierde Classe.

1. Vore Myrer.
2. Vore Edderkoppe og andre konstige Fabriqueurs.
3. Vore Nattergale, Lærker og andre musicalske Fugle.

[4. Vore Elephanter.]

Femte Classe.

Vore Løver, Tigre, Elephanter*), Biørne, Leoparder, Ulve, Orne, Høge, Muus, Rotter, Slanger, Skruptudser, Væggeluus, ꝛc. hver efter sin Anciennetet.

---

*) See S. 65.

Saa stor Glæde som denne Rang-Forordning opvakte iblandt de ringe Dyr og Fugle, saa stor Bitterhed foraarsagede den blandt de saa kaldne ædle Creature, hvilke ved heftige Prætensioner gave deres Misfornøyelse tilkiende. Men Pan lod dem protestere, sigende: Hvad jeg skrev, det skrev jeg. Jeg meener, at denne Forordning er saa billig, at Jupiter vil bifalde den, og at Momus selv intet vil have derimod at indvende. Dog, paa det at all Anledning skulde betages til Bagtale, lod han siden publicere én Forklaring derover saaledes: At Bierne og Silke-Ormene vare satte i Spidsen af den første Classe, efterdi de ere ikke alleene nyttige, men og konstige Arbeydere. Faarene, som fulgte næst efter, baade klædede og fødde Mennesker. Kiøerne og Gederne gave Melk, Heste og Hopper lode sig bruge til all Slags Arbeyde. De, som vare satte udi anden Classe, nemlig Dromedarier, Cameeler, Æsler, Stude og Oxen brugtes til Arbeyde og Jordens Drift, og Katten rensede Husene for Utøy. De, som befattes under den Tredie Classe, vare ogsaa til nogen Nytte: Storken rensede Urte-Gaarden, Hanen var Skovens Vægter, Falke og visse Hunde brugtes til Jagt. Myrene og Edderkoppene vare satte udi den fierde Classe: Hine formedelst deres oeconomiske Viisdom: disse formedelst deres konstige Arbeyde, hvilket om det ikke er til Nytte, foraarsager dog Admiration, saa at de kan lignes med Poeter, Skildrere, Kobberstikkere, Bildthuggere og andre store, skiøndt unyttige Konstnere blandt Mennesker. Nattergalen og Lærken formedelst deres liflige Sang, som forlyster andre Creature. De andre Dyr og Fugle derimod, som staae i flæng i den nederste Classe, ere saadanne, som imedens de leve ere enten unyttige

eller skadelige. Anordningen blev siden confirmeret af Jupiter, hvilken ingen Forandring derudi giorde uden med Elephanter, hvilke han gav Sted udi den fierde Classe, og findes de saaledes indførte udi Forordningens anden forbedrede Edition.

Fabelen viser, hvorledes en Rang-Forordning bør indrettes efter naturlig Billighed.

---

67. Fabel.

Aben Moralist.

En ung Abe overfaldtes engang af en usædvanlig Paroxysmus, saa at han optændtes af Iver til at reformere, og at igiennemhegle syndige Vellyster og Daarligheder, som ginge i Svang udi Skoven. Da han engang var i denne Forretning, nærmede sig til ham Ræven, som var en af hans Tilhørere, og sagde: Min gode Morten! Hvor est du kommen til at catechisere? Aben svarede: Har du noget at sige paa min Lærdom, er den ikke vel grundet? Ræven sagde da: Lærdommen kan være god nok, hvis Læremesteren ikke var en Abe.

Intet er latterligere end at see daarlige, naragtige og umoraliserede Mennesker at catechisere, og at agere Convertisseurs, at høre en Drukkenbold at prædike mod Drukkenskab, en Nar mod Daarlighed, og en Fraadser mod Vellyst.

---

68. Fabel.

Løven, Slangen og Muldvarpen.

Da Løven engang var angreben af en Svaghed, lod han til sig kalde en Slange, som holdtes for den største Practicus udi Medicinen. Slangen anvendte al sin Konst, men forgieves; thi Løvens Helbred heller forværredes end forbedredes ved hans Medicamenter: Slangen maatte derfor høre ilde blandt alle Dyr: Men ingen talede med saadan Foragt om hans Cuur, som Muldvarpen, hvilken, skiøndt han var ganske ukyndig i Medicinen, dristede sig til at sige, at, hvis Løven havde villet betiene sig af hans Raad, vilde han for længe siden have faaet sin Helbred igien. Dette kom Løven for Øret, hvorudover han gav Slangen Afsked, og antog Muldvarpen i hans Sted. Ingen kan sige, hvilke Medicamenter den sidste Doctor brugte. Det er alleene vist, at Løven under ham blev fuldkommen restitueret, og at Muldvarpen derudover kom udi saa stor Anseelse, at Slangen selv ikke turde tale et Ord derimod; han lod sig alleene nøye med hemmeligen at sige til sine Venner, at Løvens Cuur maatte alleene tilskrives Tiden, men ikke Personen, efterdi Muldvarpen blev antagen just paa den Tiid, da Sygdommen havde udraset, og Naturen begyndte at virke. Dette begreebe nogle faa fornuftige Dyr, saa at det blev et Ordsprog iblandt dem, naar nogen blev cureret paa samme Maade, at det var Muldvarpens Cuur. Men de fleeste fulgte Strømmen, og Muldvarpen, som slet intet herved havde giort, fik Titel af Hof-Medicus.

Fabelen lærer, at den elendigste Qvaksalver ofte giør den største Læge til Skamme, efterdi han er den sidste Doctor.

---

69. Fabel.

Hvi den Fugl Phoenix fast aldrig lader sig see.

En Ravn og en Krage discourerede engang med hinanden om adskillige rare Materier; blandt andre om den Fugl Phoenix, dens Skabning og Qvaliteter, især om hvad Aarsag kunde være at samme Fugl saa sielden lader sig see. Da de vare udi denne Materie, nærmede sig til dem en Papegøye, af hvilken, saasom han var fød udi de Lande, hvor Phoenix opholder sig, de meenede herudi at faae Oplysning, og derfore bad, at han vilde sige dem Aarsag, hvi Fuglen saa sielden lader sig see. Papegøyen svarede: Dertil kan gives adskillige naturlige Aarsager: Den første er denne, at omspurgte Fugl er ikke til. Da de dette hørte, bade de ham holde inde med de andre Aarsager, saasom de havde nok i den første.

Fabelen lærer, at Mennesker ofte disputere om Ting, førend de erkyndige sig om deres Existence.

---

70. Fabel.

Ræven Varsager.

En Ræv, da han var kommen udi Armod, speculerede paa adskillige Konster, hvormed han kunde fortiene sin Føde. Saasom han mærkede at nogle Varsagere ved deres Spaadomme alleene kunde føde Kone og Børn blandt Mennesker, satte han sig for at øve samme Haandværk blandt Dyr. Saasom

af utallige Spaadomme, som sloge feyl, nogle truffe ind, gik det ham som adskillige andre Varsagere, at han kom i Anseelse og fik god Næring. Dette opvakte Misundelse blandt hans Medbrødre, hvorudover en anden Ræv satte sig for at beskiæmme ham, og at spilde hans Næring. Den samme udgav sig ogsaa for en Varsager, og spaaede med saadanne Omstændigheder, at alle Dyr spiilede Øynene derved. Blandt andre Spaadomme var denne, at den gamle Varsager udi den fierde Maaned af det løbende Aar skulde omkommes ved Gift. Den første Ræv blev herover heel bestyrtset, og derfore besluttede hverken at æde eller drikke i samme fatale Maaned. Men, saasom det varede for længe, faldt han af Sult i en Sygdom og døde. Da denne Historie rygtedes, giordes en Gravskrift over ham saaledes: *Her under hviler Mikkel, som af Frygt for at omkommes af Gift, døde af Sult.*

Naar man vil besnære en Ræv, skal man bruge en anden Ræv dertil; thi det heder: Cum Vulpibus Vulpinandum. Det er: Med Ræve skal man Ræve fange.

---

71. Fabel.

Aarsag til Fiendskab mellem Ulve og Hunde.

En Cameel, som havde seet en Ulv og en Hund at angribe hinanden med saadan Hidsighed, at de begge bleve myrdede, spurgde en Hest hvad Aarsag kunde være til det bestandige Fiendskab mellem Hunde og Ulve: Han meenede, at in=

gen Creatur burde leve meere udi Venskab sammen, efterdi de lignede hinanden saa meget i Skabning, i Stemme og andre Ting, saa at mange holde for, at de ere af een Slægt og Æt. Hesten svarede dertil: Just denne deres Liighed udi Skabning foraarsager deres Uforligelighed i Gemytterne. Man siger derfore, at intet Had er større end Brødres Had.

Det, som burde være det største Motiv til Venskab og Forening, er største Tynder til Fiendskab; thi det heder: Figulus figulum odit.

---

72. Fabel.

Odderens Cuur.

En Ulv var engang angreben af en hidsig Feber. Odderen tilbød da sin Tieneste, og forsikkrede om, at han inden faa Dage vilde drive Feberen reent bort. Ulven underkastede sig paa den Forsikkring hans Cuur, men han døde Dagen derefter. En Proces reysede sig derpaa imellem Odderen og den Afdødes Paarørende, hvilke paastode, at Lægen havde skuffet dem. Odderen derimod meenede, at han havde efterkommet sit Løfte, og at han havde fortient sit Salarium. Han sagde: Patienten døde, men Feberen forlod ham inden den bestemte Tiid.

De største Sygdomme kan cureres paa samme Maade; ja, denne Cuur slaaer aldrig feyl.

---

73. Fabel.

Skaden Orator.

En Skade inviterede engang adskillige Dyr og Fugle at høre paa en Tale. Talen var ziirlig, men derhos fuld af vidtløftige Parentheser og Digressioner, som ofte ikke komme Materien ved. Da han midt i Talen henfaldt til en lang Digression, og den samme var bragt tilende, maatte han spørge Tilhørerne, hvor det var han slap? Men saasom de, saavelsom han selv, saadant ikke kunde erindre, havde Orationen Ende.

---

74. Fabel.

Myrernes indbyrdes Krig.

Tvende Naboe=Myre=Tuer geraadede engang udi en hidsig Tvistighed sammen, som udbrød til aabenbare Krig. Aarsagen til denne Tvistighed er ikke bekiendt, saasom intet derom findes udi Skovens Krønike; thi de allervigtigste Ting blive tidt forsømte at antegnes, da derimod over umagtpaaliggende Sager findes vidtløftige Beskrivelser. Hvad Aarsag der end haver været til Tvistigheden mellem disse fredsommelige Dyr, saa er det vist, at den omsider brød ud til aabenbare Feide, saa at Krig blev solenniter erklæret, og enhver af disse Myre=Tuer gav tilkiende, at den anden skulde være ansvarlig for alt det uskyldige Blod, som udøsedes. Men just da begge Krigs=

hære vare satte i Orden, og Tegn var givet til Angreb, tildrog sig en Hændelse, som giorde Ende paa Krigen, og det saaledes: En Hyrde, som ikke langt fra Valstedet laae og sov, lod paa samme Tiid en, med Permission at sige, gaae løs. Begge Krigshærene bleve derover heel forskrækkede, og saasom de meenede at det var Torden, hvormed de truedes formedelst deres Usamdrægtighed, fulgte paa denne Skræk Devotion, saa at begge stridende Partier beqvemmede sig til Forliig.

Fabelen lærer, at de største Bevægelser reyse sig og stilles ofte ved smaae og ringe Hændelser. Udi Peder Paarses Tiid reysede sig af samme Hændelse Krig, og her bliver ved en lige Hændelse en Krig bilagt.

---

75. Fabel.

Æslet, som opslugde Maanen.

Nogle Folk øsede Vand engang af en Brønd, og, saasom det paa samme Tiid var klar Himmel og Maanelyst, saae de Maanens Skygge udi Vandet. Da de forlode Brønden, nærmede sig et Æsel dertil for at drikke; men just i det samme blev Maanen paa Himmelen bedækket af en Skye, saa at det blev mørkt. De eenfoldige Mennesker bildte sig derfor ind, at Æslet havde opslugt Maanen, som de nyeligen saae udi Brønden. Alting kom strax i Bevægelse, Æslet blev grebet, og opskaaret for at løse Maanen af Fængselet. Denne Operation var saasnart ikke skeet, førend Skyen drev forbi, og Maanen

lod sig igien see paa Himmelen. Dette bestyrkede dem i den Troe, at Maanen imidlertiid havde ligget udi Æslets Buug.

Om denne Histories Rigtighed vidner en bekiendt Autor, og kan den ikke holdes ganske utroelig, thi man haver Exempler paa, at heele moraliserede Folk ere faldne paa fast ligesaa daarlige Meeninger. De gamle Græker og Romere tilskrive Maanens Formørkelse visse Trolds-mænds Konster, og Chineserne troe endnu, at den opsluges af en Drage.

76. Fabel.

Manden, som vilde drukne sig.

En ung Person, overvældet af Sorg, kiededes ved Livet, og besluttede at drukne sig selv. Da han i det fortvivlede Forsæt kom til Vandet, mærkede han, at han havde glemt sin Hat. Han løb derfor strax tilbage for at hente Hatten, men medens han leedte efter Hatten, fandt han sin Fornuft igien, saa at han betænkte sig, og stod fra sit Forsæt.

77. Fabel.

Den anklagede Qvindes Undskyldning.

Et Qvinde-Menneske, som havde ladet sig beligge, blev bragt til Byfogden, og af ham examineret. Hun kunde vel ikke negte Gierningen, men søgte alleene at undskylde den;

hvorudover da Byfogden spurgte: om hun havde ligget ganske nøgen i Seng med Karlen, svarede hun: Ney jeg havde min Hue paa. Men Byfogden lod sig af denne Undskyldning ikke bevæge til at moderere Bøderne.

Fabelen viser, at man vinder intet ved at besmykke en klar Sag, og at man ikke kan bevise sin Kydskhed af Huen.

---

78. Fabel.

Lovens Frierie.

Loven beylede engang til en Borger-Dotter, som den ganske havde forelsket sig i. Saadant Partie kunde, som venteligt var, ikke staae Forældrene meget an; dog dristede de sig af Frygt for Loven ikke at give ham reent Afslag. De søgte derfore at opholde ham med Complimenter, foregivende, at hans Person stod Jomfruen vel an; men, sagde de, at hans Tænder og Kløer havde jaget hende saadan Skræk ind, at hun dristede sig ikke at komme ham nær. Loven, som ganske var forhexet af Kierlighed, sagde da: Hvis ingen anden Hinder er, skal jeg skille mig baade ved Tænder og Kløer. Da han med de Vilkaar havde faaet Tilsagn paa Jomfruen, lod han sine Tænder udrykke, og sine Kløer afskiære. Men Forældrene, da de saae at han nu var bleven ubevæbnet, og havde mistet sin Styrke, saa at de ikke frygtede sig meere for denne forskrækkelige

Beyler, visede de ham med saadan Haanhed bort og sagde, at deres Dotter var ikke Parti for en lemlæstet Love.

Man maa ikke lægge Vaaben ned, forend Fred er sluttet og Conditionerne ere opfyldte.

---

79. Fabel.

Den store Mission til den Oe Acirema.

Blandt Skovens Creature vare nogle, som befattedes under det Navn af Hierophiter, nemlig et Slags hellige Slanger, som ingen Braad havde, hvormed de noget kunde beskadige, og derfore vare yndede af alle andre Dyr, som i Tvistigheder underkastede sig deres Dom. Hovedet og Anforeren for disse hellige Slanger kaldtes Archi-Hierophita; den samme var i ligesaa stor Anseelse blandt Dyr, som de romerske Paver blandt Mennesker; thi alle Skovens Dyr indtil Loven underkastede sig frivilligen hans Jurisdiction. Ja, naar han bod dem at troe end de sælsomste Ting, toge de ikke i Betænkning at fornegte deres egne Sandser, holdende hvert Ord som et Oracle. Hovedlærdommen, som han havde forplantet udi Skoven var denne: At Skovens Gud Pan vel er Dyrenes øverste Regent; men at Dyrkelsen maa fornemmeligen skee til Gudinden Flora samt Bubona og andre Hofdamer, af hvilke Pan lader sig lede til Alting. En anden Hovedlærdom, som holdtes end af større Vigtighed, var denne, nemlig: Uden Examen at troe hvad Archi-

Hierophita fandt for godt at paabyde, og at efterkomme med en blind Lydighed hans Ordres. Disse tvende Hoved-Articler vare Tiid efter anden blevne saa rodfæstede, at ingen bekymrede sig om hvorpaa Lærdommen grundede sig. Men just, da Alting var roeligt, og han meende, at alle Dyr og Fugle erkiendte hans Herredom, ankomme nogle Strandmaager, hvilke bevidnede, at de paa en stor Øe, kalden Acirema, som skildtes fra Skoven, havde fundet mange Creature, som fornemmeligen bestode af Faar, Lam, Giæs, Høns, Harer, Caniner ꝛc. De samme havde skadelige og farlige Lærdomme, og vigede aabenbare fra ovenmeldte tvende Hovedposter. Thi først troede de, at Dyrkelsen tilkom Pan, som øverste Skovens Regent alleene; dernæst holdte de for, at man ikke var pligtig til at underkaste sig Hierophiternes Jurisdiction og Herredom, med mindre de kunde vise deres lovlige Adkomst dertil. I det øvrige maatte Maagerne tilstaae, at bemeldte Øes Creature førte et uskyldigt, fredsommeligt og opbyggeligt Levnet. Det vil altsammen intet sige, sagde Archi-Hierophiten, naar Orthodoxien fattes. Han lod derpaa forsamle et almindeligt Concilium, for hvilket han gav tilkiende hvad som af Maagerne berettet var, og forlangde de Nærværendes Raad og Betænkning hvad herved var at giøre. Da blev efter de fleste Stemmer besluttet at affærdige nogle Missionarier til Øen Acirema, hvilke først med kraftige Formaninger skulde stræbe at omvende disse Øens Dyr, og hvis med det Gode intet kunde udrettes, skulde Magt bruges. Efterat denne Canon var giort, blev fire Ræve og ligesaa mange Ulve, alle lige nidkiere og redelige Personer, did henskikkede. Og bleve visse af de største Fugle beordrede at føre dem over

Vandet didhen. De mærkede strax ved deres Ankomst, at Alting forholdt sig som Maagerne havde berettet. De søgte strax efter deres givne Instrux at catechisere. Men Øens Indbyggere kunde ikke føre Lærdommen i Hovedet, allerhelst da de mærkede, at disse Missionarier selv førte et Levnet, som ingen Overeensstemmelse havde med deres Lærdom. Nogle have foregivet, at Missionarierne ikke ugierne saae, at disse Dyr fremturede udi deres Vantroe, paa det at de kunde erhverve sig desmeere Fordeel, og giøre desstørre Bytte. Men saadant kan være dem af deres Fiender paadigtet. Det er dog vist, at de, som oprigtige Missionarier, troeligen efterlevede deres Instrux. Thi af ti Deele af den heele Øes Indbyggere, undgik neppe en eeneste Deel Døden. De Overblevne bleve benaadede paa Livet med de Vilkaar, at de skulde samtykke den Lærdom, som herskede paa det faste Land og derforuden aarligen skatte til Archi-Hierophiten. Ved Hiemkomsten dristede nogle sig vel at indgive Beskyldninger mod Missionariernes voldsomme Opførsel og Egennyttighed; thi de reysede mavre didhen, og komme tykke og fede tilbage, men at Beskyldningerne vare ilde grundede, sees deraf, at de paa et Concilio ikke alleene bleve frikiendte, men endogsaa høyligen berømte, ja af dem, som havde ladet see største Nidkierhed, bleve en Ræv og en Ulv canoniserede, saa at den eene blev kalden hellig Michel, og den anden hellig Isegrim.

Denne Fabel forklarer sig selv.

80. Fabel.

Haren Sollicitant.

En Hare søgte at nyde en Tieneste ved Løvens Hof, og formaaede en Ræv og en Gaas, hvilke vare de eeneste Hof-Folk, som han kiendte, til at recommendere sin Person; de tienede Haren derudi; Gaasen recommenderede ham for Forstand, og Ræven for Ærlighed. Men, da han fik Audience, og beraabte sig paa deres Vidnesbyrd, som kiendte ham, sagde Løven: Jeg havde gierne antaget dig, hvis Ræven havde attesteret om din Forstand og Gaasen om din Ærlighed.

---

81. Fabel.

Forbund mellem Ræven og Ulven.

Ulven og Ræven sluttede engang offensive og defensive Alliance sammen, og for at bestyrke Venskabet desmeere foreenede de sig saaledes, at de Unger, som Ræven fik, skulde opfostres af Ulven, og Ulvens igien af Ræven, som egne Børn. Dette skedte, og Virkningen deraf var denne, at Ræve-Ungerne bleve glubske, og Ulve-Ungerne listige, saa at man ikke kunde mærke af hvad Æt de vare, uden af den udvortes Skabning.

Fabelen viser Optugtelsens Virkning i de spæde Aar.

---

82. Fabel.

Arrige Kierlinger.

En Kiøbmand indgik engang saadan Contract med Fanden, at han efter nogle Aars lykkelige Handel skulde komme i hans Kløer, med mindre Kiøbmanden engang kunde bringe nogle Varer med sig, som ingen vilde give det ringeste for. Da han nu efter nogle Aars lykkelige Handel var bleven riig, førte han hiem adskillige unyttige Vare, men hvor slette de end vare, bleve de dog solgte, skiøndt for en ringe Priis. Dette bragte ham ikke i liden Bekymring, helst saasom Tiden fast var tilende. Han besluttede derfore paa den sidste Reyse at føre hiem med sig en Ladning af gamle arrige Qvinder. Denne Ladning var den eeneste, som ingen vilde byde noget paa, hvorudover han blev befriet for den Forpligtelse, som han havde giort med Fanden.

Der er intet værre Boeskab i et Huus, end en gammel arrig Kierling.

---

83. Fabel.

Ræven Eed-svoren Dommer.

Ræven erholdt engang ved gode Venners Recommendation et Borgemester-Embede. Ingen tvivlede om hans Dygtighed, men faa vare forsikkrede om hans Ærlighed. Hvor-

udover man paalagde ham at giore Eed, at han ingen Skienk eller Gaver vilde modtage. Da denne Eed var aflagt, og alt dette kom Ulven for Øren, sagde han: Hvorledes vil Du holde den Eed, Mikkel? Saavidt som jeg kiender dig, vil det blive dig en puur Umuelighed. Ræven svarede dertil: Bekymre du dig ikke derom, hvis nogen kommer med Foræringer af Giæs, Høns, Kyllinger, eller med hvad det være kan; da haver jeg givet Ordre til Raadstue-Tieneren at negte mig inde, og alleene at sige dem, at, hvis de have noget Anliggende at andrage, saa maae de tale med min Hustrue: Thi jeg vil have min Eed fri.

Fabelen lærer, at Konen ofte maa tiene til Skiul for Mandens Misgierninger.

---

84. Fabel.

Apollinis Visitats udi Skoven.

Apollo giorde engang en Visitats i Skoven for at efterforske hvorledes Dyr forholdte sig, især hvorledes Studeringer og Videnskaber bleve dyrkede. Man visede ham tvende Dele af Skoven, som de philosophiske Dyr beboede, hvilke udi Frugtbarhed overginge alle andre Skovens Parter, og som de andre Dyr formedelst deres Lærdom havde cederet dem. Saasnart han anlangede til den forste Egn, fik han Opvartning af de fornemste Philosophiske Dyr, hvilke meddeelede ham de Materier, som samme Aar vare ved offentlige Disputationer for-

handlede. Materierne vare disse: Om den Fugl Phoenix's Alder, om Paradiis-Fuglens Tegning, om Salamanderens Natur og om Aarsagen, hvi den kan ikke leve uden udi Ild, om Egget er ældre end Hønen, og mange andre af samme Beskaffenhed. Apollo blev herover ganske taus, og sagde til den, som geleidede ham, at disse daarlige Dyr, som førte Navn af Philosophi, vare ikke værdige til at beboe saadant frugtbart Land, efterdi de disputerede om Ting, som ikke existerede. Ledsageren sagde da: Jeg haaber, at Hr. Doctor vil blive meere fornøyet, naar han kommer til den anden Philosophiske Egn, hvor man lægger sig efter vigtige Videnskaber, sær den naturlige Theologie. Apollo blev der med samme Hoytiid modtagen. De Materier, som der bleve paa samme Tiid forhandlede, og de Spørgsmaal, som med stor Møye arbeydedes paa at løse, syntes at være af meere Vigtighed, saasom de anginge Himmelske Sager: Som for Exempel, om de saa kaldede halve Guder: nemlig Hercules, Momus, og om Apollo og Mercurius spisede ved Jupiters eget Taffel, eller ey. Om Ganymedes, Gudernes Skienk, tienede for Kost og Klæder alleene, eller om han tilligemed nod aarlig Gage. Om Jupiter spisede Froekost, eller fastede indtil Middags-Maaltiid. Hvi det kommer sig at Juno i saa lang Tiid ikke haver været i Barselseng, ꝛc. Da Apollo dette hørte, rystede han med Hovedet, gik bort og sagde, at de første vare galne, men disse reent rasende. Han lod sig derpaa underrette om de andre ustuderede Dyrs Forhold, og med Fornøyelse mærkede, at hos mange af dem fandtes Arbeyde og Duelighed. Derpaa forlod han Skoven, og gav Jupiter en udførlig Beretning herom. Jupiter lod derpaa en

Befalning udstæde til Skov-Guden Pan, at de gode og frugtbare Egne skulde indrømmes til de ulærde og fornuftige Dyr, og at de høylærde og galne skulde anvises Heeder og sand-agtige Steder, saa at Noden kunde drive dem til Arbeyde for Underholdning, og betage dem de unyttige Speculationer og sælsomme Griller, som ere Dovenskabs Frugter.

Fabelen lærer, at eet er at være lærd, et andet er at være klog, item at Lærdom og Galskab ere ofte foreenede sammen.

---

85. Fabel.

Fanden og Gederne.

Fandens Moder flyede ham engang fire Geder at vogte udi hendes Fraværelse. Men de samme gave ham saa meget at bestille, at han med al sin Konst og Activitet ikke kunde holde dem i Ave. Hvorudover, da hun kom tilbage, han sagde: Kiere Moder! Der haver I Eders Geder igien, jeg vil heller vogte et heelt Compagnie Ryttere, end een eneste Geed.

Fabelen viser, at intet Creatur er vanskeligere at holde i Ave end en Geed.

---

86. Fabel.

Ræven og Æslet.

En Ræv blev engang sat fra sit Embede formedelst Utroeskab og listig Opførsel. Løven faldt derfore paa de Tanker, at

det tienede ikke at bruge listige Embedsmænd, det er: saadanne, som forstode Embedet alt for vel, men at man bedre kunde være tient med en eenfoldig Embedsmand, som ikke havde Hoved til at ophitte Intriguer; han beskikkede derfore et Æsel udi den afsatte Rævs Sted. Æslet, som ikke kunde forrette noget selv uden Medhielp, antog strax samme Ræv til sin Fuldmægtig. Frugten heraf var denne: Hvad Æslet ikke kunde ophitte, det ophittede Fuldmægtigen, af hvilken han maatte lade sig regiere, og giorde Fuldmægtigen al Uret dristigere end tilforn, efterdi det skedte nu paa Principalens Bekostning og Resico, saa at derfor Embedet blev slettere betient under den sidste, end det havde været under den første.

Fabelen lærer det Principium at være falskt, nemlig at et Embede er bedre betient med et Æsel, end med en Ræv.

---

87. Fabel.

Gedebukkens Svar til Ulven.

En Ulv saae engang en ung Gedebuk paa en Klippe: Tænderne rendte ham i Vand efter Byttet. Men han kunde ikke komme op paa Klippen, han søgte derfore med smigrende Ord at nedlokke Bukken. Han sagde: Frygt dig ikke for mig, min Søn! jeg vil intet Ondt giøre dig, det er jo et Samvittigheds Værk at handle ilde med et ungt Creatur, og at bedrøve dets Forældre. Gedebukken svarede dertil, at han tog

ikke i Betænkning at betroe sig ham; men saasom han selv var ung og ukyndig i Alting, saa maatte han først raadføre sig med sine Forældre, og forhøre af dem og andre Dyr, om en Ulv haver Samvittighed. Ulven derfore, saasom han vidste i hvad Reputation han stod blandt tamme Dyr, agtede ikke at oppebie Svar, men gik skamfuld bort.

---

88. Fabel.

Skielpadens Ansøgning om at blive Løber.

Da en Hare, som havde været Løber, ved Døden var afgaaen, angav sig en ung Skielpade blandt andre Sollicitanter om den Afdødes Tieneste. Da hans Moder fik dette at høre, sagde hun: Kiender du dig selv ey bedre, min Søn, naar du søger om en Tieneste, hvortil du af alle Dyr er ubeqvemmest? Sønnen svarede da: Kiender min Moder Verden ikke bedre, naar hun holder for at man søger Bestillinger for at giøre Tieneste derudi? Embeder gives jo til Mænd og ikke Mænd til Embeder. Da Moderen dertil svarede, at det var en mørk Tale, som hun ikke kunde begribe, sagde Sønnen: Kiere Moder! vi have jo daglige Exempler for Øyne, at En bliver General, som intet Hierte haver, en anden bliver Dommer, som er uden Hoved, en anden igien Doctor, som ingen Lærdom besidder. Lad ikkun mig raade: Jeg haver Venner, som kan befordre min Ansøgning. Han fik og Embedet ved Venners

Recommendation, og tilligemed Tilladelse at holde en Vicarium, der kunde forrette Bestillingen, medens Principalen tog Indkomsterne.

Saadant er gangbart endogsaa blandt Mennesker, hvorudover Embeder kaldes ikke meere Byrder, men Brod og Beneficier.

---

89. Fabel.
Svar paa Biørnens Ansøgning.

En Biorn, som længe havde været Medlem udi en Ret, søgte engang videre Forfremmelse, anførende til Motiv de mange Aar, som han havde siddet i Retten; men saasom det var bekiendt, at han slet intet andet i al den Tiid havde giort end at sidde, og at om noget Lem i den lange Tieneste var bleven svækket, maatte det heller være Rumpen end Hovedet, saa blev bevilliget, at han herefter maatte i Retten sidde paa et dobbelt Hynde.

Adskillige Dommere have ikke andet at beraabe sig paa, end deres mange Sedes.

---

90. Fabel.
Piinlig Forhør i Skoven.

Naar Dyr havde bedrevet Misgierninger, som de ikke vilde tilstaae og bekiende, søgte man at udpresse Sandheden ved

piinlig Forhor, men saadanne, som ingen Overeensstemmelse havde med de Pine=Bænke, som bruges udi menneskelige Societeter. En Gedebuk, for Exempel, blev indsluttet nogle Dage i et trangt Værelse, en Skade blev paalagt Taushed, en Ræv blev dømt til at staae bunden blandt fede Giæs, som han ikke kunde naae, en Hane blev forbuden at gale om Morgenen, og andet deslige, og siges der, at samme Prøver have havt lige saa store Virkninger blandt Dyr, som Pine=Bænke blandt Mennesker.

Fabelen lærer, at Straf kan varieres, og indrettes efter Menneskers Hoved=Passioner, at man kan drive en Hollænder til Bekiendelse ved at negte ham Røgtobak, en moscovitisk Bonde ved at forbyde ham Brændeviin, en Frantzose ved at paalægge ham Taushed, en Dansk ved at forbyde ham at æde Smør, indtil han bekiender.

---

91. Fabel.

Rævens Raad til Bæveren.

En Bæver havde længe staaet i Tieneste hos en anden fornem Bæver. Hans Medtienere vare imidlertiid en efter anden bleven forfremmede, men han stod stedse tilbage i samme Post. Han besværgede sig blandt andre Dyr derover, særdeles for en Ræv. Ræven spurgte om hvad Aarsag kunde være til saadan Koldsindighed, som Herren lod see mod ham alleene. Bæveren svarede: Der haver ingen Tiener været, som min

Herre meer elsker end mig. Det er just Ulykken, sagde Ræven. Jeg veed intet andet Raad for dig, end at du herefter gior dig ved din Opførsel ligesaa forhadt, som du tilforn haver været elsket. Bæveren efterfulgte hans Raad, og fandt inden kort Tiid Nytten deraf: Thi saasom Herren mærkede, at han ikke var meer tient med ham, skilte han sig paa en god Maade ved ham.

Fabelen lærer, at mange Tieneres Forfremmelse hindres ved Herrens alt for store Kierlighed, og at de stedse maae blive i Trældom, efterdi man ikke vil miste dem.

---

92. Fabel.

Tvistighed mellem Dyr af begge Kiøn.

En heftig Huus-Tvistighed reysede sig engang mellem tvende Ægte-Fæller, nemlig en Leopard og en Leopard-inde. Begge af dem tilegnede sig Herredom. Leoparden beraabte sig paa den Ret, som alle af hans Kiøn efter Naturens Lov tilkommer, Leopard-inden derimod beraabede sig paa Praxin og Exempler, som vise, at Dyr saavelsom Mennesker af hendes Kiøn, stedse virkeligen have ført Herredommet. Saasom denne Tvistighed rygtedes udi Skoven blev den almindelig blandt alle andre Dyr, og, saasom den i Mindelighed ikke kunde bilægges, besluttede man at indstille Sagen for Skov-Guden Pan, for hvilken den blev ageret af en Skade og en Skad-inde, som paa

samme Tiid holdtes for de største Procuratorer udi Skoven. Efterat Sagen med største Veltalenhed af begge Parter var ageret, blev af Pan fælden saadan Dom, at Mændene skulde, som forhen, have Navn og Titel af Herredom, som dem ved Naturen tilkom, og at Qvinderne skulde have Herredømmets Brug og Øvelse, som de ved en bestandig Praxin havde Hævd paa. Omkostningen skulde paa begge Sider ophæves.

Fabelen viser, at ved saadanne Tvistigheder, endogsaa udi menneskelige Societeter, intet andet Udfald kan ventes.

---

47. Fabel.

De tvende Aber.

To Aber stode engang ved en Strandbred og spøgede sammen. Dette Spøgerie varede saa længe, at den ene stødte den anden ud i Stranden. Den som Skaden havde giort, arbeydede af yderste Kræfter paa at redde sin Medbroder, at han ikke skulde drukne. Han var omsider og saa lykkelig, at han fik ham optrukken, skiøndt halvdød, paa Landet. Han søgte derpaa at vederqvæge ham, og sagde: Du maa takke mig, kiere Broder! Du seer hvad Umage jeg haver havt at redde dit Liv. Den anden sagde da: Jeg vilde gierne takke dig, hvis du ikke havde havt Umage med at styrte mig i Stranden først.

Fabelen lærer, at man ingen Tak er skyldig til den, som redder sin Næste af en Nød og Fare, som han selv haver styrtet ham udi.

---

94. Fabel.

Muusen og Edderkoppen.

En Muus hørte engang, at en Pige vilde giore reent udi et Kammer, hvor en Edderkop var med sin Væv. Muusen, som var medlidende, advarede Edderkoppen derom, at den i Tide skulde redde sig med Flugten. Nogen Tiid derefter fik Edderkoppen at høre, at man vilde sætte en Kat ind udi Spise-Kammeret, hvor samme Muus med andre havde sit Tilhold. Dette gav Edderkoppen Muusen tilkiende, og bad ham krybe ind udi en Huule: Hvilket da Muusen havde giort, spandt Edderkoppen strax en Væv for Indgangen til Hulen. Katten, som var en stærk Støver, mærkede vel, at der maatte være et Muuserede, men da han saae Væven for samme Hule, sluttede han, at den maatte være tom, og derfore lod den blive urørt.

Fabelen lærer, at intet Dyr er saa ringe, at det kan jo giøre enten ondt eller godt: Den viser og Exempel paa Taknemmelighed.

---

95. Fabel.

Hvilket af alle Creature er det tapperste.

Der reysede sig engang en Tvistighed udi Skoven om hvilket Creatur var det dristigste og modigste. Løven meenede da Prisen sig at tilkomme, efterdi han var en Skræk for alle Dyr og Mennesker. Elephanten paastod det samme, opregnende,

hvor mange store Seyervindinger ved Elephanter vare erholdne. Et Dyr og en Fugl efter en anden talede sin Sag, og de fleeste havde noget til Beviis at anføre, saa at de, som herudi vare beskikkede Dommere, vare ganske tvivlraadige, og vidste ikke hvem de saadan Qvalitet kunde tildømme. Just i det samme angav sig en Flue, som forlangede Audience. De andre Dyr og Fugle loe deraf, og dreve Spot med ham; Fluen blev dog ved sin Paastand, og, da ham endeligen blev tilladt at tale, sagde han: Naar Keysere, Konger, Fyrster og store Prælater nærme sig skielvende til den Pavelige Throne, for at kysse paa Fødderne, tager jeg ikke i Betænkning at sætte mig paa Pavens Næse. Saasom ingen saadant kunde negte, blev Prisen tildømt Fluen.

Fabelen viser, at Dommen var vel grundet, og, hvis Fluen havde forstaaet Græsk, kunde den saadant bevise af Homero, som siger om een af de Græske Helte, at Guderne begavede ham med en Flues Mod og Tapperhed.

---

96. Fabel.

Ræven og Cameleon.

Ræven mødte engang i Skoven et Cameleon. Cameleon, som kiendte Rævens Hurtighed og store Pund at erhverve Bytte, søgte at foreene sig med ham, og at formaae ham til at slutte Venskabs Forbund med sig. Ræven svarede da: at han gierne vilde slutte Venskab med ham, men ikke uden paa

fire og tyve Timer; thi, sagde han: Du est ikke den samme i Dag, som du var i Gaar, og som du vil blive i Morgen, og jeg slutter, at dit Hierte er lige saa foranderlig som din Huud.

Fabelen lærer, at man intet Venskab kan holde med vægelsindede Mennesker.

---

97. Fabel.

Ræven og Fanden.

Ræven mødte engang Fanden, hvilken han hilsede og sagde: God Aften, Hr. Collega! Fanden studsede derved og sagde: Er jeg din Collega? Ræven svarede dertil: Jeg kalder dig saa **propter communia studia**, og, efterdi det synes, at vi have gaaet udi een Skole sammen; thi, ligesom du giør Profession af at besnære Mennesker, saa giør jeg Profession af at besnære Dyr i Skoven. Af dette Svar syntes Fanden, at Ræven ikke havde forseet sig i Titelen, og derfore, da han gik bort, sagde: Far vel, Hr. Collega.

---

98. Fabel.

Ræven og Oxen.

Ræven, efterat han var bleven gammel og affældig, saa at han ikke kunde være om Næringen paa den Maade som til=

forn, tog sig for at agere Skolemester, og at holde Collegium politicum for Dyr og Fugle. Han erhvervede og Skolarer af alle Slags Creatur, og alle betalede ved Collegii Slutning det betingede Salarium. Oxen eene vægrede sig ikke alleene ved at betale, men endogsaa fordrede tilbage, hvad han forhen havde prænumereret. Aarsagen, hvi han vægrede sig derfore var denne, at han imidlertiid intet havde lært. Herudover reysede sig Trætte mellem Læreren og Discipelen. Oxen raadforte sig med en Skade, som tilbød sig at agere hans Sag for en billig Priis: Ræven derimod var sin egen Procurator. Sagen blev ageret for en Elephant, hvilken fældede saadan Dom: At, endskiøndt Discipelen var lige saa vankundig som tilforn, saa var det ikke Lærerens Skyld, men Discipelens, som var en Oxe.

Fabelen lærer, at, ligesom man giør Doctore ofte Uret, efterdi de ikke kan curere visse Patienter, saa laster man ogsaa uden Føye Lærere, efterdi de af ethvert Træe ikke kan giøre en Mercurius. Hvis Ræven havde forlanget dobbelt Salarium for et Oxe-Hoved, kunde han saadant med Føye have giort.

---

99. Fabel.

Storken Qvaksalver.

En Stork gav sig ud for Medicus, skiøndt han ingen Kundskab havde i Medicin. Saasom han var dristig og stortalende, fik han mange Patienter. Herudover bare de andre

graduerede Dyr Fortrydelse, og endeligen lode ham forbyde at practisere videre. Storken meenede, at man derudi giorde ham Uret, foregivende, at ingen af hans Patienter indtil denne Tiid havde klaget over ham; hvortil ham blev svaret, at det kunde være sandt nok, efterdi det var troeligt, at de alle vare døde under hans Cuur.

---

100. Fabel.

Aberne og Biørnen.

Nogle Aber, som vare udi Selskab sammen, søgte efter Vand, for at slukke deres Tørst. De komme endeligen til en Brønd: Men som Brønden var saa dyb, at de ikke kunde naae Vandet, bleve de ganske raadvilde. En Biørn nærmede sig til Brønden i samme Forsæt. Han gav det Raad, at en af Aberne skulde hente et Kar for at øse Vandet derudi, og at den eene skulde holde fast ved den andens Hale, paa det at den sidste, som førte Karret, kunde naae Vandet; Aberne svarede dertil, at det Anslag syntes godt nok, men at det vilde blive for tung en Byrde for den første, som skulde holde alle de andre tillige med Karret. Biørnen sagde: Jeg er stærk nok til at holde Eder alle, om I vare end eengang saa mange. De fandt derfore Sagen at være giørlig. Biørnen fæstede sine Labber til Træet af Brønden: Den første Abe holdt ved hans Hale, og de andre efter hver andens. Medens de vare i dette

Arbeyde, ankom en Ræv, og spurgte: Hvad dette skulde betyde? Biørnen forklarede det for ham; men sagde tillige, at Byrden var tyngere end han havde ventet, og at hans Labber allerede begyndte at svie af Heede. Ræven sagde: Du maa hvile lidt, for at blæse i Labberne. Biornen efterlevede hans Raad, og raabte til Aberne: Holder nu fast, kiere Venner, medens jeg blæser i mine Labber, for at faae nye Styrke. De fulde derpaa alle ned i Vandet, og druknede tillige med Biørnen.

Fabelen viser Exempel baade paa List og Taabelighed.

---

101. Fabel.

En Gedebuk og en Østers.

En Gedebuk blev ved Stranden vaer en Østers, som laae paa et Skiær og gabede. Gedebukken sagde da: Fy skamme dig, dit dovne Beest, som stedse ligger ubevægelig paa eet Sted. Jeg haver allerede i Dag gaaet nogle Miile over Klipper og Bierge, og er udi Bevægelse fra Morgenen til Aftenen. Den anden svarede dertil: Min kiere Herman! Medens du haver været udi idelig Bevægelse, og udi et Arbeyde, som sigter til slet intet, haver jeg, som synes at være ganske orkesløs, og som lastes for Dovenhed, danned en Perle, som er af større Priis end tusinde Gedebukke.

Mange Mennesker ere geskæftige i slet intet, og de, som ere i mindst Bevægelse, og som ere mindst stundesløse, forrette ofte de største Ting i Verden.

---

102. Fabel.

Aben og Manden.

Aben spurgte engang en Mand, som han mødte i Skoven, om det var sandt at en stor Philosophus blandt Mennesker havde sagt, at Elephanten er den Klogeste blandt alle Dyr. Manden svarede, at det var sandt, og at de fleste lærde Mænd ere af samme Tanker. Dyrene, sagde Aben, ere dog af andre Tanker, thi de holde eenstemmigen Ræven for den Klogeste. Det kommer deraf, sagde Manden, at man confunderer List med Viisdom, og derfor holder Ræven for den viseste, skiøndt han ikkun bør hede den listigste.

Denne Lærdom er vel grundet; thi Erfarenhed viser, at de listigste Mennesker formedelst Mangel af Viisdom gemeenligen besnæres udi de Garn, som de sætte for andre.

---

103. Fabel.

Jupiters Gesandtskab til Pan.

Jupiter afferdigede engang et Gesandtskab til Skovens Gud Pan. En Paafugl blev udnævnt til Gesandt, og en Ræv til Legations-Secreterer: De andre Guder criticerede stærk saadant Vall, saasom de meenede, at Ræven formedelst sin Klogskab burde være Hoved-Personen. Men Jupiter visede dem,

at de toge feil udi deres Domme, saasom Gesandtere udvælges for at paradere og at giøre Figurer, og Secreterer for at forrette Sagerne. Naar man nu, sagde han, lægger Rævens listige Hoved til Paafuglens prægtige og glimrende Rumpe, er Gesandtskabet fuldkomment, og som det efter Sædvane pleyer at være.

Man seer af Fabelen, at denne Stats-Maxime, som endnu iagttages blandt Mennesker, maa være meget gammel.

---

104. Fabel.

S. T.

En Dommer, som var nyeligen kommen til Embedet, og derforuden lidet stolede paa sig selv, raadforte sig med en Jurist, hvad Dom han skulde fælde over en Synder, der havde bedrevet store Misgierninger. Da Juristen havde igiennemløbet Sagen, og fundet, at alting ved kraftige Vidnesbyrd var beviisligt giort, sagde han: Hr. Dommer kan ingen Risico underkastes ved at skiærpe Dommen; thi ingen Straf er stor nok for saadanne Misgierninger. Hvorudover Dommeren fældede saadan Sentents, at eftersom de anforte Beskyldninger vare klarligen beviste, saa dømmes den Skyldige baade til timelig og evig Død.

---

105. Fabel.

Paa de Tider, da Dyr, Fugle, Træer og Planter kunde tale, fandtes hos dem fleere Dyder og tilligemed fleere Laster end nu omstunder. De vare ogsaa adskillige Sygdomme underkastede, hvorom nu omstunder intet høres. Alleene ved den vestre Kant af Skoven, som skilles derfra ved en stridig Strøm, var et Land, hvor Dyrene levede udi bestandig Sundhed og indbyrdes Eenighed. Nogle tilskreve saadant Luftens Forandring; men en Ørn, som en Tiid lang havde opholdet sig udi samme Land, gav Aarsagen tilkiende, som var denne, nemlig, at samme Lands Øvrighed engang havde fordrevet alle Medicos og Advocater, og at man siden den Tiid ikke havde hørt tale om Sygdomme og Processer.

---

106. Fabel.

Hvorledes een af de hellige Slanger blev straffet.

En Hierophit, det er: en af de hellige Slanger, hvorom tilforn er talt, blev engang greben paa en frisk Misgierning. Synderen kunde ikke negte Factum, men paastod alleene, at hans Samvittighed var puur og reen, og at det var ikke uden Legemet og det udvortes Foderal, som havde bedrevet Misgierningen, hvorudi det Indvortes ingen Deel havde havt eller kunde have. Dommeren spurgte ham da, hvor hans Samvittighed

eller Siel havde sit Sæde? Han svarte dertil, at det var i Hiertet. Derpaa blev fælden saadan Dom, at den Anklagede skulde miste sin Huud eller levende flaaes, og fik Skarpretteren Ordre at see nøye til, at Hiertet, hvor den reene og uskyldige Samvittighed havde sit Sæde, ikke skulde komme til Skade.

Denne Fabel sigter paa visse fanatiske Mennesker, som føre saadan Lærdom.

---

107. Fabel.

Skaden og Hummeren.

En Skade listede sig engang til Strandbredden, for at see om han kunde besnære nogen Fisk. Dette mærkede en Hummer, og derfor stillede sig død an, læggende sig paa Ryggen. Skaden kaldte da et Par af sine Medbrødre til Hielp, for at bemægtige sig Byttet: Men da han kom Hummeren nær, blev han af dens Kløer greben og bortført. De øvrige Skader toge derpaa Flugten, og med Forundring fortaalte denne Hændelse for andre Fugle, sigende, at de ikke kunde have ventet saadan Listighed af en dum Fisk. Ørnen svarede dertil: De Folk, som tale lidet eller intet, tænke desmeere.

Man finder mange saadanne Exempler blandt Mennesker.

---

108. Fabel.

Eegetræes Klagemaal besvaret.

Et Eegetræe besværede sig over, at gemeene Fugle giorde deres Reeder udi dets Top, og kastede deres Ureenlighed udi dets Greene. Men, sagde En, som hørte denne Klage, Jupiter maa jo taale, at Svaler og andre Fugle giøre deres Reeder udi hans Tempel, og at man kaster Ureenlighed derved. Da Eegetræet dette hørte, holdt det op med at klage, og gav sig tilfreds.

Mange kan ikke taale at mindste Ureenlighed kastes for deres Huse, men med Taushed seer, at den kastes paa Kirkegaarde og hellige Steder.

---

109. Fabel.

Abens uformodentlige Endeligt.

En Abe, som udi nogle Aar havde været Dandsemester, men nu formedelst Alderdom ingen Næring meer havde, beslut- tede af Desperation at drukne sig. Han steeg udi det Forsæt op paa en høy Klint for at styrte sig i Havet, men, saasom ved Siden af Klinten var en Tornebusk, blev han ved det eene Been hængende derudi, og fik saaledes en anden og langsom- mere Død end den, som han havde ventet. En Ørn, som samme Tiid fløy forbi og ansaae denne Hændelse, sagde da:

Den druknes ikke, som hænges skal. Giøgen giorde til en Erindring herom saadant Liigvers:

Han i sit Embede af Verden hopper bort,
Mon nogen Dandser vel har større Luft = Spring
giort.

---

110. Fabel.

Ulvenes Devotion.

Da Hyrden Melibøus engang vandrede igiennem Skoven og kom mod en Hule, hørte han en forskrækkelig Hylen og Tuden. Han spurgte da en Ulv, som stod ligesom paa Skildvagt ved Hulens Indgang, hvad den Tuden vilde sige? Ulven sagde da: Tael ikke saa stærkt, mine Medbrødre, de andre Ulve, ere i deres Devotion, og jeg er bleven posteret her, for at forhindre, at ingen kommer og forstyrrer dem i deres Andagt. Hyrden, som Ulvenes vanartige Natur og Ondskab var bekiendt, sagde da, at saadan Andagt var lidet overeensstemmende med deres Levnet, ellers, sagde han, at det skulde være ham kiert, om de herefter vilde føre et bedre Levnet. Skildvagten sagde da: Det er endeligen ikke just deres Forsæt; thi denne Time er en sædvanlig Poenitentse = Time, som holdes eengang om Ugen: Saa snart Andagten er til Ende, foretage de deres forrige reedelige Haandtering igien. Hyrden sagde da: Var det ikke bedre at de bade mindre og levede skikkeligere? Ney, svarede Ulven,

vi kan ikke bede med nogen retskaffen Andagt uden efter at vi have brav syndet: Jo større Misgierningerne ere, jo alvorligere bliver Poenitentsen. Hyrden gik derpaa bort ganske forvirret af denne Tale; dog sagde han omsider ved sig selv: Naar jeg ret tænker mig om, saa synes mig, at det gaaer ligesaa til blandt Folk i vor Bye.

---

111. Fabel.

Odderen og Ræven.

Odderen, som saae Ræven at handle ilde med nogle Høns og Giæs, bebreidede ham den Tyrannie, som han øvede mod de uskyldige Creature. Ræven sagde da: Mon det er af Medlidenhed eller af Misundelse denne din Catechisation reyser sig? Odderen svarede: det er af puur Medlidenhed. Spørg kun, sagde han, andre Dyr, om nogen kan bebreide mig saadant. Det er din Lykke, sagde Ræven, at Fiskene ere stumme: Thi hvis de kunde tale, vilde man faae forbandede Historier at høre, og Odderens Krøniker vilde blive ligesaa forargelige som Rævens.

Fabelen lærer, at hvo der vil sætte andre til rette, maa først feie for sin egen Dør.

---

112. Fabel.

Maanens Klagemaal.

Maanen besværede sig engang for sin Moder over Hundene, der heele Timer tillige med Bitterhed stode og giøede mod den. Hun meende sig saadant ikke at forskylde hverken af Dyr eller Mennesker. Moderen sagde da: Ey, min Dotter! Læg saadant ikke paa Hiertet. Hundene ere meere at beklage, der giøe sig hæse, end du, som er saa langt fra dem.

Fabelen lærer, at daarlige Menneskers Skieldsord maae foragtes, efterdi de skade ingen uden sig selv.

---

113. Fabel.

Tigerens Klagemaal.

En Tiger besværede sig over Livets Korthed, og lastede Skiebnen, efterdi den lod visse ringe og uædle Dyr, som Kragen og Hiorten, naae tree Menneskers Alder, da de ædelste Dyr derimod havde saa kort Levetiid. Et Æsel, som hørte dette Klagemaal, sagde da: Hvis Eders Excellence ikke vilde tage det unaadigt op, saa kunde jeg sige, at man haver meere Aarsag at besvære sig over Skiebnen, efterdi den lader Tigre, Biørne, Ulve og andre velbyrdige og skadelige Dyr leve saa længe. I have Dage nok at leve i, hvis I vilde anvende dem

paa det, som godt og nyttigt er. I leve ti Gange saa længe som Hiorte, efterdi eders Forhold giver ti Gange meere Materie til forargelige Kroniker.

Menneskene besvære sig ubilligen over Livets Korthed: Leve-Tiden er lang nok, hvis den bedre blev anvendet.

---

114. Fabel.

Følgende sandfærdige, skiøndt latterlige Historie tildrog sig i den Roman-Catholske Dronning Mariæ Tiid i Engeland. Samme Dronning, efterat hun havde husseret skrækkeligen i Engeland mod Protestanterne, afærdigede hun Doctor Cole med en Commission til Irland. Doctoren, da han paa Reysen var kommen ind udi et Herberg i Chester, blev han der complimenteret af en Magistrats-Person, hvilken han tilkiendegav sit Ærinde, og derpaa udtog en Æske af sit Skriin, sigende: Herudi ligger en blodig Ordre imod de Irlandske Kiettere eller Protestanter. Vertinden i Huset, saasom hun var en ivrig Protestant, og derforuden havde en Broder udi Dublin af samme Religion, blev ikke lidet forskrækket, da hun horte denne Tale. Hun tog derfor sin Tempo, da Doctoren geleidede Magistraten, aabnede Æsken, og istedet for den strenge Ordre indlagde et Kort-Spil. Cole fortsatte sin Reyse, og kom den 7de October 1558 lykkeligen til Dublin, hvor han strax begav sig til Slottet for at tilkiendegive Statholderen og Raadet sin Commission, og derpaa overgav Æsken, hvorudi den Ordre, efter hans

Meening, var, som Secreteren skulde oplæse. Men man fandt med største Forundring ikke andet end et Spil Kort indsvøbt i Papiret. Da nu Doctoren helligen vidnede, at deri havde været en skriftlig Ordre til at forfølge Protestanterne, men at han ikke vidste hvor den var afbleven, svarede Statholderen: Vi maae opbie en ny Ordre fra Hoffet. Imidlertiid kan vi betiene os af Kortet, for at spille dermed. Doctor Cole vendte derpaa ganske skamfuld tilbage igien, for at erholde en ny Ordre, hvilken ham og blev given. Men, førend han kom til Irland igien, døde Dronning Maria, og blev succederet af hendes Søster Elisabeth, som var en god Protestantisk. Høystbemeldte Dronning, da hun fik denne Historie at vide, lod hun til sig kalde Qvinden, som havde spillet dette Puds, og gav hende en aarlig Pension, efterdi hun derved havde reddet de Irlandske Protestanter.

Af denne Historie sees, at ved et ringe og latterligt Paafund en almindelig Lande-Ulykke blev afvendt.

---

115. Fabel.

Nattens Klagemaal over Maanen.

Natten besværede sig engang over Maanen og foregav, at det var haardt nok, at Solen giorde Skaar i dens Regimente. Derudi kunde den dog skikke sig, efterdi Solen lod Nat blive Nat, og deelede Tiden med sig udi lige Parter;

men at Maanen tilegnede sig ogsaa den halve Deel af den anden Part, det var utaaleligt. Jupiter raadede Natten at frastaae saadan ugrundet Paastand, sigende, at hvis Sagen blev ventileret for en ordentlig Ret, hun kunde reent stødes fra det heele Herredom; thi Vidnesbyrd kunde fremkomme, der vilde vise, at hun tienede ofte ikkun til et Skiul og Skygge for Tyve og Røvere, hvilke vilde øve end fleere Misgierninger, hvis Maanen ved sit Skin saadant ikke en og anden Gang hindrede. Da Natten dette hørte, gav hun sig tilfreds og tog sin Stævning tilbage.

Fabelen viser, at Maanen er ikke forgieves sat paa Himmelen, og at den er lige saa nyttig for gode Mennesker, som den er en Skræk for Tyve og Røvere.

---

116. Fabel.

Bierne.

En fremmed Bie kom engang af en Hændelse ind udi en anden Biekube, hvor han blev vel og kierligen modtagen. Medens han der opholdt sig, erkyndigede han sig om Tilstanden i samme Biekube, hvilken han fandt at være slet og ynkværdig, og ansaae han den som et dødt Legeme uden Siel. Han mærkede der ikke mindste Tegn til Ambition, til Hurtighed, til subtile Videnskaber; han saae overalt slette og ringe Boeliger uden Zirat og Prydelse. Kort at sige, alt hvad som kom ham for

Dynene var Tegn til Uvidenhed og Armod. Han kunde derfor af Medlidenhed neppe bare sig for Graad, og gav saadan sin Medynk tilkiende for samme Steds Bier, sigende: Jeg finder denne Eders Stad som en øde Landsbye mod andre Biers Stæder, hvor Alting svømmer udi Velstand og Rigdom, som ere Frugter af Activitet, Ambition og andre herlige Egenskaber, som de besidde. Han spurgte dem videre: hvilke Guder og Gudinder de dyrkede? De svarede, at de levede under Beskyttelse af de Gudinder Retfærdighed, Ydmyghed og Fornøyelighed. Han sagde da: Det er nogle herlige Gudinder, som I dyrke, hvilke styrte Eder i Foragt og Armod. Giver disse Eders Beskyttersker Afsked, og antager i deres Sted vore Guder, under hvis Beskyttelse Eders Stad skal faae langt anden Skikkelse. De Guder, som vi dyrke, ere Ambition, Vellyst, Rigdom, &c. De sagde da: Slige Guder fører jo Laster og Udyder med sig. Hvortil han svarede: Det er just slige Egenskaber, som I kalde Laster, hvorved den Velstand og de Herligheder erhverves, og hvormed vor Stad er velsignet. Derpaa begyndte han at afmale den Velstand, som fandtes i andre Biekuber, hvoraf de omsider bleve saa bevægede, at de besluttede at følge den fremmede Bies Raad, og at forvise de Gudinder, som de hidindtil havde dyrket. En stor almindelig Forsamling blev derpaa berammet, udi hvilken efter de fleeste Stemmer blev fundet for godt, at Retfærdighed, Ydmyghed, Fornøyelighed og den uskyldige Fattigdom skulde forvises Staden, og i deres Sted indkaldes Ambition, Vellyst, Rigdom og andre Gudinder, som dyrkedes af deres Naboer. De mærkede strax ønskelige Frugter deraf: Thi Staden blev i en Hast sig selv uliig, og tillige

med Laster tilvoxede udi Rigdom og formeent Velstand. Handel og Vandel, Manufacturer, Konster, subtile Videnskaber, og alt hvad som synes at bestyrke og ziire et Societet, kom udi fuld Drift, saa at de helligholdte den Dag, paa hvilken den fremmede Bie var kommen, som havde aabnet deres Oyen, og viset dem Vey til Velstand. Men hvad skedte? Efter nogen Tiids Forlob mærkede de Frugterne af denne sminkede Velstand. Thi med Rigdom, Vellyst og Ambition fulgte Avind, Opror, Vold, Rov, Mord, ubekiendte Sygdomme, som fodes af Overflod, og utallige andre Ulykker. Tilforn havde de i deres Armod nok, efterdi de vare fornoyede. Nu derimod leede de udi deres Rigdom Mangel, saasom de aldrig kunde fornøyes, men stedse tørstede efter meere. Kort at sige: Den heele Biekube blev forvandlet til en Roverkuule, saa at der var intet uden det som man kalder Splendida miseria, udvortes Glands og Zirat, men indvortes Forraadnelse. Dette foraarsagede, at de funde for godt at give de nye Guder Afsked igien, og at kalde de gamle tilbage, hvorved Staden kom i sin forrige Skik igien.

Man seer, at denne Fabel sigter til at kuldkaste Mandevilles Lærdom, hvilken i den bekiendte Fabel om Bierne (Fable of the bees) søger at vise Lasters og Udyders Fornødenhed.

---

117. Fabel.

Æslet nobiliteret.

Æslet lod sig engang nobilitere, og deraf brystede sig blandt sine Medbrødre og andre Dyr: En Skade, som saadant

hørte, sagde da: Paa hvad Kant man vender et Esel, hvad Skikkelse det end faaer, enten det nobiliteres eller doctoreres, er og bliver det dog et Esel.

---

118. Fabel.

Om Gaasens, Svinets og Kattens Forvandlinger.

En Mand mistede i et Aar tre Døttre, hvilken Forliis gik ham saa haardt til Hiertet, at han var færdig at døe af Sorg. Jupiter ynkedes over denne hans Tilstand, og ved Mercurium lod ham vide, at de første tre Dyr, som ham mødte, skulde forvandles til deylige Jomfruer. Dette skedte ogsaa. Den første, som kom ham i Møde, var en Gaas, hvilken strax blev forvandlet til en Jomfrue. Den anden var en Soe, hvilken fik samme Skikkelse. Den tredie var en Kat, som og paa samme Maade blev forvandlet. Manden lod dem alle Tre med stor Fliid oplære, som de kunde have været avlede af ham selv. Efter nogen Tiids Forløb bleve de alle vel giftede: Faderen besøgte derpaa sine Svigersønner, for at høre, hvorledes de vare fornøyede med deres Hustruer. Den første sagde, at hans Hustrue i alle Maader var efter hans Sind, alleene dette, sagde han, at hun var lidt gaasagtig. Det vil intet sige, svarede Svigerfaderen, det haver hun efter sin Moder. Den anden berømmede sin Hustrue for mange gode Qvaliteter, sigende, at der fattedes hende intet uden dette,

at hun var lidt skidenfærdig. Det haver intet at betyde, sagde Faderen, hendes Moder var ligeledes. Den tredie sagde: Min Hustrue er et Mønster af en dydig Kone, men hun haver dog en særdeles Feyl, som er denne, at, saa ofte hun hører en Muus eller Rotte om Natten, springer hun op af Sengen, og jager efter dem. Samme Vane havde og hendes Moder, sagde Svigerfaderen.

Denne Fabel viser, at Naturen gaaer over Optugtelsen.

---

119. Fabel.

Fanden og Ræven.

Fanden og Ræven satte engang en vis Priis, hvilken den skulde tilfalde, som meest kunde narre hinanden. De benævnte ogsaa et Sted, hvor Prøverne skulde giøres. Ræven mødte til bestemte Tiid og Sted, men Fanden blev borte. Der meenes at hans Moder, som kiendte Rævens List, raadede ham fra at møde. Det er ikke at beskrive, hvilket stort Navn derved blev Ræven tilveyebragt. Han blev og strax derpaa erklæret Ober-Politicus, hvilken Værdighed alle Dyr, endogsaa hans Uvenner maatte tilstaae ham at have fortient, thi hvad kan være større Prøve paa Politiqve og Stats-Kundskab, end at have slaaet Fanden af Skole?

---

120. Fabel.

Ulvens Undskyldning for Retten.

Ulven var engang beskyldt for en Misgierning, og blev bragt for Retten, hvor han skulde dømmes. Han dristede sig ikke til at negte Gierningen, men skiød Skylden paa Skovens Dievel, Assidæmon, efter hvis Indskydelse og Fristelse, som et skrøbeligt Dyr ikke kan imodstaae, samme var skeet. Bæveren, som var en fornuftig Dommer, turde vel ikke negte Skov-Dievelens Magt, saasom Almuen i Almindelighed saadant troede. Han fældede derfore saadan Dom, at den Anklagedes eene Øre skulde ved Aben, som var Skovens Skarpretter, afskiæres, og at Ulven skulde have sin Regress til Hovedmanden, Assidæmon, der skulde give ham et andet Øre igien. Denne Dom blev overalt priset, saasom Straffen derved blev dicteret uden at støde an mod Skovens Orthodoxie.

Fabelen lærer, at man kan lade den Skyldige citere Fanden, og dog hænge Tyven.

---

121. Fabel.

Exempel paa en anden fornuftig Dom af Bæveren.

En Løss, som kort derefter for samme Dommer var anklaget, satte den Farve paa sin Misgierning, at den var forud

beskikket at skulle skee, og at ingen kunde imodstaae Skiebnen. Bæveren dømte, at Lossens begge Øyen til Straf skulde ved Aben udstinges, sigende, at Straffen ogsaa forud var beskikket tillige med Misgierningen, og at man lige saa lidet udi det eene, som udi det andet kunde staae Skiebnen imod.

Denne Fabel befatter samme Lærdom, som den forrige.

---

122. Fabel.

Dyrs og Fugles Klagemaal.

Jupiter nedskikkede engang Mercurium til Skoven for at anhøre Dyrs og Fugles Klagemaal. Der lod sig da indfinde en stor Mænde, og enhver havde noget at besvære sig over. Ørnen sagde: Hvi haver jeg ikke saadan musicalsk Stemme som Lærken? Lærken sagde: Hvi kan jeg ikke bringe det saa vidt som Nattergalen? Høgen sagde: Hvi haver jeg ikke faaet lige saa prægtige Fiedre som Paafuglen? Paafuglen sagde: Hvi haver jeg ikke saadanne Fødder som Høgen? Aben besværede sig over, at han ikke var begavet med samme Styrke som Løven. Og Løven spurgte, hvi han ikke havde faaet Hænder som Aben. Ulven besværede sig derover, at han ikke var saa listig som Ræven. Og Ræven, at hans Huud ikke var saa net tegnet som Tigerens. Oxen beklagede sig, at han ikke havde saadant Hoved som Bæveren, og Bæveren, at han ikke havde saadanne Horn som Oxen. Efterat Mercurius havde anhørt

disse og andre Klagemaal, sagde han: I skal alle bønhøres. Ethvert klagende Dyr skal tage dets Skikkelse, hvis Skabning det misunder. Ørnen skal forvandles til en Lærke, Høgen til en Paafugl, Paafuglen igien til en Høg, Ulven til Ræv, og Ræven til en Tiger, og saa fremdeles, saa at ingen herefter skal have Aarsag til at klage over sin Skabning, og misunde andre deres Skikkelse. Paa denne Tale fulgte en almindelig Taushed, og stode alle med nedslagne Hoveder stirrende paa Jorden: thi enhver begyndte at eftertænke, at hvad den paa een Side kunde vinde, kunde den igien tabe paa en anden. Ørnen var den første, som brød overtvers og sagde til Mercurius: Naadige Herre! Jeg vil nok blive den, jeg er. Han blev strax efterfulgt af alle de andre, og enhver bad at han maatte beholde sin forrige Skikkelse: Ja alle indtil Muldvarpen sagde sig at være fornøyede med sin Skabning. Heraf tog Mercurius Leylighed til at bebreyde dem deres ubetænksomme Ønsker og Ansøgninger, og lod dem vide, at Jupiter ikke saa let vilde herefter række Øre til deres Bønner.

Fabelen kan applicceres paa ustadige og misfornøyede Mennesker, hvilke selv ikke vide hvad de vilde være, eller hvad de vilde have.

---

123. Fabel.

Aben, som ønskede sig Døden.

En gammel Abe, som af Sygdom og Alder var udmattet, ønskede sig hver Dag Døden. Efterat han en tiidlang

havde Morgen og Aften gientaget saadant Ønske, lod Døden sig omsider indfinde i Abens Hule, og spurgte, om der ikke boede en gammel Abe ved Navn Morten? Aben, som over dette Syn blev forskrækket, svarede da: Ney, han boer ikke her, det er min Naboe, som boer udi næste Hule. Døden sagde: Ney, det er fra denne Boelig Ønsket er kommet. Aben sagde da: Saa maa det være min Hustrue. Hvorpaa Døden gik bort, og sagde: Jeg tænkte nok, at det var ikke dit Alvor.

Mange Mennesker, som oftest raabe paa Døden, blive meest bange ved hans Ankomst, saa at de med Aben sige: Gak til min Naboe først.

---

124. Fabel.

Ulvens List mod Faarene mislinger.

Ulven, da den hørte, hvorledes Katten havde besnæret Musene ved at lade sin Huud sværte, søgte efter dens Exempel at forraske Faarene. Han indsvøbede sig i Faareskind og lagde sig paa Veyen, hvor han vidste at nogle Faar skulde komme. Faarene lode sig bedrage af Klædedragten, og nærmede sig til ham uden Frygt, saa at de havde blevet ham til Bytte, hvis han havde holdet sin Mund. Men, da han med søde Ord søgte at lokke dem nærmere til sig, mærkede de, at det var ingen Faare-Stemme, men at det var en Ulv skiult under Faare-Klæder; hvorudover de strax raabte Hunden til Hielp, saa at Ulven maatte redde sig med Flugten. Ræven, som denne Historie

blev fortaalt, da den siden mødte Ulven, sagde han: Min gode Isegrim! Hvi holdt du ikke din Mund? Maalet røbede dig. Si tacuisses, Philosophus mansisses.

Fabelen lærer, at mange ved utidig Tale forspilde de Ting, som de ved Taushed kunde erhverve. Saaledes gik det til med Jyden, hvilken, da han ved en stor Høytidelighed saae, at alle de, som talede Tydsk, og raabte til Dørvogteren: Mach auf! bleve indladne, nærmede han sig til Porten og sagde: A er ogsaa en Tydsker, Falille!

125. Fabel.

Rævens Morale, hvorover han i Skoven holdt Collegium Privatissimum.

Ræven, efterat han paa sin Lærdom havde viiset mange Prøver, og erhvervet jus publice docendi, forfattede et Systema Politico-Morale, som han tre Gange om Ugen forklarede for Dyr og Fugle. Han havde derforuden en vis Time, hvori han holdt Collegium Privatissimum, for hvilket han tog dobbelt Betalning, og som ingen vægrede sig ved, efterdi de Præcepta, som han deri forklarede, vare betydelige, og af stor Nytte for den, som agtede at komme frem i Verden. Deraf vil jeg ikkun anføre nogle faa Article, hvoraf man nogenledes kan dømme om de øvrige:

Art. 1. Hvis du geraader udi Trætte, da maa du agere offensive mod din Undermand, defensive mod din Ligemand, lade noget falde mod din Overmand, og give dig paa Naade og Unaade mod en Hierophit eller Helgen.

Art. 2. Tag til Takke med et Ørefigen af et mægtigt Dyr, at du kan give to til et ringe igien: Lad dig ride af de Store, at du kan ride paa de Smaae.

Art. 3. Saasom Sandhed allevegne er forhadt, og den haver styrtet mange i Ulykke, da maa du give den Dyd Afsked.

Art. 4. Vend Kaaben efter Veyret, og vær som en Mølle, der saaledes er indrettet, at den kan male med alle Vinde.

Art. 5. Hvis du mærker nogen Samvittigheds Anstød eller Nag hos dig, da søg i Tide at dæmpe den, at den ikke rodfæstes; thi, hvis den fæster Rødder i dit Hierte, bliver den til en Hectica, som siden ikke kan fordrives. Samvittighed er en tung Byrde at bære, og hindrer mange paa deres Vey til verdslig Ære og Lykke.

Art. 6. Skyd ikke, hvor du peeger, siig ikke hvad du meener, og beflit dig paa at Hiertet ikke allierer sig med Munden.

Art. 7. Læg Vind paa at erhverve de Qvaliteter, som du mærker at hielpe til Forfremmelse, og at være paa Moden.

Art. 8. Dyder, som ikke er geleydet med det, som kaldes utile eller nyttigt, er heller Laster end Dyder.

Art. 9. Lad Egen-Kierlighed være Grundvold og Motiv til alle dine Gierninger.

Art. 10. Beflit dig heller paa Apparence end Realitet, heller paa at synes end at være; thi at være uden at synes, er til ingen Nytte, saasom Folk see ikke længer end til Tænderne.

Art. 11. Lad dit Mundheld idelig være dette, nemlig: Jeg er en ærlig Mand, og naar nogen saadant ikke vil troe, da kræv Fanden til Vidnesbyrd derpaa; det er: Beseigl det med en Kiød-Eed.

Art. 12. Hvis du vil stiæle, saa stiæl saaledes, at du kan kiøbe dig frie; thi man hænger ikke gierne uden smaae Tyve.

Art. 13. Beflit dig paa at smigre for dem, som kan giøre dig Tieneste, og spar ingen Titler; thi man kan ikke forsee sig ved at giøre dem for store.

Art. 14. Naar en Værdighed bliver dig tilbuden, saa skiul dig blandt Buskene, thi derved baner du dig Vey til fleere og større.

Art. 15. Tag selv ikke mod Skienk og Gave; men lad din Hustrue det giøre, paa det at du kan have din Samvittighed og Eed fri, og sige, dig at have reene Hænder.

Art. 16. Forman din Hustrue til Kydskhed, og lad din Port være tillukket for Almuen; men hvis nogen stor Patron vil giøre dit Huus Ære, saa lad alle Dørre staae aabne; thi, om du i saa Maade bliver Hanreder, saa kan du lade dine Horn forgylde.

Art. 17. Scrupuleer ikke udi Religionen; men hold dig blindt ved den herskende Troe, saalænge som den er paa Thro-

nen, thi det er anstændigst og sikkerst at rette sig efter Moden, saavel derudi som udi Klædedragt.

Art. 18. Bemøye dig ikke med at efterleede Sandhed; men troe hvad dig befales at troe; thi det første er baade farligt og besværligt, det andet derimod sikkert og mageligt, ja ofte baner Vey til Canonisation.

Art. 19. Beflit dig paa at samle Rigdom, og bekymre dig ikke om paa hvad Maade det skeer, thi et Pund er et Pund, enten det er stiaalet eller fortient.

Art. 20. Hvis du intet haver, søg at giøre dig Credit, og lad dine Creditorer bekymre sig om Betalningen.

Art. 21. Hvis du forærer noget bort, saa lad Foræringen skee til dem, af hvilke du kan vente dobbelt saa meget igien.

Disse ere de fornemste Article af Rævens Morale, hvorudi han undervisede de fornemste Dyr, helst dem, som kunde vel betale hans **Collegium Privatissimum**. Han lod det i Pennen fore ved en Abe, som var Skoleholder for den gemeene Almue udi Skoven, og som lod sig bruge til at udskrive saadanne Værker. Han vilde dog ingen Udskrift deraf give, paa det at Værket ikke skulde blive for gemeent og tabe sin Priis. Dog meenes der at Fanden ved List engang tilpractiserede sig en Copie deraf, eftersom man mærker, at han forplanter den selvsamme Lærdom blandt Mennesker.

———

126. Fabel.

Aben Kronet Poet.

Aben giorde engang et Vers, hvilket blev holdet for et Mønster af Skov-Poesie, og alle dømte deraf at han var den største Poet, som Skoven nogen Tiid havde tilveyebragt. Han blev ogsaa derfor herligen belønnet; han blev kronet med en Poetisk Krone, og ziiret med prægtige og glimrende Titler, blandt andre af Phoebi eller Apollinis Søn; saa at han erholdt alt hvad et Creatur kunde tilønske sig, undtagen Mad og Drikke; derpaa alleene havde han Mangel. Han mærkede saaledes, at udi disse Berømmelser, Kroninger, Æres-Titler, og Poetiske Belønninger var ingen Realitet, og at en hungrig Mave derved ikke kunde husvales, og derfor gemeenligen sagde til dem som gratulerede ham: Laudatur & alget. Endeligen, saasom det var ham om Ophold og daglig Føde at giøre, besluttede han at forlade Skoven, og at tage sin Tilflugt til Mennesker. Men han fandt der samme tørre Belønninger, som blandt Dyr. Hvorudover han omsider, for ikke at døe af Hunger, maatte antage en ringe og foragtelig Tieneste, og blev af en kronet Poet forvandlet til Stegevender hos en Advocat.

Denne Fabel viser Poeters slette Skiebne.

---

127. Fabel.

Biørnen Cantsler.

Biørnen blev engang beæret med Cantslers Titel. Over denne uformodentlige Værdighed forundrede sig de andre Dyr, og var den Materie til Discours overalt i Skoven en tiidlang: Ja der fandtes nogle, som saadant ikke vilde troe. Blandt de Vantroende var en Ulv, som spurgte Ræven om det var sandt, og sagde, at han saadant ikke kunde begribe, hvortil Ræven svarede: Da begriber jeg det meget vel; thi han faaer ingen Gage.

Man kan ikke misunde nogen en Æres-Titel, naar ingen Løn følger med. Saaledes da Skræder-Lauget engang gav deres Bud Titel af Secreteer, og Oldermanden derfor blev tiltalet, svarede han: Derimod give vi ham ingen Løn.

---

128. Fabel.

En Hiort var meget yndet i Skoven af alle Dyr. Ingen kunde ret begribe Aarsagen til saadan almindelig Yndest, helst saasom han selv beflittede sig ikke meget paa at erhverve den; thi udi hans Omgiængelse og Opførsel var adskilligt, hvorover en og anden kunde støde sig; men de kunde enten ikke see saadanne Feyl, eller de søgte at undskylde dem. Men, da han een og anden Gang siden søgte at signalisere sig ved Gierning=

ger, som burde have erhvervet ham Ære, Berømmelse, og alle Dyrs Affection, skionnede ikke alleene ingen derpaa, men tvertimod alle søgte enten at forringe eller ved Udtolkninger at sværte de samme, saa at virkelige Dyder bleve giorte til Feyl. Hiorten blev herover ganske forvildet, saasom han kunde ligesaa lidet begribe det eene som det andet. Han aabnede sig herudi for en gammel fornuftig og i Verdens Løb erfaren Kat. Den samme sagde da: Kiere Ven! Jeg mærker at du ikke kiender Verden ret, og at du ikke veed hvad Jalousie og Avind udvirker. Ingen staaer større Fare for at tabe Yndest blandt Dyr og Mennesker, end den, der ved glimrende Dyder stræber at vinde dem.

At Kattens Morale er vel grundet, kan ved utallige Exempler af Historien og Erfarenhed bestyrkes. Men, endskiøndt Dydens Vey er fuld af Knerter, og priselige Gierninger ere gemeenligen geleydede af Avind, saa bør man derfor ikke lade sig afskrække, men eftertænke, at Dyd da ret fortiener Navn af Dyd, naar den exerceres med den Ovendes Skade.

---

129. Fabel.

Bondens Samtale med Caninen.

En Bonde talede engang med en Canin, og spurgte om Skovens verdslige og geistlige Tilstand. Caninen underrettede ham derom og sagde, at de smaae og svage Dyr undertrykkes her af de store og stærke. Bonden svarede da, at det gaaer

ligedan til iblandt Mennesker. Videre sagde Caninen: Man reflecterer her ikke meget paa Dyd og Forstand; thi et Esel kan ligesaa snart komme fort, som det fornuftigste Dyr. Ligeledes blandt Mennesker, svarede Bonden; thi mange vigtige Embeder beklædes hos os af tobeenede Esler. Visse Dyr, sagde Caninen, blandt os igiennemhegle de Synder og Misgierninger, som de hver Dag selv bedrive. Ligeledes skeer det hos os, sagde Bonden. Daarlighed og Forfængelighed, sagde Caninen, tiltager hos os med Alderen. Paa et Haar ligeledes hos os, svarede Bonden; thi Mennesker blive ikke ret galne forend de blive gamle. Hos os, sagde Caninen, regierer blandt andet den Daarlighed, at visse Dyr søge om at kaldes det de ikke ere, som for Exempel, et Esel søger om at have Titel af en Elephant, og en Ugle at kaldes en Nattergal. Hvor lige ere vi ikke i Alting, svarede Bonden; hos os søge de, som ere fødte skievbenede og krogryggede, om at kaldes velbaarne. Egteskab er blandt Dyr, sagde Caninen, ikke andet end et Kræmmerie; thi man spørger hverken om Dyd eller Forstand, men alleene om hvad En haver til bedste; derfor gaaer det ofte saa til, som det gaaer. Derudi ere vi og hinanden lige, svarede Bonden; thi Mennesker, som ville gifte sig, spørge ikke om Personen, men om Medgiften: Derfor gaaer det som det gaaer. Jeg vil nu ikke meere spørge om Dyrenes Sæder og Levemaade, sagde Bonden; men siig mig: hvad Troe haver man i Skoven? Her ere ligesaa mange Religioner, svarede Caninen, som her er Art og Slægt af Dyr og Fugle. Og hos os, sagde Bonden, helst i de store Stæder, ere ligesaa mange Religioner som Hoveder. Men hvilken Religion, fortfoer han, holdes blandt Eder

for den rette? Den rette Troe, svarede Caninen, holdes at være den, som udi almindelige Forsamlinger efter de fleeste Stemmer er funden for godt at være den rette: Men der findes utallige Dyr og Fugle, som saadant ikke ville antage og erkiende, saa at derudover store Uroeligheder foraarsages; dog ere visse heele Slægter af Dyr, som uden ringeste Scrupel troe alt hvad som efter de fleeste Stemmer er paalagt dem at troe; thi man hører ingen Religions-Tvistigheder iblandt Østers, Snegle og Muldvarpe, og er det i den Henseende, at de beæres med den Titel af de Orthodoxe Creature. Lige saadan Berømmelse, sagde Bonden, lægges paa vore Bønder og Kulsviere; hvorpaa han tog Afsked med Caninen, og takkede for god Underretning.

---

130. Fabel.

Abens ugrundede Klagemaal.

Bæveren forfattede engang et Skuespil, hvorudi han paa en skiemtsom Maade afmalede Dyrs og Fugles Feyl og Daarligheder i Almindelighed. Alle roste Værket, saasom de holdte det at være ikke mindre uskyldigt end nyttigt. Aben alleene, besværede sig heftigen derover, sigende, det hele Værk at sigte paa sig. Han agtede derfor at indgive Klagemaal over Autor, og raadforte sig med en Biørn om hvad Satisfaction, han skulde paastaae. Biørnen sagde da: Kiere Morten! Jeg tør

sværge paa, at Autor aldrig haver tænkt paa dig. Betænk, kiere, at det er fast en Umuelighed at giøre nogen Comoedie uden man i alle Scener træffer en Abe. Aben svarede da: Hvis jeg ingen Ret kan faae, skal jeg selv forfatte et Skuespil, for at hævne mig over Bæveren. Ach, ach! sagde Biørnen, en Comoedie kan lettere skrives om en Abe, end den kan forfattes af en Abe.

---

131. Fabel.

Den fængslede Biørn.

En Biørn blev engang formedelst en Misgierning fængslet og indsluttet i et lidet skrøbeligt Fangehuus. Ræven, som saadant saae, sagde til Vagterne: I holde Vagt over Fængslet, at Fangen ikke skal undflye; holder heller fast paa Fangen, at Fængslet ikke skal løbe bort.

---

132. Fabel.

Storkens og Høgens Moralske Taler.

Paafuglen satte engang en Priis, som skulde gives Den, der holdt den fyndigste Tale udi en Moralsk Materie. Adskillige Fugle lode sig da høre, men ingen signaliserede sig saa

meget, som Storken og Høgen, thi deres Taler vare saa stærk udarbeydede, at de fleeste Tilhørere ikke kunde giette sig til, hvilken af dem Prisen vilde tilfalde. Efterat Prøverne vare giorte, blev Prisen tildømt Storken. Over dette besværede Høgen sig heftigen, foregivende, at hans Tale for upartiske Dommere altiid kunde veye op mod Storkens. Men ham blev svaret, at, endskiøndt begge Moraler vare lige gode i sig selv, kunde de dog ikke dømmes at være lige gode, saasom den eene var holden af en uskyldig Stork, men den anden af en Rov-Fugl.

Naar to giør et og det samme, er det derfore ikke et og det samme? Dens Prædiken haver bedst Virkning, hvis Levnet svarer til Lærdommen.

---

133. Fabel.

Ulvens sidste Skriftemaal.

Da Ulven af en langvarig Sygdom var bleven saa udtæret, at han mærkede sit Time-Glas at være udrundet, lod han til sig kalde sine Børn, hvilke han opmuntrede til Dyd, og at træde udi sine Fodspoer. Han sagde blandt andet: I vide, kiere Børn! at jeg stedse haver offret til Guderne den tiende Deel af alt det Bytte, jeg haver erhvervet, saa at jeg derfor kan døe med en god Samvittighed. Hans Hustrue, som og var nærværende, sagde da, at disse Formaninger vare unød-

vendige, saasom hun var forvisset om, at de kiere Børn vilde troeligen følge deres Faders Exempel, saavel i at røve som i at offre.

---

134. Fabel.

Rotten excommuniceret af Munkene.

En Rotte, som opholdt sig i en Klosterkirke, og som engang var overbeviist at have gnavet og fordærvet en Bibel, som laae paa Alteret, blev af Munkene for saadan Misgierning sat i Kirkens Band. Rotten appellerede fra denne Ret til Stadens Prælat, og ved Vidner beviisede, at det var en Bog, som Munkene aldrig brugte, saa at det kunde være lige meget enten den blev fortæret af Rotter eller af Møl. Prælaten spurgte derpaa, om han ikke havde beskadiget Alterklædet, og, da han hørte, at det var urørt, sagde han: I saa Maade er jo ingen Skade skeet; hvorpaa han frikiendte Rotten, og løsede ham af Kirkens Band.

Kirkens Ornamenter ere udi visse Klostere meer i Priis end Bibler, som ikke bruges.

---

135. Fabel.

Geistlige Gaver.

Da en stor Ulykke engang skedte udi Skoven, hvorved adskillige Dyr geraadede i yderste Elendighed, lode de Beskadigede anholde om en Collect, hvilken dem og blev bevilget. Alle Dyr, fra Løver indtil Madiker, fandtes villige at give hver efter sin Formue; men ingen lod see større Generositet end Hierophiterne eller de hellige Slanger; thi deres Gaver vare store og overflodige, og bestode alle ikke i forgiængelige Ting, men i Ønsker og tusinde Velsignelser, som ikke kunde opveyes med Penge.

Fabelen sigter paa de Munke og Geistlige, som have paastaaet Befrielsen fra almindelige Byrder og Paalæg, sigende, at deres Ønsker og Bønner kan ballancere mod andre Stænders Gaver og Tilskud, og foregivende sig til intet andet at være pligtige, endskiondt de leve i største Velstand og Rigdom.

---

136. Fabel.

De tvende Marketentere.

I en Krig, som blev fort mellem tvende Nationer, vare to Øltappere antagne i een af Krigshærene til Marketentere. Begges Telte stode tæt ved hinanden. Den eene Øltapper havde i sit Telt en Tonde fuld af godt Øl, som han holdt tilfals udi

Leyren, og raabte ideligen til de Forbigaaende: Her er skiønt Øl, fire Skilling for Kanden. Den anden, som allerede havde udsolgt, speculerede paa, hvorledes han paa sin Medbroders Bekostning kunde blive deelagtig i Handelen. Han borede derfor et Hul paa den anden Side af Tønden, som vendte til hans Telt, og raabte: Her er skiønt Øl, tre Skilling for Kanden; hvorpaa alle løbe hen til det Telt, hvor man fik bedst Kiøb. Den første kunde ikke begribe af hvad Aarsag den anden lod saa hastig Prisen falde, hvorved Næringen blev fordærvet. Han blev dog en Tiid lang ved sin forrige Priis: dog, saasom det varede for længe, maatte han omsider beqvemme sig til at holde Priis med sin Naboe, og derfor begyndte at raabe: Her er ogsaa skiønt Øl til tre Skilling Kanden; men, da han skulde skiænke, fornam han at Øllet var udtappet, og at Tønden var tom.

Denne Fabel viser Vei til den sikkreste Handel.

---

137. Fabel.

Rævens Critiqve over tvende Abers Promotion.

Paa de Tider, da Dyr kunde tale, vare adskillige af dem i Tieneste hos Mennesker. Man haver fundet antegnet en Historie om tvende Aber, hvilke udi en Kiøbstæd havde antaget Tienester, saa at den eene af dem var Skrædder, og den anden Slagter. Efterat de nogen Tiid havde øvet disse Haand-

værker, bleve de kiede deraf, forlode Mennesker, og begave sig til Skoven igien, hvor de søgte at anholde om nogle andre meer reputeerlige Forretninger. De naaede og deres Sigte, thi den eene blev efter nogen Tiids Forløb Raadsherre, og den anden blev promoveret til Doctor Medicinæ. Alle de Dyr, som vidste, at den eene havde været Slagter, og den anden Skrædder, dreve Spot med disse Promotioner; men Ræven, som saadant hørte, meende, at der paa disse Forfremmelser var intet at sige; thi, sagde han, naar en Slagter bliver Medicus, øver han i visse Maader sin forrige Profession, og bliver ved at slagte, og hvad kan være rimeligere end at giøre en Skrædder til en Raadsherre: Man veed jo, sagde han, at Justitien meer og meer slides, hvorudover, naar et Hul kommer derpaa, det kan tilstoppes af Skrædderen.

---

138. Fabel.

Døden og Katten.

Døden indstillede sig for en Kat, for hvilken han tilkiendegav, at han maatte forlade Verden. Katten bad da om en liden Levetiid for at giøre Poenitentse. Døden lod sig overtale, og den Gang gik bort. Katten tog derpaa Afsked med Hustrue, Børn, Slægt og Venner, og forføyede sig til det næste Munke-Kloster, hvor han som en alvorlig Poenitent indsluttede sig i Klosterets Fadebuur eller Spisekammer, og der

bortdrev en tiidlang med at bede og at æde. Efterat han i denne Poenitentse var bleven saa spækfeed, at han udi Fedme Klosterets Prior selv intet eftergav, indstillede Doden sig paa nye. Katten bad om videre Opsættelse, for at fuldføre sin begyndte Poenitentse. Ach! sagde Doden, jeg seer af din Skikkelse, at du est bleven en saa fuldkommen Poenitent, at Canonisation dig ikke vel kan negtes: Ingen Tiid er beqvemmere for dig at døe. Hvorpaa han slæbde Katten bort.

Fabelen viser af hvilken Betydelse Munke=Poenitentse er.

---

139. Fabel.

Tvistighed mellem Medicinen og Chirurgien.

Medicinen lod en Gang stævne Chirurgien for at svare til de Beskyldningtr, som skulde giøres mod den sidste, efterdi den indfaldt i den førstes Forretninger, betog dens Næring, og ved voldsomme Remedier bragte utallige Patienter i Graven. Chirurgien lod sig af disse Beskyldninger ey skrække, men tog Contra=Stævning mod Medicinen, som den beskyldte at have meer dens egen Nytte end Patienternes Frelse for Oyen, og at dens Methodiske Curer sigtede til intet, uden til at forlænge Sygdomme, og at forøge Salaria. Alting kom herpaa i hef=tig Bevægelse. Begge Parter havde stort Anhang, sær Medi=cinen, hvilken var understøttet af alle Apothekere, som funde deres Regning ved mange Recepter og Methodiske Curer. Da

denne Tvistighed kom Naturen for Øren, lod den til sig kalde de stridende Parter og formanede dem at lade falde en Trætte, som vilde forspilde begges Næring. I vide io selv, sagde hun, udi Eders Samvittighed, at det er mig, som curerer de fleeste Svagheder, og at I gemeenligen intet andet bestille end at forvirre mig i mit Embede. Hvis I fremture udi Eders Stridighed, lægger jeg saadant til Eders Beskiæmmelse for Dagen, og gior af hele Nationers Exempler min Beskyldning beviislig. Da de stridende Parter dette hørte, toge de deres Stævninger tilbage, og sluttede saadant Forliig, at den eene skulde see igiennem Fingre med den anden; hvorved det er forblevet indtil denne Dag.

---

140. Fabel.

Theologiens Klage indgiven til en Kirkeforsamling.

Blandt alle Videnskaber var fordum ingen i mindre Anseelse end Theologien. Den bestod ikkun i nogle faa Artikle, var simpel i Klædedragt, gik idelig til Fods fra et Land til et andet, og blev seet over Axlen af de andre Videnskaber, hvilke neppe vilde beære den med en Hilsen, naar den mødte dem paa Veyen. Dette kunde Theologien ikke længere fordøye, og derfore indgav en Klage til en almindelig Kirkeforsamling, foregivende, hvor uanstændigt det var, at hun, som burde kaldes Dronning for Videnskaber, stedse skulde forbindes til saadan

tarvelig og foragtelig Dragt, da de andre lode sig dagligen see i Stads og prægtig Eqvipage. Kirkeforsamlingen fandt Theologiens Klage at være vel grundet, saa at efter de fleeste Stemmer blev besluttet, at hun herefter maatte fore sig op efter sin Stand. Siden den Tiid haver hun faaet den Skikkelse, som man nu seer den at have. Den er bleven foroget med utallige Tillæg og ziiret med saa mange prægtige Prydelser, at man fast ikke kan see Grunden deraf: Saa at Troen vel er bleven mindre, men Troens Artikle derimod fleere.

---

141. Fabel.

Historiens Skiebne.

Historien blev engang sat fra sit Embede. Aarsagen til saadant Fald var denne: Alle Stænder havde længe besværet sig over dens Forhold. Konger og Fyrster stodte sig over dens Dristighed, og at den lagde for Dagen Hemmeligheder, som ellers ingen turde lade sig mærke med, og at den med rette Farve beskrev Feyl, hvilke Hofmænd, Ministre og andre afmalede som Dyder og Zirater. Ministre og Generaler besværede sig derover, at den afmalede deres Opforsel med alt for livagtig Farve. Hofmænd, at Historien demasqverede dem for ofte, og visede hvor lidt Potentater kunde forlade sig paa deres sminkede Ord og Taler. De hoye Skoler, efterdi den visede, at de tvistede om umagtpaaliggende Ting, og skreve Boger om Materier, som de selv ikke forstode, eller commen=

lerede over de Ting, som ikke existerede. Kiøbmandsstanden, at den gav tilkiende Sviig og Bedragerie, som i samme Stand gik i Svang, og som kunde paaminde andre at tage sig vare. Bønder kunde ikke lide, at den talede om deres Forfædres Arbeydsomhed, hvilket var i deres Tanker ikke andet end at bebreyde dem deres Forsømmelse og Udueligheed. Geistligheden, at den beskrev de gamle Kirkefædres Tarvelighed, Arbeyde og Ydmyghed, fra hvilke Dyder Efterkommerne saa meget havde vanslægtet. Kort at sige, alle Stænder forargede sig over Historiens Opførsel, og derfore af yderste Magt arbeydede paa dens Fald, og ikke aflode forend de havde skilt den ved Embedet. Historien geraadede derover i en elendig Tilstand, saasom den intet Haandværk havde lært hvormed den kunde nære sig. Udi denne Forvirrelse maatte den tage Tieneste hos en Skorsteenfeier, formeenende at saadant Haandværk var det eeneste, som kunde have nogen Overeensstemmelse med forrige Haandtering, saasom Historieskriveren og Skorsteenfeieren begge giøre Profession af at feie, hiin Stat og Kirke, denne Caminer og Skorsteene. Efterat den en tiidlang havde været i saadan foragtelig Tilstand, ynkedes adskillige omsider derover, og magede det ved Forbønner, at Historien kom til sit forrige Embede igien. Men saadant skedte ikke uden med mange haarde Vilkaar, som den maatte beqvemme sig til at underskrive. Conditionerne vare disse, at den herefter ikke maatte skrive uden om store Herrers Fødsel, Daab, Død, Liigbegiængelse, item om Hændelser, som Ildebrand, Pest, Jordskiælv, Formørkelser, Cometer, &c. Den blev vel tilladt at melde om Krig og Feltslag, men uden Critiqve, og uden at eftersøge en Krigs rette

Aarsag. Saaledes blev da Historien indskrænket, og er kommen i den Stand, som vi nu see den at være udi, hvorudover vi, i steden for gamle nyttige Historier, have ikke uden Dag-Registere og tørre Annales.

---

142. Fabel.

Justitiens Forvandling.

Justitien var fordum i liden Anseelse, den havde selv neppe det daglige Brød, og kunde ikke hielpe andre ved dens Middel til nogen Næring. Dens Fattigdom var saa stor, at den ikke havde Klæderne paa Kroppen, men gik ganske nøgen. Endeligen, saasom den var frugtbar paa Inventioner, arbeydede den paa, efter andre Videnskabers Exempel, at bringe sig i Anseelse. Hun adresserede sig derpaa til en Philosophus, som ved Moralske Skrifter havde skrevet sig riig, og efterat hun havde aabenbaret ham sit Forsæt, som han holdt for at ville gelinge, gik han i Caution for hende hos Kræmmere, hos hvilke hun udtog adskillige Zirater, Broderier, Chicaner og nogle Skokke af Formaliteter, hvormed hun udstafferede sig. Da Folk saae hende udi saadan Prydelse, blev deres Foragt forvandlet til Ærbødighed, saa at hun fik mange Tilbedere. Hendes Klæder vare fulde af kostbare Broderier, og hendes Slæb var konstigen sammensat af Formaliteter, hvilke havde den Virkning, at, naar den rørte ved Jorden, opvoxede deraf

Advocater, Protocollister, Skrivere og Tingstude. Saaledes fik Justitien en ny Skikkelse, kom fra yderste Armod til største Velstand. Om det menneskelige Kiøn ellers haver vundet noget derved, derom maae de, som have Processer, dømme.

---

143. Fabel.

Proces mellem Sandhed og Løgn.

Sandhed havde ofte besværet sig over Løgnen, og viset, at den saavel hemmelig som aabenbare søgte at angribe og underminere den. Dette havde den en og anden Gang angivet for Øvrigheden, men uden at erholde andet Svar end at henvises til Lands Lov og Ret. Hvorudover Sandheden omsider maatte skride dertil, og lade en Stævning udstæde mod Løgnen, hvilken hun paastod formedelst hendes skammelige og forargelige Opførsel at være uværdig til at nyde Borgerskab udi nogen Stad. Løgnen, saasom hun vidste, at den mod hende giorte Beskyldning var vel grundet, og som frygtede, at faae en haard Dom, raadførte sig med Fanden i denne Sag. Fanden raadede hende da at tage til Procurator en gammel Academisk Disputator, der vidste bedst at føre sig til Nytte sin Logica og Metaphysica for at giøre Hvidt til Sort og Sort til Hvidt. Dette Raad blev fulgt, og samme Advocat forsvarede Løgnens desperate Sag med saadan Subtilitet, og forbløffede Contra-Parten med saa mange Distinctioner, at

Løgnen for Retten blev frikiendt, og Sandhed blev som temere litigans dømt til at betale Procesſens Omkostning, og en anseelig Sum til Justitskasſen. Saaledes blev Løgnen, med hvilken man tilforn ikkun havde seet igiennem Fingre, ved en Dom autoriseret til at lyve. Det er ikke at beskrive, hvilken Glæde dette opvakte hos Fanden; han celebrerede Dagen derefter en Høytiid, som endedes med et lystigt Bal, og siges der, at Fandens Moder, uanseet hendes høye Alder og de Liigtorne, hvormed hun var plaget, dandsede den heele Nat.

---

144. Fabel.

Alliance sluttet mellem Philosophien og Mechanica.

Philosophien havde sin Residents paa et høyt Slot i Grækenland. Slottet var omringet af dybe Grave, og Skildvagte stode stedse ved Porten for at hindre at enhver ikke skulde have fri Indgang, saa at den levede paa de Orientalske Kongers Viis, der sielden lode sig see, og ikke familiariserede sig uden med faa Favoriter. Dens Skikkelse var stedse den samme, saa at den i Fedme tog hverken af eller til. Den syntes at være ved god Sundhed, alleene at den een og anden Gang truedes med Obstruction, hvilken den blev raadet af Lægen i Tide at forekomme. Men den holdt saadant at være af ingen Betydelse, og vilde ingenlunde beqvemme sig til at bruge Medicine. Dog, saasom Obstructionen tog meer og meer til, lod

hun sig omsider overtale til at medicinere, betienende sig af nogle nærværende Favoriter, som hun holdt for at have nogen Kundskab i Lægekonsten. Men de Medicamenter, som af de samme bleve hende givne, havde aldeles ingen Virkning; tvert imod Obstructionen tog meer og meer Overhaand. Udi denne Tilstand blev hende sagt, at i Forstaden boede en gemeen Matrone ved Navn Mechanica, som foregav, sig at kunne hielpe Philosophien til rette, hvis hun vilde bruge hendes Medicamenter. Mechanica blev derpaa inviteret, og lod hun sig indfinde paa Slottet med en Apotheker ved Navn Experimentum. Disse tvende toge sig paa at curere Fruen, og mærkede man strax en forunderlig Virkning af deres Medicamenter; thi Svagheden blev ikke alleene fordreven, men Philosophien fik nye Kræfter, og en ny Skikkelse, saa at hun blev fast ukiendelig for dem, som havde seet hende tilforn. Herudover fattede hun saadan Kierlighed til Mechanica og Experimentum, at hun ganske allierede sig med dem, indrømmede dem frie Boliger paa Slottet, og intet foretog sig uden deres Raad. Frugterne deraf vare disse, at Philosophien er kommen i den herlige Stand, som vi nu see den at være udi.

Fabelen lærer, at de Gamle ingen synderlig Fremgang kunde giøre i Philosophien, efterdi de beflittede sig heller paa at forklare og forfægte Forfædrenes Lærdom, end at examinere den, og ved Experimenter at erhverve sig meere Lys. De foragtede ogsaa Mechanica, som de holdte for at være uanstændig for en Philosopho, og at henhøre til gemeene Haandværker, da dog Erfarenhed viser, at Mechanica haver tilveyebragt de største Decouverter i Philosophien.

145. Fabel.

Rang-Tvistighed mellem Videnskaber.

Republiken giorde engang et stort Aftensmaaltiid, og dertil inviterede alle Videnskaber. Hun gav Ordre til hendes Hofmesterinde at rangere Giesterne ved Taflet hver efter sin Værdighed. Men man mærkede da, at Dyd og Lærdom ikke altiid staae i Forbindelse med hinanden; thi der reysede sig en heftig Tvistighed om Rangen, hvilken ikke endedes uden ved et blodigt Slagsmaal. Theologien forlangede at sidde ved Bord-Enden. Den sagde: Jeg vilde gierne lade mig noye med det nederste Sæde, men jeg maa staae paa Kirkens Respect. Philosophien meenede, at, saasom Religionen grunder sig paa den sunde Fornuft, saa tilkom hende Fortrinet. De Transcendentalske Videnskaber meende uden Disput, det øverste Sæde sig at tilkomme. Rhetorica udtømmede alle sine Poser for at vise sin Ret, og talede med saadan Fynd, at en Deel af de andre stod færdig til at give sig. Da traadde Mathesis frem, og sagde: Snak haver man nok af. Vil man see efter en Videnskabs Vished og Soliditet, saa kan ingen disputere mig Rangen. Kort at sige: Den eene vilde ikke give den anden noget efter, men Tvistigheden tog saaledes til, at de komme i Haar sammen, og lod ingen da see større Hidsighed end Philosophia moralis, thi den sloges med saadan Brutalitet, at den med sønderrevne Klæder og blaae Øyen kom tilbage. Giestebudet blev saaledes spildt; men paa det at Retterne kunde blive fortærede, lod Republiken invitere Soldater, Matroser og Bønder,

hvilke uden Ceremonie i al Sømmelighed satte sig til Bords, og skiltes som Venner.

---

146. Fabel.

Tvistighed mellem Metaphysica og Agerdyrkningen.

Metaphysica og Agerdyrkningen modte hinanden engang paa en snæver Vey, og, som den eene ikke vilde gaae tilside for den anden, sagde Metaphysica til Agerdyrkningen: Hor, Morlille! Veed I vel hvem jeg er, og veed I vel hvad I selv er? Ja vist; svarede Agerdyrkningen, jeg haver den Ære at kiende Madamen, og veed hendes Forretninger; de ere mestendeels de samme, som en vis Keysers, der drev en vis Tiid af Dagen bort med at jage efter Fluer. Dette spidse Svar forbittrede Metaphysica saaledes, at hun med Magt vilde trænge sig igiennem; men, saasom Agerdyrkningen var stærkere og solidere, fik hun Overhaand, og fortsatte sin Reyse. Herudover reysede sig Proces mellem disse tvende Damer, og blev samme Proces ageret for Pedanteria, som i samme Aar forrettede Dommer-Embedet. Dommen blev denne, at Agerdyrkningen, som den ringeste Videnskab, skulde herefter regnes iblandt gemeene Haandværker, og at den blev forbuden at lade sig indfinde udi Samqvemme, hvor de hoye Videnskaber vare. Agerdyrkningen, som ved denne Dom saae sig saaledes at være forhaanet, kunde ikke fordøye saadan Spot, og derfore gik frivilli-

gen udi Landflygtighed, uden at nogen af de andre Academiske Videnskaber søgte at overtale hende at forblive i Landet. Tvertimod, de meenede, at Dommen var ikke skarp nok, eftersom den Formastelse, som Agerdyrkningen lod see mod en saa høy og fornemme Videnskab som Metaphysica, syntes at røre samtliges Ære og Reputation. Saaledes triumpherede Metaphysica over sin Fiende, og gav hun sin Glæde tilkiende ved et prægtigt Giestebud, som paafulgte. Men den Glæde varede ikke længe, thi man mærkede Aaret derefter bedrøvelige Virkninger af Agerdyrkningens Bortgang. Saasom Jorden laae udyrket, begyndte Kornet saaledes at stige, at ikke uden de rigeste Folk kunde tilkiøbe sig det. Siden kunde man ikke faae det for Penge. Ja Elendigheden tog saa til, at mange døde af Hunger, og siges der, at Metaphysica og hendes Søster Logica omsider af Trang maatte kaage Suppe paa deres Skindtrøier og Tøfler. Herudover maatte man ydmyge sig for Agerdyrkningen, kalde hende tilbage, og give hende Sted udi Videnskabernes første Classe. Derved kom Alting udi forrige Stand igien. Pedanteria blev formedelst sin ugrundede Dom affat fra Dommer-Embedet, og **Ars Critica** blev Dommer i dens Sted igien.

---

147. Fabel.

Rotten og Døden.

Døden lod sig engang indfinde hos en gammel bedaget Rotte, og lod den vide, at det var Tiid strax at flytte. Rotten

vægrede sig vel ikke for at døe, men besværede sig alleene derover, at saadant blev den forkyndet uden foregaaende tilstrækkelig Kald og Varsel. Døden foreholdt ham da, hvor ilde hans Klagemaal var grundet, og sagde: Min gode Glirius! Du haver naaet saa høy Alder, som nogen Rotte: Du seer dine Medbrødre nu paa een, nu paa en anden Maade dagligen at omkomme, du seer Katten hver Dag i Huset, og siger dog, at dig ingen Advarsel gives om at døe. Rotten kunde intet dertil svare, og derpaa villig gik til Døden.

Fabelen lærer, hvor ubeføyede Mennesker ere at protestere mod Dødens uformodentlige Ankomst, da de dog hver Time paa Dagen see for Øyne Ting, som advare dem derom, og at de derfore idéligen bør staae reysefærdige, og beredte til at tage Afsked med Verden.

---

148. Fabel.

Tvende Gedebukke stanges.

Tvende Gedebukke, som passerede for de største Philosophi i Skoven, geraadede engang, skiøndt for en ringe Ting, udi en saa heftig Tvistighed, at de fordrede hinanden ud til Eenekamp. Et Faar, som saae dem at stanges, nærmede sig da til dem og sagde: Skammer I Eder ikke? I, som holde Eder selv for store Philosophi, og som formane andre Dyr at styre deres Affecter, at lade see saadan Ufuldkommenhed. Ge=

debukkene svarede dertil: Vi ere Philosophi alleene i Theorie, men ikke i Praxi, og derpaa bleve ved at stanges.

Fabelen sigter paa de Mennesker, som bilde sig ind, at de ere Philosophi, da Erfarenhed dog viser, at deres Studeringer have giort dem vel lærdere, men ikke bedre.

---

149. Fabel.

Rhetorica og Norden-Vinden.

Rhetorica, endskiøndt den mindst solide af alle Videnskaber, var paa nogen Tiid af visse Menneskers Hyklerie bleven saa fordærvet, at hun begyndte at see de andre over Axelen, og, paa det hun kunde synes høyere og anseeligere end hun i sig selv var, tillagde hun sig et Par Stylter, hvoraf hun betienede sig i Forsamlinger, og i Spadseregange. Da hun engang lod sig see i saadan Eqvipage, blev hun angreben af en stærk Nordenvind, hvilken blæsede hende omkuld med saadan Magt, at Skiørtet stod hende en halv Alen over Knæerne. Denne Hændelse gik hende meget til Hierte, helst saasom just paa samme Tiid en Cavalier gik hende forbi, hvilken smilede derved. Hun talede derfor Norden-Vinden haardt til, og bebreydede ham den liden Respect han lod see for Fruentimmer, helst i unge Karles Paasyn. Norden-Vinden svarede dertil: Min kiere Frue! Jeg er ikke af mange Complimenter. Jeg forretter mit Embede, naar jeg befales at blæse. Hvis nogen Spot

er Hende vederfaret, da maa Hun ikke skyde Skylden paa mig, men paa Hendes Stylter: Saaledes, sagde han, gaaer det, naar En af Hovmod vil giøre sig en Alen længere end han er. Hvis Hun havde gaaet paa sine Been som andre, var Hun nok bleven staaende.

Denne Fabel sigter paa Talekonstens Forfængelighed, og viser, at de gamle Romere og Græker uden Føye have sat større Priis paa den, end paa de nyttigste Videnskaber.

---

150. Fabel.

Bæverens Opførsel i Dommer-Embedet.

En Bæver havde ved nogle Aars Studeringer erhvervet sig saadan Kundskab i Naturlige Sager, at han kiendte alle Dyrs, Fugles, Insecters, Træers og Planters Egenskaber. Det store Navn, som han ved saadan Lærdom havde tilveyebragt sig, foraarsagede, at man offererede ham et anseeligt Dommer-Embede, hvilket Bæveren ikke vægrede sig ved at imodtage, saasom han meenede sig at være end høyere og vanskeligere Bestilling voxen. Men hans Domme vare saa urimelige og ilde grundede, at alle Dyr dreve Spot dermed, ja han mærkede sig selv at være ubeqvem til saadant Embede, og derfore nedlagde det frivilligen, sigende: Hvis jeg havde lagt lidt mindre Vind paa at efterforske Insecters og Planters Natur, og

lidt mere beflittet mig paa egen Kundskab, havde jeg ikke paataget mig et Dommer-Embede.

Fabelen sigter paa dem, som kiende Alting foruden sig selv.

---

151. Fabel.

Astrologien beskiæmmet af Ræven.

Astrologien faldt engang i sine bedste Klæder udi en Rendesteen, og raabte Ræven, som gik forbi, til Hielp. Ræven sagde, at han gierne vilde hielpe hende, men, saasom det var den Dag i Maaneden, paa hvilken man efter Astrologiske Regler intet vigtigt maatte foretage, kunde han denne Gang ikke være hende til Tieneste; men, hvis hun vilde bie til Soel gik ned, vilde han med Fornøyelse gaae hende tilhaande. Ellers, sagde han, forundrer jeg mig over, at du, som kan forud see alle andres Skiebne, ikke kan see hvad dig selv forestaaer.

Denne Fabel sigter paa Astrologiens Forfængelighed, og viser, at den bør tracteres med Foragt.

---

152. Fabel.

Tvende Bull-Dogge.

Melampus og Phylar, tvende Bull-Dogge, passerede for de største Grammatici i Skoven. Saasom Grammatici ere

hidsige og stridbare Helte, der ofte for ringe Ting føre Krig med hinanden, saa var det ingen Under, at disse tvende lærde Personer ogsaa komme i Haar sammen. Dog maa man tilstaae, at den Tvistighed, som reysede sig mellem dem, var efter Sædvane ikke om umagtpaaliggende Sager, men Materia litis var af temmelig Vigtighed, angaaende Punctationen. Melampus paastod, at Semicolon var til ingen Nytte, og at man havde nok i Colon alleene. Phylar derimod var af anden Tanke. Tvistigheden faldt omsider ud til aabenbare Slagsmaal; thi de angrebe hinanden paa Veyen med saadan Hidsighed, at Striden syntes ikke at kunne endes uden ved begges Død og Nederlag. Adskillige, saavel Dyr som Mennesker, komme da løbende dertil for at skille disse tvende Helte fra hinanden. Men de kunde hverken med gode Ord eller ved Magt noget udrette; thi, endskiøndt de tilsidst sloge dem med Stokke og Stænger, blev dog enhver af de stridende Parter ved første Greeb, hvilket de ikke forlode forend de begge laae døde paa Stedet. De fleeste Dyr og Fugle lastede og fordømte denne Handel, og holdte for, at deres Ihukommelse burde sværtes i Skovens Krønike. De Grammaticalske Dyr derimod ansaae dem som Helte og Martyrer, og bleve deres Navne indført udi Martyrologium Grammaticale.

Fabelen viser, at af alle Krige de Grammaticalske ere de heftigste og meest haardnakkede.

---

153. Fabel.

Det forvandlede Æsel.

En Bonde slæbde engang et Æsel efter sig. Dette saae tvende Gavtyve, og derfor satte sig for med List at bemægtige sig samme Æsel. De listede sig ganske uformærkt didhen, saasom Bonden gik syngende frem. Den eene af Tyvene løsede Grimen, som var om Æslets Hals, og flyede det til sin Staldbroder, hvilken blev ved at følge Bonden, medens den anden førte Dyret bort. Bonden, som meende, at det var Æslet, som han endda slæbde, fortsatte sin Reyse syngende, som tilforn. Endeligen, saasom han begyndte at blive noget træt, satte han sig for at ride igien. Men, da han vendte sig om, maatte han med største Skræk see et Menneske at holde ved Reebet i Steden for et Æsel. Han gav derpaa et stort Skrig fra sig. Tyven faldt da paa Knæe, og med oprakte Hænder takkede Himmelen, som havde forbarmet sig over ham, og givet ham sin forrige Skikkelse igien. Han fortaalte derpaa Bonden, hvad Skiebne han havde havt, og hvorledes han af en hævngierrig Troldqvinde var forvandlet af et Menneske til et Æsel. Bonden blev af denne sælsomme Hændelse bevæget, faldt ogsaa paa Knæe og føyede sine Bønner til Tyvens. Til Slutning gav han ham en Reysepenge, og derpaa lod ham gaae. Medens dette skedte, bragte den anden Tyv Æslet til Markedet for der at sælges. Der blev Bonden, som agtede sig til samme Market, sit Æsel vaer, men, isteden for at tilegne sig det samme, slog han Kors for sig og vendte Ryg,

sigende: Nu haver den forbandede Troldqvinde øvet sin Konst igien. Ach, ach! jeg ynker den stakkels Mand. — Den rette Historie blev dog siden bekiendt, saasom Tyvene selv siden brystede sig deraf. En Poet tog deraf Anledning til at giøre et Skuespil, som fik Titel af: Det forvandlede Æsel, hvilket blev spillet med samme Succes som den forvandlede Bonde.

---

154. Fabel.

Tærskeren og Hanen.

En sulten Tærsker drømte en Nat, at han var buden til et stort Giestebud, men just, da han skulde sætte sig ned at spise, galede Hanen saa stærkt, at han vaagnede, saa at Retterne tilligemed Søvnen forsvandtes. Dette ophidsede Tærskeren saa heftig mod Hanen, at han besluttede at vride Hovedet om paa ham. Hanen appellerede til Bonden paa Gaarden, sigende at ville underkaste sig hans Dom, hvorfor Tærskeren ikke kunde undslaae sig. Efterat de stridige Parter havde compromitteret paa Bonden, og taget ham til Opmand, fremførde Tærskeren først sin Beskyldning, sigende, at Hanen havde berøvet ham et kostbart Maaltiid. Hanen undskyldte sig med sin Uvidenhed, sigende, sig intet andet at have giort end at forrette sit sædvanlige Vægter-Embede. Tærskeren svarede: Du kunde jo i det ringeste have biet indtil jeg havde styret min Lyst paa den første Ret. Jeg vilde gierne have biet, sagde Hanen, indtil

det hele Maaltiid havde været til Ende, hvis jeg havde vidst hvad du vilde drømme, eller hvis jeg forstod Spaadomskonsten saa vel som Musiken. Men, sagde han videre, haver du undertiden ogsaa ey onde Drømme? Ja vist, svarede Tærskeren, alt for mange, desvær. Saa mærker du jo heraf, sagde Hanen, at jeg, ved at vække dig med min Sang, og tidt maa have giort dig Tieneste og reddet dig fra Ulykken, ligesom jeg nu haver spildt dit Maaltiid. Dommeren mærkede heraf, at Hanen med Grund kunde forsvare sin Sag, og at det var billigt, efter Hanens Paastand, at ballancere det Gode med det Onde, dog, paa det at Tærskeren ikke formeget skulde stødes for Hovedet, fældede han saadan Dom, at Hanen herefter under Straf ikke maatte forstyrre Tærskerens Søvn, naar han havde saadanne behagelige Drømme; derimod skulde Tærskeren være forpligtet at give Hanen betimeligen om Aftenen tilkiende, hvad han vilde drømme om Natten.

Fabelen viser, at paa daarlige Pretensioner passe sig saadanne Domme.

---

155. Fabel.

Den gierrige Mands fundne Skat.

En gammel riig Gnier, som negtede sin egen Søn sømmelig Underholdning, forvarede sin Skat i et Hul paa Væggen, som han tilmurede. Sønnen, som havde giort Gield, og

ingen Hielp ventede sig af sin Fader til at fornøye sine Creditorer, geraadede derover i saadan Fortvivlelse, at han besluttede at hænge sig selv. Han tillavede en Strikke, hvilken skulde fæstes til Væggen; men, da han slog Sømmet ind udi Muren, traf han just paa det Sted, hvor Skatten var indsluttet, hvilken han strax bemægtigede sig, lagde en Graasteen i Steden i Hullet, og lod Strikken blive tilbage til en anden, som kunde have Lyst at hænge sig i hans Sted. Kort derefter kom Faderen ned udi Stuen, hvor han fandt Hul paa Væggen, og en Graasteen i Steden for Skatten, som var borttagen, hvorudover han i Fortvivlelse hang sig i samme Strikke, som af Sønnen var tillavet. Da Sønnen fik denne Tragoedie at vide, sagde han: Jeg haver intet berøvet min Fader, thi jeg haver i Steden for en Skat lagt en anden, som var ham lige saa nyttig.

En Graasteen er af samme Værdi som Guld, naar man graver det ned udi Jorden, og Gnieren kan ved saadan Omskiftelse siges hverken at have vundet eller tabt.

---

156. Fabel.

Fanden og Ræven.

Fanden havde ofte været skuffet af Ræven, og derved var kommen udi Foragt, hvorudover, saasom han saae sig med List intet at kunne udrette mod dette underfundige Dyr, satte

han sig for at bruge Magten. Af disse hans Trusler lod Ræven sig dog ikke skrække, men stillede sig modig an, og berammede en vis Dag og Sted til Eenekamp mod sin Avindsmand. Alle forundrede sig over Rævens Formastelse. Fanden selv loe deraf, og lod sig uden Secundant indfinde paa Valpladsen. Efterat han en tiidlang forgieves havde biet efter Ræven, som ikke modte, bildte han sig ind at det maatte ikke være den rette Dag, og derfor saae efter i hans Almanak, om han havde taget feil. Han mærkede deraf, hvortil Ræven havde sigtet, saasom samme Dag var den første April, hvorudover han gik skamfuld bort, og det rygtedes overalt, at Ræven havde fixeret Fanden paa ny igien, og kommet ham til at løbe April.

---

157. Fabel.

Fiskerens Dom mellem tvende Strandmaager.

Tvende Maager fandt engang ved Strandbredden en Østers, som enhver af dem tilegnede sig. Den eene sagde sig at have seet den først, den anden derimod sagde sig først at have rørt den. Udi denne Tvistighed toge de en Fisker til Dommer. Fiskeren, efterat han havde hørt Sagen, sagde, at begges Pretensioner vare lige vel grundede, og at han derfor holdt det billigt, at den fundne Østers burde deles udi tvende lige Parter, hvilket og skedte, og gav han derpaa det eene Skal til den

eene Maage, og det andet til den anden, beholdende selv Indvolden til Salarium; thi, sagde han, Dommeren kan ikke mindre have pro labore.

Fabelen lærer, at ved Processer ofte intet andet vindes.

---

158. Fabel.

Fruernes Fred (La paix des Dames).

Jeg haver forhen viist, hvor ofte Ræven havde drillet Fanden, især, at han fik ham til at løbe April. Han søgte derfor idelig en efter Leylighed at overrumple dette Dyr, og sat alle sine andre Forretninger en tiidlang tilside, ladende Mennesker være uanfægtede indtil han i Skoven fik styret sin Hævn. Hans Moder, som mærkede, at de vigtigste Sager bleve derved forsømte, talede ham derfor engang haardt til, og sagde: Den Krig, som du fører med Ræven, er baade din Høyhed og Alder uanstændig. Forestil dig, at du enten vinder eller taber: Taber du, saa haver du baade Skammen og Skaden, og vinder du, saa er det en Seyer, som du ikke kan bryste dig af. Intet er daarligere for en gammel fornemme Mand end at lægge sig ud med la Canaille; thi hvordan end Udfaldet bliver, saa taber man derved. Fanden mærkede, at denne hans Moders Erindring var vel grundet, og bad derfore, at hun vilde negotiere en Fred, hvilken han vilde ratificere; thi, sagde han, det er mig selv ikke anstændigt at giøre det

første Trin. Hun paatog sig villigen saadan Commission, og confererede saalænge med Rævens Moder derom, at ved disse tvende Damers Middel et Forliig blev sluttet mellem de stridende Parter; saaledes, at den eene herefter ikke skulde mænge sig i den andens Forretninger, og at Fanden alleene skulde sætte Snarer for Mennesker, og Ræven alleene for Dyr. Denne Fred blev kaldet Damernes Fred, og meenes der, at den haver tient til Model til det Forliig, som i disse sildigere Tider er bleven sluttet i Frankerig, og som gemeenligen kaldes La paix des Dames.

Naar man falder i Krig med sin Ligemand, kan man bevæbnet møde ham. Hvis derimod en ringe og foragtet Modstander, der intet haver at miste, hverken i Anseelse eller i Reputation, truer med Feide, maa man søge at stille ham tilfreds og heller taale en Insulte, end gribe til Gevær, for at erholde en Seyer, hvoraf man ingen Ære haver.

---

159. Fabel.

Ulven og Hierophiten.

En Hierophit eller hellig Slange arbeydede engang paa at omvende Ulven, for hvilken han en heel Time catechiserede, foreholdende ham hans Synders Grovhed, og formanede ham at føre herefter et andet Levnet. Ulven svarede dertil saaledes: Jeg kan forsikkre Eders Velærværdighed, at jeg intet Ondt

meener derved, men man maa være folkelig og skikke sig efter Moden. Mine Medbrødre vilde holde mig for en Pedant, hvis jeg gik et Faar forbi, og alleene begegnede det med en simpel Hilsen. Den hellige Slange sagde da: Dine Medbrødre ere ligesaa gode som du: I ere Røvere tilsammen: Naar jeg taler til dig, saa meener jeg det hele Røverpak. Ulven svarede: Naar jeg taler til en hellig Munk, meener jeg ogsaa alle hans Medbrødre; thi I ere alle lige hellige. Hvad vil du sige dermed, sagde Hierophiten, at vi alle ere lige gode? Jeg vil intet andet dermed sige, svarede Ulven, end at vi nære os hver paa sin Maade: Vi ved at jage efter Faar og Lam, og I ved andre ligesaa redelige Midler. Gak din Vey, sagde Hierophiten, jeg mærker, at du haver ikke mindste Gnist af Samvittighed. Og I, svarede Ulven, haver maaskee for meget deraf, saa at den hos Eder foraarsager saadan Obstruction, at den ikke kan virke. Somme have ingen Samvittighed, og derfor ogsaa have ingen Regel, som de kan rette sig efter, andre foregive at have Samvittighed i Topmaal, men ville ikke rette sig derefter. Jeg maatte gierne vide, hvilken af de tvende er meest strafværdig. Ved dette Svar blev Hierophiten stum, og Catechisationen havde Ende.

Hvo der vil omvende en anden, maa først selv feie for sin egen Dør.

---

160. Fabel.

Strandmaagen og Ræven.

Strandmaagen, da den saae Ræven at giøre et stort Nederlag paa Høns, Giæs og Ænder, sagde den: Skiæmmer du dig ikke ved at handle saaledes med uskyldige Creaturer, som intet Ondt have giort dig? Ræven svarede: Jeg haver erkyndiget mig om dit Forhold mod de uskyldige Fiske, og mærker deraf, at Søe-Etaten haver intet at bebreide Land-Etaten.

---

161. Fabel.

Samtale mellem Ulven og en anden Hierophit.

Jeg haver meldet om den Samtale mellem Ulven og en Hierophit, og viset hvordan Udfaldet deraf var. Da det rygtedes blandt de andre hellige Slanger, at en af deres Colleger var sat udi Baroco af Ulven, satte de en af de lærdeste og meest veltalende Hierophiter ud paa samme Ulv, for at igiendrive ham. En ny Samtale blev derpaa holden, som var ligesaa mærkelig som den forrige, og hvori Ulven Isegrim betienede sig af nye Argumenter til sin Sags Forsvar. Hierophiten begyndte at præludere med det samme, som hans Formand havde anført, og derpaa fik samme Svar, nemlig, at, eftersom han var en Ulv, maatte han føre sig op som andre Ulve, thi enhver maa leve efter sin Stand, og lagde han denne Gang dette dertil,

at hans Forhold mod Faar, Lam, Giæs, &c. grundede sig saa vel paa Fornødenhed, som paa en point d'honneur. Hvad, sagde Hierophiten, regner du dig det til en Ære at myrde uskyldige Dyr? Ulven svarede: Lader os tage Exempel af Mennesker, som ere de ædelste Creature. Hvad vilde man dømme om den Krigsmand, som saae Leylighed til at overrumple sin Fiende, men af Barmhiertighed gik ham forbi, mon han ikke af andre Krigsfolk blev holden for en Poltron? Det er en anden Ting, sagde Hierophiten, du taler om Fiender, som retmæssig Krig ved Manifester er erklæret, og her handles om uskyldige Faar, som intet Ondt have giort. Ulven svarede dertil: Hvad Ondt have Hiorte, Raadyr og Harer giort Skytter og Jægere, og hvad Ondt giøres dem, som for Penge lade sig blindt hverve til at myrde ubekiendte Mennesker? Vi behøve ikke ved Manifester at erklære Faarene Krig, thi vi have aldrig nogen Tiid giort enten Fred eller Stilstand med dem, og derfore ingen Fred bryde. Tilstanden mellem os og Faarene er som mellem Malthéser-Riddere og Tyrken, vil man fordømme os, saa maa man og fordømme dem. Men man laster hos Dyr hvad man berømmer hos Mennesker. Lad os for Exempel giøre en Sammenliigning mellem mig og Alexander Magnus. Jeg haver maaskee min Livstiid myrdet hundrede Faar. Alexander havde i nogle faa Aar myrdet hundrede Tusinde Mennesker. Jeg haver handlet saaledes med uskyldige Faar, han med uskyldige Persianer. Motiven til min Opførsel er fornøden Føde: Motiven til hans Opførsel haver været Ærgierrighed. Men hør nu hvad Dom der fældes over os: Alexander bliver formedelst sine Bedrifter beæret med den Titel af Helt, eller Magnus, og Isegrim bliver

kaldet en Rover. Hvis Naturen havde skabt os til at æde Græs, vilde vi føre os op som uskyldige Heste og Oxen, og hvis alle Dyr vilde tilbringe os Gaver og Offer i Hobetal, vilde vi leve i en ligesaa hellig og uskyldig Ørkesløshed som Hierophiter i Skoven, og som Munke blandt Mennesker. Hierophiten gik derpaa vred bort, og Ulven begav sig til sine sædvanlige Forretninger igien.

Endskiøndt man ikke kan undskylde sine egne med andres Misgierninger, saa kan man dog med saadant Argument confundere dem, der ere ligesaa skyldige som de Syndere, hvilke de stræbe at omvende.

---

162. Fabel.

Skaden og Papegoyen.

Ravnen anrettede engang et stort Maaltiid, hvortil han inviterede adskillige Slags Fugle, blandt andre en Skade og en Papegoye. Dagen derefter besøgte en Krage først Papegoyen for at høre hvorledes Giesterne vare tracterede; Papegoyen svarede, at Alting var indrettet til Selskabets Fornøyelse: Alleene, sagde han, en af Giesterne, nemlig Skaden, som var bleven min Sidemand, plagede mig med en vidtløftig Snak, som aldrig kunde faae Ende; jeg kan, sagde han, for min Død ikke lide saadanne Sladderhanke. Derpaa besøgte Kragen Skaden, af hvilken han efter samme Spørgsmaal fik samme Svar: nemlig, at man var ypperligen bleven tracteret: Men, sagde

han, ingen Fornøyelse er fuldkommen; thi der var i Selskabet en forbandet Papegøye, der incommoderede mig saaledes med sin uendelige Sladder, at jeg omsider var glad ved at Maaltidet fik Ende. Jeg kan, sagde han, ikke begribe hvi visse Personer aldrig trættes ved at snakke. Og jeg, sagde Kragen, haver med Forundring eftertænkt det samme, og ikke kundet fatte, hvi disse forbandede Papegøyer og Skader aldrig kan holde Munden, thi deres Sladder faaer ingen Ende.

Fabelen lærer, at Mennesker ere ivrigst i at dadle deres egne Feyl, naar de findes hos andre.

---

163. Fabel.

Ulven og Biørnen.

Ulven og Biørnen, da de mærkede, at deres Næring dagligen tog af i Skoven, begave sig til Løvens Hof for der at søge Tieneste. De havde begge ikke lige Lykke, thi Biørnen giorde et Æres-Trin efter et andet, saa at han omsider blev Løvens Vizir, medens Ulven stedse forblev i en liden ringe Post, som han engang havde erhvervet. Over dette besværede han sig engang for Biørnen, af hvilken han fik saadant Svar: Du klager over din slette Skiebne, og synes at misunde mig min Lykke. Det eene med det andet bestaaer dog ikkun i puur Indbildning; bild dig ind, at du est Vizir, saa er du det samme, som jeg nu er. Ulven maatte da lade sig

afspise med saadan slet Trøst, og gik misfornøyet bort. Kort derefter faldt Biørnen i Unaade og blev indsluttet i et Fængsel. Da han i aatte Dage saaledes havde siddet indsluttet uden Mad og Drikke, og af en Hændelse saae Ulven ved Fængslets Sprinkel, raabte han: Ach, kiere Isegrim! Jeg er færdig at døe af Sult. Ulven svarede dertil: Alting bestaaer ikkun i Indbildning. Bild dig ind at du haver en halv Snees Retter i Maven, saa est du ligesaa mæt, som jeg nu er. Saaledes meende Ulven at have betalt Biørnen med samme Mynt, skiøndt i Biørnens Trøst dog var nogen Soliditet; thi endskiøndt det er vanskeligt ved Indbildning at curere et hungrigt Sind, saa er det umueligt ved Philosophie at curere en sulten Mave.

---

164. Fabel.

Katten og hans Søn.

Katten bebreidede engang sin Søn hans Ødselhed; han sagde: Du maa tænke, min Søn, at i Morgen er ogsaa en Dag. Sønnen svarede dertil: Det giver sig nok ved Alderen; thi naar jeg bliver gammel, vil jeg blive lige saadan en Gnier som Papa.

Erfarenhed lærer, at Gierrighed tager til ved Alderen, og at man gemeenligen aldrig er meere sparsom, end naar man haver mindst Aarsag til at spare.

---

165. Fabel.

Manden, som vilde malke Bukken.

En Mand giftede sig engang med en Skiøge, som i nogle Aar havde siddet i fuld Næring, og derved erhvervet Midler. Endskiønt saadant hendes Levnet var ham bekiendt, havde han dog Haab, at hun skulde føde ham en Arving, og var det i samme Haab at han forud kiøbte Vugge og Børne=Tøy. Medens han levede i dette Haab, blev han engang vaer en taabelig Malke=Pige, som vilde malke en Geedebuk; han brast derover udi stærk Latter, og fortaalte sin Naboe, som mødte ham paa Veyen, hvad han havde seet. Den anden svarede da: Kiere Naboe! Jeg loe ligesaa stærkt, da jeg hørte at du kiøbte Vugge og Børne=Tøy, og giorde Præparatorier til din Hustrues Barsel=Seng. Manden sagde: Hvad meener du dermed? Jeg meener ikke andet dermed, svarede den anden, end at det er ligesaa vanskeligt at faae visse Qvinder til at føde, som at faae Geedebukke til at malke.

Mange beloe hos andre det som er ligesaa latterligt hos dem selv.

---

166. Fabel.

Junkeren og Svinet.

En ung vel oppudset Cavalier snublede engang paa Veyen og faldt over en Soe, som nyeligen havde reyset sig op af en

Dynd, saa at hans Klæder derved bleve besudlede. Han blev derover heftig fortørnet, og sagde: Den forbandede Soe, som saaledes fordærvede mine Klæder. Soen derimod sagde: Den forbandede Junker, som med Pudder saaledes overstænkede min eeneste og bedste Kiole.

Fabelen viser, at en Soe kan udi en Philosophi Dyne være ligesaavel prydet som en oppudset Petitmaitre, og at Dynd hos ham er i ligesaa stor Priis, som Pudder og Pommade, hvormed Haar og Klæder bestrøes og besmøres.

---

167. Fabel.

Ulvens Samtale med Hesten.

Ulven, da han engang efter Sædvane havde giort sin Morgen-Bøn, listede han sig ind udi Bondens Gaard, hvor han giorde et stort Nederlag paa Faar og Lam, og derpaa gav sig paa Hiemreysen. Paa Veyen mødte ham en Hest, som efter aflagte Hilsen, spurgte hvordan han levede. Ulven svarede: "Jeg takker Himmelen for god Næring; denne Dag haver været en velsignet Dag for mig. Saadan Virkning kan en Morgen-Bøn have, naar den skeer med rette Andagt." — Jeg havde dog ikke tænkt, svarede Hesten, at en Ulvs Bønner kunde have saa god Virkning. Din Iver kan være stor nok i at bede, men jeg troer at den nok er end større i at stiæle.

Fabelen sigter paa dem, der med Bønner og Andagt præparere sig til Misgierninger.

---

168. Fabel.

Officieren og Kroemanden.

En Land-Officier, som aldrig havde været i Krig, kom engang ind udi en Kroe, hvor han fandt nogle af sine Soldater, som vare beskienkede. Han blev derover fortørnet og sagde: Hr. Vert! Hvor mange Soldater haver I vel drukket ihiel i dette Hūus? Verten svarede dertil: Ligesaa mange, som Eders Velbyrdighed haver ihielslaget i Felten.

---

169. Fabel.

Frue Pedanteriæ Liv og Levnet.

Grammatica, en anseelig Dame, som ved adskillige Dyder, særdeles ved Kydskhed, havde distingveret sig blandt de lærde Gudinder, faldt engang udi en Svaghed, som man i Begyndelsen holdt for at ville blive Vattersoet. Men, da Sygdommen blev nøyere examineret, maatte man med Skræk fornemme, at hun lavede til Barsel, og gik Rygtet, at Apollo var Barnefader, item at Gierningen var skeet i en Natte-Forsamling, som for nogen Tiid siden var holden paa Parnasso. Men Grammatica vilde saadant ingenlunde tilstaae. Tvertimod hun bevidnede med dyreste Eeder, at hun aldrig havde havt legemlig Omgiængelse med nogen Mandsperson. De høye Tanker, som man havde om Fruens Dyder, foraarsagede, at man enten

fæstede eller stillede sig an at fæste Troe til hendes Ord, saa at dette derfore maatte passere for en overnaturlig Hændelse, og var ingen ivrigere i at bestyrke Folk i saadan Troe, end Apollo selv. Da Tiden var kommen, paa hvilken hun skulde føde, blev hun forløst med et velskabt Pigebarn, som man strax gav Navn af Pedanteria. Jomfruen blev opklækket med stor Fliid, og intet blev sparet paa hendes Optugtelse. Hun tog ogsaa mærkelig til i adskillige Videnskaber, sær udi dem, hvortil hun havde naturlig Lyst, som i at efterforske Ords og Navnes Oprindelser, Slægte-Register, Aars-Tal til visse Ting, saavel de, som vare hændede, som de, der ikke vare hændede; Fluers og Insecters Egenskaber &c. Hendes Hoved-Studium var Antiqviteter, og havde hun erhvervet sig en stor Kundskab i de Ting, som vareskedte for Synd-Floden, hvilket fornemmelig sees af et overmaade lærdt Skrift, som hun lod publicere under den Titel af Historia Antediluviana. Paa den efterfølgende Historie, nemlig efter Syndfloden, lagde hun derimod ingen synderlig Vind, saasom hun fandt ikke Smag uden i de ældste og mørkeste Ting. En saadan rar og særdeles Smag mærkede man hos hende ogsaa i alle andre Sager, som henhørde til de fem Sandser: Hvad Lugten angik, da fandt hun større Behag i en gammel Ost end i en Rose. Smagen var hos hende ikke mindre sælsom, thi hun vragede fast alt hvad som var friskt, og aad ikke med Appetit uden det, som var skimlet og ankommet. Giøgens Stemme var hende behageligere end Nattergalens Musik, og en Skolemester-Mine og Ansigt stak hende meere i Øynene end en fuldkommen Skiønhed. Saadan særdeles Smag blev af nogle regnet hende til Last, af andre igien til Roes,

thi mange admirere alt hvad som er usædvanligt. Dette maatte dog alle tilstaae, at hun i Accuratesse og Gransomhed havde faa sin Lige: Saadan Accuratesse bestod ikke i Klæder og Legemets Prydelser, som andre Jomfruers; thi hun var derudi ofte skiødesløs, men hendes Gransomhed saaes i hendes Skriverstue og Bibliothek. Alle hendes Papirer, indtil de mindste Brevlapper, vare numererede, hendes Bøger vare alle i eet Slags Bind, og, hvor nyttig en Bog end var, kunde hun dog ikke overtale sig til at læse den, med mindre Papiret var fiint og Charactererne vare nette, ligesom hun ikke kunde læse det prægtigste Poema, hvis mindste Feyl fandtes udi Rimene. Alt hvad som fandtes i Stue, Kiøkken og Gaard var distingveret ved Grædske eller Latinske Navne: Hendes Hund heed Constantinus, og hendes Kat Felix, hver Høne og Kylling var ogsaa betegnet med saadanne Navne: En kaldtes Nomen, en anden Pronomen, den tredie Verbum og saa fremdeles. Ja Fade og Kiedeler i Kiøkkenet vare og saaledes distingverede; thi for Exempel, den største Kiedel heed Syntaxis, det største Fad Participium. Et Douzaine Tallerkener bar Navn af de tolv Himmeltegn, Ni Skeer af de Ni Musæ og Syv Stole af de Syv Planeter, saa at naar hun sagde til Kammerpigen: Flyt hid Jupiter, saa var det Læne-Stolen, og naar hun sagde: Jeg vil sidde paa Saturno, gav man hende den Stoel, hvorpaa Saturni Navn var tegnet. Tabouretterne, som stode ved Læne-Stolen, kaldte-hun Satellites Jovis. Man maa bekiende, at ingen større Prøve kan vises paa Accuratesse. Det var ogsaa derfor, at hun af de fleeste Lærde blev opløftet til Skyerne, og at man oprettede for hende Æres-Støtter i Skoler og

Gymnasier. Paa andre Steder derimod blev hun beleet og foragtet; men, saasom Verden er ikke længe ved eet Sind, saa haver hun med Tiden forplantet sit Herredom blandt alle andre Stænder, thi man seer nu omstunder Pedanterie at regiere ved Fyrstelige Hoffer, i Dom=Huse, blandt Adel, Borgere og Krigsfolk, saa at en Stand haver intet at bebreyde en anden. Udi Landsbyer haver hun dog hidindtil intet Borgerskab, end sige Herredom, kundet erhverve.

---

170. Fabel.

Oeconomisk Raad.

En ung Person, hvilken en anseelig Capital engang var tilfalden, raadforte sig med en Philosopho, hvorledes han sine Midler bedst kunde anvende. Den viise Mand svarede ham dertil: Sog at conservere din Capital, og anvend alleene Renterne paa din egen sommelige og fornødne Underholdning, og giv til Fattige hvad som af Indkomsterne kan være tilovers: Thi, hvis du enten fordoyer, misbruger eller ikke bruger dine Penge, bliver de dig heller til Fordærvelse end til Nytte. Han bestyrkede denne Lærdom ved saadant Exempel: En Mand efterlod en anseelig Capital til tre Sonner. Den ældste, hvis Hoved=Begierlighed var Rang=Syge, lod Penge i Hobetal løbe, og ved umaadelig Gavmildhed banede sig Vey til en Æres=Titel efter en anden; saa at ligesom han tilvoxede i Rang, saa aftog

han i Pungen, og saaledes holdt ved indtil han ganske nogen kom i den første Clasße, hvorudover man lignede ham ved en Grav, hvilken jo meer den fratages, jo større bliver den. Den anden Søn, som havde Tilbøyelighed til Vellyst, anvendte sine Midler paa Overdaad og Fraadserie, hvorved Legemet blev fordærvet, og en hastig Død derpaa fulgte. Den tredie, hvis Hoved-Paßion var Gierrighed, arbeydede alleene paa at forøge sin Capital, og at lægge Dynge til Dynge, giorde ingen, end ikke sig selv tilgode, saa at, ligesom Penge-Posen hovnedes, saa indsvandt hans Mave-Pose. En Poet giorde over dißse tre Personer saadant Gravskrift: Herunder hvile trende Brødre, hvoraf den eene døde af Rang-Syge, den anden af Mad, og den tredie af Sult.

---

171. En Chinesisk Fabel.

Nogle Muus talede engang indbyrdes med hinanden og sagde: Ach hvor herlig er ikke denne Verden, som vi beboe! See hvilket prægtigt Pallads, som for vor Skyld er opreyset, see hvilke fede Skinker, som hænge under Hvælvingen, og som Naturen haver dannet for os. See! hvilken Mængde af anden Føde. Naar vi alt dette betragte, saa kan vi ikke andet end ansee os som Naturens Mesterstykker, for hvilke saadanne Herligheder ere tillavede. Vel er sandt, at vi have en farlig Fiende i Katten, men det tiener os til Underviisning, og paaminder os at leve med Agtsomhed. Et Stykke derfra stode nogle

Ænder, Giæs og Faar, hvilke, anseende Skove, Enge, Søer og Bierge, sagde: Have vi ikke Aarsag at takke Naturen, som haver dannet alt saadant alleene for vor Skyld? Æslet, som gik forbi og saae sig i Vandet, glædede sig ved sin herlige Skabning, og sagde: Hvo kan tvivle om, at jo Himmel og Jord fornemmeligen ere skabte for Æsler? Jeg seer jo, at Mennesket er min Slave, der skraber, toer og rygter mig. Den Haardhed, som det undertiden øver mod Æsler, kan ikke reyse sig af andet end Misundelse over de Herligheder, som Himmelen haver begavet os med. Mennesket, som dette hørte, raabte da: Ach! er det muligt, at usle Æsler kan have saadanne høye Tanker om sig selv, og at de ikke kan see og kiende, at Himmel, Jord og alle Elementer alleene ere dannede Mennesket til Nytte? Det er jo Mennesket, som hersker over Alting, og som i Henseende til dets høye Forstand burde have end større Herredom. Nogle Engle, som kastede deres Øyne ned paa Jorden, og ansaae Mennesker, sagde: Hvilke usle krybende Orme, som ere underkastede Sygdomme og hundrede Elendigheder, som maae slæbe for deres Føde, lade sig insultere af Myg og Fluer, hvis Legemer ere beskikkede ligesom til Enge og Fælleder for Luus og Lopper, og hvis Liv er ikkun en Haandevending, og dog ere slagne med saadan daarlig Hofmod. Hvad ere de at ligne mod os Engle? Da den store Tien, eller Chinesernes Gud, hørte alt dette, lod han Engle, Mennesker og alle Dyr forsamle, og sagde: I ere alle mine Hænders Gierninger, som jeg kan tilintetgiøre; intet kan siges herligt og fuldkomment uden det Guddommelige Væsen, intet kan siges stort eller lidet i Henseende til andre, enhver er hvad som

den er beskikket til at være. I ere alle en Samling af ufuldkomne Redskaber, og enhver bor lade sig nøye med sin Skiebne.

---

172. Fabel.

Den vel optugtede Griis.

En Jomfrue, som var bleven kied af Skiødehunde, havde engang faaet en Griis, hvilken hun med adskillige Zirater lod pryde, forgylde dens Borster, og Purpur=farve dens Fødder, og havde hun stor Omsorg for at den ikke maatte komme ud af hendes Cabinet, paa det den ikke skulde see andre Sviin, og have Omgiængelse med dem. Hun sagde: Det kommer alt an paa Optugtelsen; thi den kan forandre Dyrs og Menneskers Natur. Men, da Dorren engang stod aaben, listede Grisen sig ud paa Marken, hvor man omsider efter lang Leden fandt den væltende sig i en Dynd. Da den i saadan Tilstand blev bragt til Huset igien, sagde Jomfruen: Fy skiæm dig! Jeg seer at jeg forgieves haver anvendt Fliid paa at optugte og zire dig. Grisen svarede da dertil: Min kiere Jomfrue; alt hvad man gior med et Sviin, saa er det dog og bliver stedse et Sviin.

Fabelen lærer, at Naturen gaaer over Optugtelsen.

---

173. Fabel.

Ulven.

Ulven, efterat den tvende Gange havde bedrevet en Misgierning, og begge Gange formedelst Venners Forbøn var bleven pardonneret, begik den tredie Gang samme Misgierning igien, hvorudover den omsider blev dømt til at druknes. Ulven sagde da: Hvis man tvende Gange ikke havde ladet mig blive ustraffet, havde jeg den tredie Gang ikke syndet.

Denne Fabel viser Straffens Fornødenhed, og at dens Eftergivelse driver Menneskene til at synde paa ny.

---

174. Fabel.

Alliance mellem Religionen og Philosophien.

Religionen og Philosophien havde længe levet i Misforstaaelse sammen, og arbeydede Vantroen af yderste Magt paa at fomentere denne Tvistighed, saasom hun for intet meere frygtede, end for disse tvende Fruers Foreening. En anden fornemme Dame, ved Navn Sapientia, som var begges Veninde, mærkede, at denne Ueenighed tiente til intet uden til at bestyrke Vantroens Herredom. Hun arbeydede derfor paa at forlige de stridende Parter, forestillende dem Vantroens farlige Sigte, nemlig at betiene sig af saadan Leylighed til at fiske

udi rørte Vand, og ved at ophidse Religionen mod Philosophien, at underminere den første for ved dens Fald at bestyrke sit Regimeut. Dette begrebe omsider de stridende Parter, og derfore beqvemmede sig til Fred, hvilken blev sluttet med de Vilkaar, at Religionen herefter intet skulde paabyde, som stridede lige mod Philosophien og den sunde Fornuft. Philosophien paa sin Side forbandt sig, ikke at modsige Religionen i Hemmeligheder, som overginge Fornuften. Dette Forliig blev beseglet med en defensive Alliance mod Vantroen, og blev til dens Bestyrkelse, ved Sapientiæ Underhandling, et Svogerskab sluttet mellem Parterne, saa at Religionen gav sin Dotter til Philosophiens ældste Søn. Vantroen, da hun saadant hørte, maatte hun af Skræk lade sig aarelade, saasom hun frygtede for Undergang.

---

175. Fabel.

Stilstand mellem Overtroe og Vantroe.

Da den foromtalte Foreening mellem Religionen og Philosophien kom Fanden for Ørene, og han mærkede, hvad Skaar der vilde gieres i hans Herredom ved Vantroens Undergang, raadførte han sig med sin Moder, hvad man i denne slibrige Tilstand skulde foretage sig. Moderen sagde da: Man maa arbeyde paa at slutte Fred eller Stilstand mellem Overtroe og Vantroe, og forestille dem, at, saasom de nu i Religion og

Philosophie have faaet tilfælles Fiender, de da maae foreene deres Kræfter mod de tvende nye Svogre. Fanden kunde da ikke andet end lee af dette Forslag, og sagde: Min kiere Moder! Dette vil blive ligesaa vanskeligt, som at arbeyde paa Foreening mellem Ild og Vand. Moderen svarede dertil: Lad ikkun mig raade, min Søn! Jeg haver meere Alder og Erfarenhed end du. Jeg bekiender, at Tingen er vanskelig, men det maa komme an paa et Forsøg. Hvis mit Anslag haver Fremgang, saa vil det holdes for et af mine største Mesterstykker. Hun maatte vel ogsaa kalde det et Mesterstykke; thi intet Had og Fiendskab kan forestilles meere bittert end det, som stedse haver regieret mellem Overtroe og Vantroe, og ingen, end ikke Grammaticalske Krige selv, have været førte med større Hidsighed, end imellem disse tvende Fyrstinder, hvilke begge havde stort Anhang, saa at de nogenledes kunde holde hinanden Stangen. Thi Vantroen betienede sig af List, naar Magten intet kunde formaae, mod Overtroen. Denne derimod kunde føre i Feldten meere stridbare Tropper, og det under Commando af General Enthusiasmus, hvis Styrke og Hidsighed ingen kunde imodstaae, thi han som en heftig Strøm overvældede Alting, og, saasom han var blind, skyede han ingen Fare, og ingen Vanskelighed kunde see, hvor stor den end var. De Midler, som Fandens Moder betienede sig af for at slutte om ikke Fred, saa dog Stilstand, mellem saadanne Fiender, vare disse: Hun begav sig først til Vantroen, hvilken hun fandt i en bedrøvelig Tilstand, og ilde tilmode over den Foreening, som var sluttet mellem Religionen og Philosophien. Saa snart hun blev Fandens Moder vaer, sagde hun: I seer,

Velbaarne Frue! i hvilken Tilstand jeg er bragt; jeg er omspændt af mægtige Fiender, som true mig med Undergang. Jeg haver hidindtil havt alle mine Kræfter nødige for at beskytte mig mod min Hoved-Modstanderske, nemlig Overtroen. Men nu haver jeg ogsaa faaet tvende andre Fiender paa Halsen, nemlig Religionen og Philosophien, hvilken jeg tilforn ikke frygtede for: endeel, saasom Tvistighed mellem mig og Philosophien var ikke af den Betydelse, som den nu er bleven; endeel ogsaa, som jeg ved Eders kiere Søns Hielp stedse haver holdet den Jalousie ved lige, som haver regieret imellem bemeldte tvende Damer indbyrdes, saa at de have havt nok i at beskytte dem selv mod hinanden. Den gamle listige Matrone svarede dertil: I maa, Madame! i denne Tilstand bide udi et suurt Æble, og forlige Eder med Superstitionen, som er Eders gamle Fiende, paa det at I desbedre kan holde Stand mod de andre. Ach! sagde da Vantroen, Superstition beqvemmer sig aldrig til Forliig. Jeg meener dog, sagde Fandens Moder, at det ikke bliver umueligt. I det ringeste haaber jeg at bringe hende til at indgaae en Stilstand, naar jeg forestiller hende, at hendes egen Interesse saadant udfordrer, og at hun nu haver faaet en aabenbare Fiende ogsaa i Religionen, hvilken tilforn overeensstemmede med hende i mange Lærdomme, men som hun nu haver forladt af Respect for Philosophien. Vantroen syntes af denne Forklaring, at Tingen var ikke ganske ugiørlig, lovede derfor paa sin Side at lade see Føyelighed, og at beqvemme sig til at giøre første Trin til Tractaten. Fandens Moder forføyede sig derpaa til Overtroen, for hvilken hun gav samme Ærinde tilkiende. Hun fik i

Begyndelsen ikkun et haardt Svar; men da den listige Matrone visede hende, at hendes egen Interesse verserede derunder, sagtedes Vreden lidt, saa at hun forlangde Tiid til at høre sit Krigsraads Betænkende. Hun lod derpaa Krigsraaderne samle, for hvilke hun dette Forslag gav tilkiende. Men General Enthusiasmus, som præsiderede i Raadet, blev derover saa rasende, at Skummet stod ham af Munden, saa at Fandens Moder af Frygt maatte tage Flugten. Ikke desmindre, da den første Hede havde udkaaget, og man begyndte nøyere at betragte saadan Stilstands Nytte, blev dog saadan Slutning giort, at, endskiøndt ingen Fred kunde giøres mellem Vantroe og Overtroe, dog, eftersom Philosophien og Religionen nu vare blevne lige farlige Fiender for dem begge, skulde, saa ofte begges Interesse det udfordrede, mellem dem være Vaaben-Stilstand. Saaledes bleve ved denne listige Matrones Middel, Conjuncturerne forandrede. Men just det samme bestyrkede Religionen desmeere i den sluttede Foreening, ved hvis Kraft den alleene kan holde dens Fiender Stangen, og er det troeligt, at Religionen stedse vil staae som en Muur baade mod Vantroe og Overtroe saa længe Forbundet holdes ved lige med den sunde Fornuft.

Disse tvende Fabler, som ere heel betydelige, vise, at Religionens Styrke bestaaer i nøye Foreening med den sunde Fornuft, og at man intet bør troe, som strider mod de almindelige Sandser. Men derhos at Fornuften maa vige og give sig fangen i overnaturlige Ting, og at den ikke bør forkaste en aabenbaret Lærdom, alleene efterdi den ikke kan begribes. Naar saadant paa begge Sider iagttages, bevæbnes Religionen bedst med dens Fiender, og kan bestride saavel Vantroe, som Su-

perstition. Erfarenhed haver viset, hvor ilde grundet de Geistliges Nidkierhed er, som af en blind og outreret Orthodoxie søge at sætte Spliid mellem Troen og Fornuften, og at de ved at fængsle Philosophien, give ligesom Hænder og Fødder bundne til deres Fiender.

---

176. Fabel.

Gedebukken, som lod sit Skieg rage.

En Gedebuk havde en tiidlang opholdet sig udi en Kiøbstæd; der saae han alle Indbyggerne at lade deres Skiegge rage; saa at der var ikkun een eneste gammel Borger tilbage, som beholdt sit Skieg, og ikke vilde efterfølge de andre, meenende, at Skiegget var en Mands Prydelse, skiøndt han vandt intet andet derved end at blive beleet af sine Medborgere, hvilke udtolkede saadant som en Egensindighed. Dette overveyede Bukken nøye, hvorudover han beslutrede at følge Strømmen, og lod sit Skieg ogsaa afrage. Men, da han kort derefter forlod Staden, og kom udi Skoven igien uden Skieg, blev han beleet af de andre Dyr, sær af andre Bukke, hvilke derudover ikke vilde erkiende ham for deres Medbroder. I denne Tilstand beklagede han sig for en gammel ærværdig Geed, hvilken han fortaalte, hvad som havde drevet ham til saadan Forandring. Den Gamle svarede dertil: Hør, min Søn! Den Borger, som du omtaler i Staden, og du, ere lige store Narre, og fortiene begge lige meget at belees, han, efterdi han er

den eeneste skieggede Mand, og du, efterdi du est den eeneste ragede Buk.

Den, som sidst beholder en Mode, og den, som først antager den, ere lige store Narre.

---

177. Fabel.

Samme Gedebuks Betænkning over en gammel Mands Giftermaal.

Saasom Gedebukken saae sig saaledes forhaanet i Skoven, begav han sig til samme Stad igien, hvorfra han var kommen: Og, saasom den skieggede gamle Borger imidlertiid havde giftet sig med en ung Pige, hilsede Bukken ham paa Gaden, kaldende ham sin Brover. Manden loe ved denne Hilsen, og spurgte: hvoraf det Broderskab reysede sig? Bukken svarede: Vi Gedebukke kalde hinanden Brødre. Hvad, sagde Manden, er jeg en Gedebuk? Hvad andet, svarede Bukken: Du haver Skiegget, og vil inden kort Tiid faae Hornene.

Man maa tage sig vare for usædvanlige Gierninger, hvorved man underkaster sig Skiemt og Spot.

---

178. Fabel.

Elephanten og Bæveren.

En Elephant og en Bæver discourerede engang med hinanden om Verdens Løb, saavel i Henseende til Dyr som til Mennesker. Blandt andre Ting spurgte Bæveren Elephanten: hvilken Herlighed han helst vilde ønske sig, enten Riigdom eller Viisdom? Hvortil Elephanten svarede: Jeg vilde nok heller ønske mig Viisdom, hvis jeg ikke saae saa mange viise Sollicitanter og Stodere at staae med nedslagne Hoveder i Narres For-Stuer.

---

179. Fabel.

Løvens og Løvindens differente Ønsker.

En Løve og en Løvinde havde længe levet i fornøyeligt Ægteskab sammen. De vare og begge heel devote, og havde deres visse Bedestunde hver Dag. Men de vare ikke eenige i deres Bønner: Løven bad om Riigdom og et langt Liv; Løvinden derimod bad, at Jupiter vilde give hende det, som han fandt hende at være meest tienligt. Da Løvinden engang blev dødelig syg, saa at intet Haab var til Livet, sagde Løven: Du skulde have indrettet dine Bønner, som mine ere, saa havde du nok kundet leve længere. Hvortil Løvinden svarede: Maaskee at et længere Liv ikke havde været mig tienligt; thi vi vide ikke hvad

Ondt os kan forestaae. Disse vare hendes sidste Ord, hvorpaa hun med et roligt Sind døde. Løven blev ved sine sædvanlige Ønsker: Han blev ogsaa bønhørt. Han naaede en høy Alder, og al Slags Velstand og Overflod regnede ned paa ham; men ligesom Alderen tog til, saa aftog al Lyst og Appetit, saa at han i ingen Ting fandt meere Smag. Omsider bleve Lemmerne stive, saa at han ikke kunde gaae, og endeligen fast ikke kunde røre sig meere. Da de andre Dyr i Skoven dette hørte, forvandledes Ærbødighed og Frygt for ham til Foragt, saa at Fugle giorde deres Rede paa hans Ryg, og Æslet kastede sin Ureenlighed paa hans Hoved, som paa en Natstoel. Da sagde Løven sukkende: Ach! nu maa jeg bekiende, at min Hustrues Bønner have være bedst grundede.

Det er bedst at lade Alting komme an paa Himmelens Forsyn: Eller, hvis man vil bede om verdslige Ting, da alleene at bede om en sund Siel i et sundt Legeme (ut sit Mens sana in corpore sano).

---

180. Fabel.

Sye-Pigen, som tabte sin Naal.

En Sye-Pige tabte engang paa Marken en Sye-Naal. Dette Forliis gik hende meget til Hierte. Hun sagde: Jeg vilde heller have mistet ti andre Naale end denne eene. Hun gav sig derpaa al Umage for at opleede den igien, skiøndt forgieves;

thi Sye-Naalen blev stedse usynlig. Men, i det hun leedede efter den tabte Naal, fandt hun en ægte Perle, for hvilken hun kunde kiøbe sig meere end en Million Sye-Naale.

Et maadeligt Forliis er ofte Aarsag til en stor Gevinst.

---

181. Fabel.

De tvende Kiøbmænd.

Tvende Naboer sloge sig paa engang til Kiøbmandskab: Den eene drev sin Handel med stor Forsigtighed og Agtsomhed, men en bestandig Ulykke, som fulgte ham, foraarsagede, at de viseste Anslag havde slettest Udfald. Den anden var dumdristig og forvoven, men, saasom Lykken altid bødede paa Forstanden, blev han ved sine daarlige Anslag riig og velhavende. Alle, som dette hørte, maatte tilstaae, at man ved Forsigtighed intet kunde udvirke, naar Lykken var ugunstig, og fandtes der mange, som forargede sig af saadanne Exempler og bleve skiødesløse udi deres Idretter. Den første fremturede dog i sin forrige Agtsomhed. Han sagde: Naar mine vel overlagte Anslag falde ilde ud, lider jeg alleene Skade. Hvis derimod min Medbroders engang faaer slet Udfald, haver han baade Skammen og Skaden.

---

182. Fabel.

Den blinde Troes Virkning.

En Vandringsmand passerede engang igiennem en stor Stad, hvor han paa Veyen mødte først en fremmet Stoder, hvilken bad om Almisse, sigende sig for Religionens Skyld at være fordreven, og skilt ved al sin Formue: Jeg haver, sagde han, heller villet miste al min Velfærd, end skille mig ved den rette reformerede Troe, hvorudi jeg er opdragen. Vandringsmanden begyndte derpaa at examinere ham, spørgende hvor mange Guder der ere, hvortil han svarede, at der vare to Guder, nemlig det gamle og det nye Testamente. Manden vilde derpaa intet videre spørge; men gik bort, forundrende sig over at En kunde underkaste sig Armod og Landflygtighed af Kierlighed til en Troe, hvorom han havde ikke mindste Idee. Kort derefter mødte han en anden, der blev fort til Galgen, efterdi han af Orthodoxie havde myrdet sin egen Broder, som havde antaget den reformeerte Religion. Den samme nidkiere Morder blev ogsaa examineret, og blandt andet fik dette Spørgsmaal: Hvor mange Sacramenter ere der? Hvortil han svarede, at der ere Tre, nemlig: Fader, Søn og Hellig Aand. Dette foraarsagede end større Forundring, saasom den sidste opoffrede baade Liv og Siel af Nidkierhed til en Religion, som var ham aldeles ubekiendt.

Til Beviis paa saadant Paradox kunde haves utallige Exempler, hvis fleere Prøver skulde giøres fornødne. I Engeland siges saadant virkeligen at være passeret.

183. Fabel.

Ulvens devote Paroxysmus.

En Ulv blev engang slagen af en heftig Devotion, saa at han skyede andre Ulve, anseende dem som Misdædere, og med Bitterhed prædikede mod deres samt andre Dyrs og Fugles syndige Levnet, raabende ideligen: Ach, du onde Verden! Naar vil du engang tænke paa din Omvendelse? Men, da han en Gang var i den stærkeste Iver, fandt han paa Veyen en Dynge af Senneps-Blade, som han i en Hast opslugede. Disse Senneps-Blade foraarsagede hos ham et stærkt Tarmeløb, hvis Virkning var denne, at hvad som nyeligen syntes ham skievt, blev igien ret, og at han fik Lyst til Verden igien, øvende sit gamle Haandværk uden ringeste Samvittigheds-Nag.

Fabelen giver Afridsning paa uægte Devotion, som kommer ved Paroxysmer, og viser, at der er en vis Slags Nidkierhed, som ved Clysteer og Piller kan bortdrives.

---

184. Fabel.

De tvende Brødre.

En Mand havde tvende Sønner, hvoraf den yngste havde ved sin Lærdom og Forstand erhvervet sig stor Reputation. Samme yngste Søn var taus og sielden lod sig mærke med

at vide noget. Den ældre derimod var ligesaa vankundig og dum, som den yngre var lærd og fornuftig: Men han talede stedse til sin egen Berømmelse. Da En med Forundring foreholdt Faderen saadant, sagde han: Jeg er fornøyet med begges Opførsel. Thi, saasom alle tale om den eene, men ingen om den anden, saa taber den eene intet ved sin Taushed; den anden derimod maa stedse tale om sig selv, efterdi ingen anden haver noget at sige om ham.

Fabelen lærer, at gode Vare behøve ikke at berømmes.

---

185. Fabel.

Muldvarpens Hovmod.

En Muldvarp spurgte en Bæver, som tiente til Hove, hvad man talede om ham ved Løvens Hof. Bæveren svarede dertil: Jeg haver ikke kunnet mærke, at nogen ved det hele Hof veed, at der ere saadanne Dyr til som Muldvarpe.

---

186. Fabel.

Dragen og Bonden.

En Drage saae engang en stor glimrende Steen, og, saasom han meente, at det var en Guld-Erts, ruede han der-

over, som over en Skat. Efterat han nogle Dage uden Mad og Drikke havde ligget paa samme Sted, gik en Bonde forbi; den samme, da han blev vaer et Glimt af den skinnende Steen, meende han ogsaa at det var Guld, og blev han bestyrket i den Tanke, efterdi man veed at Drager rue over Liggendefæe, som de aldrig forlade. Han pønsede da paa, hvorledes han kunde bemægtige sig Skatten. Men, saa længe som Dragen endda havde nogle Kræfter, turde han ikke komme den nær. Endeligen, da han saae, at Dragen af Mangel paa Føde var færdig til at opgive Aanden, nærmede han sig til Dyret og sagde: Redd dit Liv, kiere Drage! og overlad mig Skatten. Den kan være mig til lige saa stor Nytte, som den er dig til Fordærvelse. Men, som Dragen havde intet Øre dertil, bleve de begge liggende; den eene for at beskytte sin fundne Skat, den anden for at bemægtige sig den samme: Og kunde ingen af dem overtale sig til at forlade Stedet, men de forbleve ubevægelige derpaa indtil de begge døde af Sult. En Ørn, som i et Træe havde anseet denne Handel, fortaalte den hele Historie til en Hyrde, hvilken strax randsagede den formeente Skat, og fandt, at det var en unyttig glimrende Steen, som havde foraarsaget disse to Martyria. Han lod derfor Bonden og Dragen jorde udi een Grav, sigende: Eftersom de have havt een Død, saa skal de og have eet Gravsted.

---

187. Fabel.

Da i et Selskab blev fortaalt, at en bekiendt daarlig Mand havde forfærdiget et Skrift til Trykken, sagde en af Selskabet: Jeg seer at han dermed til intet andet sigter, end at Efterkommerne maae ogsaa vide, at han haver været en Nar.

---

188. Fabel.

Damons uægte Devotion.

Damon havde forelsket sig udi Phyllis, og med hende havt ublu Omgiængelse en tiidlang, men, saasom han tilligemed var devot, og Veyen til hans Maitresse, som han besøgde, faldt igiennem en Kirke, forsømte han aldrig med største Andagt at giøre sin Bøn i samme Kirke, saa ofte han gik hen til Phyllis, og kom tilbage igien.

Fabelen sigter paa dem, hvis Vellyst er blandet med Devotion.

---

189. Fabel.

Den Laanendes Eed.

En ung Person, der trængte til Penge, adresserede sig til en Vexelerer om Penge-Laan. Vexelereren, som var en

godhiertig Mand, lovede at tiene ham deri. Medens han tilstaalte ham Pengene paa Bordet, talede den unge Person prægtig om sig selv, og med en dyr Eed bevidnede, at han var en af de ærligste Personer i Staden, hvilket da Verelereren hørte, strøg han Pengene ned i sin Pung igien, sigende: Naar En ubeden med dyre Eeder bevidner, at han er en ærlig Mand, saa er det Tegn til at andre tvivle om hans Ærlighed.

---

190. Fabel.

Theophili Testament.

Theophilus, da han blev heftig syg, og saae sit Timeglas at være udrundet, giorde han saadant Testament, at hans eene Ven Philemon skulde betale hans Gield, og at hans anden Ven Timocles skulde forsørge hans efterladte Hustrue og Børn. Begge disse Venner glædede sig over den Tillid, Theophilus lod see mod dem, og ansaae Testamentet som en stor Skat.

Denne Fabel viser Exempel paa et uforfalsket Venskab. En sandfærdig Historie af samme Natur anføres af Gellie.

---

191. Fabel.

Æslet og Hesten.

En Hest, som længe havde været i Ride-Skolen, og havde øvet sig i konstige Skridt og Spring, snublede engang med sin

Rytter, hvilken ved Faldet brod sit Been. Æslet, som dette ansaae, brast derover udi Latter, og sagde: Hvortil tiener saa mange unødige Complimenter? I havde giort bedre at gaae lige frem som jeg.

---

192. Fabel.

Grønlænderen.

En Grønlænder, som blev bragt til en stor Hovedstad, og blandt andre Curiositeter, som man visede ham, saae paa Ridebanen en Berider at tumle en Hest, og at øve den i at giøre Krumspring, sagde: Den Nar vil have Bestet til at flyve, skiøndt han seer at det ingen Vinger haver.

---

193. Fabel.

Americaneren.

En til en europæisk Stad nyelig ankommen Americaner saae engang, da han stod ved en Kirkedør, Folk at gaae med Kaarde ved Siden ind udi Kirken. — Han tænkte derfor, at det var et Sted, som var berammet til Strid, og sagde: Mig undrer, at disse Folk ikke hellere slaaes sammen i aaben

Feldt. Da han strax derpaa hørte, at man begyndte at synge i Kirken, blev han bestyrket i de Tanker om Slagsmaal, og sagde: Jeg mærker af det store Skriig, at her maa gaae heel blodigt til, og derpaa flygtede hen udi en anden Gade.

---

194. Fabel.

En Brygger-Hest og en Rytter-Hest.

En Brygger-Hest gik engang en Rytter-Hest forbi, som paa Gaden giorde saa mange Krumspring og Bevægelser, at Folk bleve staaende, og med Forundring saadant ansaae. Brygger-Hesten, som ingen Stunder havde at see derpaa, gik fort sin Vey. Da den havde forrettet sit Ærinde, og kom tilbage, fandt han Rytter-Hesten i fuld Skum, uden at have avanceret meer end igiennem een Gade. Han sagde da: Est du endnu med al din store Bevægelse ikke videre kommen? Jeg mærker at jeg end kan forrette et andet Ærinde forend du kommer udi en anden Gade.

Fabelen sigter paa dem, der ere idelig en i Bevægelse, og dog intet forrette.

---

195. Fabel.

Theodorus, en fattig, men derhos en gavmild Mand, uddeelede hver Uge af sin ringe Formue en Daler til de Fattige. Alle forundrede sig over saadan Gavmildhed, efterdi den var over hans Evne. Da en Arv ham derpaa tilfaldt, uddeelede han siden ikkun en halv Daler, og siden, da han paa ny fik en anden Arvedeel, gav han ikkun den fierde Deel af en Daler til de Fattige. Da man nu med ikke mindre Forundring talede om saadan uformodentlig Gnidskhed, sagde en Philosophus, som vidste, hvilke Frugter Riigdom med sig fører: Forundrer Eder ikke herover, hvis en Arvedeel ham end tilfalder, giver han slet intet.

Fabelen lærer, at Gierrighed tilvoxer med Riigdom.

---

196. Fabel.

Rævens Raad til Løven.

Da et Skatmester-Embede ved Løvens Hof engang var ledigt, raadførde Løven sig med Ræven, som var hans Vizir, hvem han skulde antage i den Afdødes Sted. Ræven sagde da: Tag hverken en Fattig eller Gierrig til Skatmester, thi den første trænger, efterdi han intet haver, og den anden trænger end meer, efterdi han aldrig haver nok.

---

197. Fabel.

Frue Leonoræ Fiskebeens-Skiørt.

Blandt alle Hvalfiskebeens-Skiørter holdtes intet at være bredere end Leonoræ. Hendes Mand, Leander, satte hende ofte tilrette derfor: Men hans Formaninger vare og bleve stedse frugtesløse. Da samme Leonora faldt udi Barselseng, og bragte et Drengebarn til Verden, raadførte hun sig med hendes Mand om hvad Navn man skulde give Barnet. Manden sagde da: Drengen skal hede Jonas, thi han er kommen ud af Hvalfiskens Bug. Dette Svar picqverede Leonora saa stærkt, at hun siden reformerede Dragten.

Sindrigt Skiemt haver ofte stærkere Virkning end alvorlige Formaninger.

---

198. Fabel.

En slet Undskyldning er ofte værre end ingen.

Theodorus pyntede sig en Morgen for at gaae i Kirke. I Paaklædningen spildte han en Plet af Blæk paa sin Klud, hvorudover, saasom han ingen anden reen Klud havde ved Haanden, han blev hiemme. Da hans Fader spurgte: Hvi han ikke var kommen udi Kirken? gav han Aarsagen tilkiende, fremvisende den plettede Klud. Faderen sagde da: Ach, min

Søn! Gud seer ikke efter om du haver en reen Klud, men om du haver et reent Hierte. Betænk hvor mange hæslige Pletter du haver indvortes, dem bekymrer du dig ikke om at aftoe.

---

199. Fabel.

Apicii Morgen-Bøn.

Apicius, en fiøn ung Person, men af liden Gudsfrygt, hørtes aldrig at bede. Alleene, naar han vaagnede om Morgenen og strakte sig, sagde han loseligen: Ach Himmel! Hans Broder, som laae i Sengen med ham, og saadant mærkede, sagde da engang: Min kiere Broder! Paa saadanne kolde og loselige Bønner kan ikke ventes uden kolde og loselige Bønhorelser.

---

200. Fabel.

Leander brystede sig engang i et Selskab deraf, at han hvert Aar communicerede aatte Gange. En af Selskabet, som dette hørte, sagde: Du bryster dig deraf, at du aatte Gange om Aaret giør et høytideligt Løfte til Gud om Levnets Forbedrelse, og at du aatte Gange om Aaret strax bryder samme Løfte.

---

201. Fabel.

En ung Person, som aldrig forsømte at bivaane Opera og Comoedier, var engang af en Hændelse kommen udi Kirke. Da han ved sin Tilbagekomst blev adspurgt, om der havde væ-ret mange i Kirken, svarede han: Parterret var fuldt, men Logerne vare tomme.

Fabelen lærer, at hvad som meest ligger paa Hiertet, deraf er Munden fuld.

---

202. Fabel.

En Vandringsmand kom engang til en Stad, hvor Fruen-timmeret gik med tynde Skiørter af Netteldug eller Kniplinger, saa at En der havde skarpt Syn, kunde see meere end han burde. Han forundrede sig ikke lidet derover, og gav tilkiende for sin Vert, at saadant var ganske uanstændigt. Verten sagde da: For tvende Aar siden vare Skiørter saa brede, at ethvert Fruentimmer saae ud som et Tre-Dækker-Skib. Ende-lig, da Skiørterne havde naaet den yderste Latitude-Grad, blev man omsider kied deraf, og begyndte at reformere Dragten. Men, saasom Mennesker i Reformation ingen Maade kan holde, er man omsider falden til den Extremitet, som min Herre nu seer.

Fabelen lærer, at man udi Reformation ikke kan standse, men at man falder fra en Extremitet til en anden, saa at Medicinen bliver værre end Sygdommen.

203. Fabel.

Euphemia bragte til Verden en Søn, som man lod efter Faderen kalde Gottlieb. Drengen var af en vanartig Natur, hvilken yttrede sig meer og meer med Alderen; thi han forfaldt til aabenbare Ugudelighed, og til de groveste Misgierninger, saa at han omsider begav sig udi et Rover-Selskab, og blev en Stiemand. Forældrene mærkede da, at de havde for hastig givet ham et saa prægtigt Navn. Han blev omsider greben, og dømt til at hænges. Dommeren lod da udi Sententsen forandre Navnet og i Steden for Gottlieb indføre Gottlos.

Dette kan tiene dem til Advarsel, som give deres Børn hellige og prægtige Navne, førend de vide, hvorledes de ville skikke sig, og hvad de ville blive. Hid kan nogenledes henhøre hvad som fortælles om dem, der lode deres Søn opkalde efter en berømmelig Doctor. Den eenfoldige Kone, som frembar Drengen til Daaben, da hun blev befalet at nævne Barnet, sagde hun: Doctor Ole. Men Præsten lod det blive ved Ole alleene, og sagde: Han maa blive Magister først.

---

204. Fabel.

Aben Hof-Skildrer.

En Abe, som var Skildrer ved Løvens Hof, blev engang befalet at afmale Gudinden Venus. Aben anvendte al sin Konst paa samme Stykke, og tog Model efter den smukkeste Abinde, som han kiendte i Skoven. Da Skilderiet var fuldfærdiget, tilstillede han det Løven, hvilken studsede derved, sigende:

Farverne ere gode og Stregerne subtile; men det er jo en Abindes Gestalt og Ansigt? Aben svarede: Det skal saa være, Naadige Herre! Jeg haver brugt til Mønster min ældste Dotter, som holdes for den skiønneste Abinde i vor Tiid. Løven sagde da: Hvilken Hovmod! Bilder du dig ind at Aber eller Abinder ere Mønstere, hvorefter Himmelske Skiønheder skal afmales. Skilderiet er latterligt, og derfore maa ganske omgiøres. Men, saasom store Virtuosi ere gemeenligen paastaaende og egensindige, vilde Aben ikke forandre sit Arbeyde, og derfore af Misfornøyelse forlod sin Tieneste, sættende Skilderiet paa en alfar Vey, paa det at andre Dyr og Fugle, som vare Kiendere af Konststykker, kunde see og dømme, at man uden Foye vragede hans Arbeyde. Hvad skedte? Adskillige Critiker bleve derover fældede. En Elephant, som gik forbi, sagde: Skildreren haver herved begaaet en mærkelig Forseelse: Thi han haver glemt Snabelen, foruden adskilligt andet. Oxen sagde, at Hornene fattedes. Hønen mønstrede Stykket, efterdi det ingen Næb havde, og saa fremdeles, indtil Skrubtudsen. Thi enhver meente, at sin Skabning burde have været tagen til Skiønheds Mønster. Aben blev da af disse stridige Domme saa forbittret, at han rev Skilderiet i Stykker, og, efter Rævens Raad, forfærdigede et nyt efter en Løvindes Lignelse. Da Løven fik dette at see, sagde han: Nu haver Skildreren truffet Gudinden paa et Haar, og lod derpaa Aben rigelig belønne.

Ethvert Creatur holder sin Skabning for den herligste. Herudover ligesom Europæer afmale Gud hvid, og Fanden sort, saa afmale Africaner Fanden hvid, og Gud igien sort.

---

205. Fabel.

Ignatia opmuntrede sin Søn ideligen til at gifte sig, men han opsatte det en Tiid efter en anden. Endeligen, da hun engang med Iver forlangede et tilforladeligt Svar, sagde han: Min kiere Moder! Ægteskab er som et Lotterie, hvori findes mange Nietter mod en Gevinst. Ved dette Svar studsede Moderen, skiøndt det var meer geistrigt end grundigt, saasom Erfarenhed viser, at der udi saadant Lotterie ere lige saa mange Gevinster, som Nietter.

---

206. Fabel.

Den store Poet.

En Bæver havde ved Poesie erhvervet sig saadant Navn i Skoven, at han var i samme Anseelse blandt Dyr og Fugle, som Homerus blandt Mennesker. Han havde forfattet adskillige Vers, hvilke alle bleve holdne for saadanne Mesterstykker, som ingen kunde eftergiøre, og vare de samme førte udi Pennen af Hyrder, og bleve dagligen siungne saavel i omliggende Landsbyer, som i Skoven. Han kunde udføre de tørreste Materier udi prægtige Poëmata. Hans Stiil var saaledes sat paa Skruer, at ingen uden stor Hovedbryden kunde forstaae den. Men just dette tilveyebragte ham desstørre Admiration hos rette Kiendere af Poesie. I at digte Historier, som ikke vare

hændede, eller som ikke naturligen kunde hænde, var han saa frugtbar, at ingen græsk eller latinsk Poet derudi er kommen ham nær. Dette foraarsagede, at han gemeenligen blev betegnet med det Navn af den store Digter, og adskillige Ærestøtter vare af Hyrder for ham oprettede. Det er uvist i hvilket District i Skoven han var fød. Fire Provincier tvistede derom, ligesom visse Stæder tvistede om Homeri Fødsel, saasom enhver vilde tilegne sig den Ære at have bragt saadan Poet til Verden. Kort at sige: Vor Bæver havde erhvervet sig større Anseelse end noget dødeligt Creatur kunde tilønske sig. Men, saasom Ambition ingen Grændser haver, kunde han ikke lade sig nøye med det store Navn, som han havde erhvervet i Skoven og omliggende Landsbyer. Han vilde, at hans Navn ogsaa skulde være bekiendt i andre Lande, og, saasom han havde hørt tale om en stor Øe, som laae nogle Miile derfra, lod han sig ved en Struds did henføre over Vandet. Beboerne af samme Øe, som bestode af adskillige Slags Dyr, Fugle og Hyrder, vare begavede med god naturlig Forstand. De samme lagde alleene Vind paa nyttige Videnskaber, vare særdeles Elskere af Sandhed, og havde ikke mindste Idee om Digte-Konst: Tvertimod, den blandt dem, som talede tydelig og meest forstaaelig, var hos dem i største Ære. Bæveren blev af dem strax vel imodtagen; men, da de hørte hvori hans store Qvaliteter bestode, nemlig i at bringe Ordene af deres naturlige Orden, at giøre Talen mørk og uforstaaelig, at opdigte Historier, som ikke vare hændede, og at kalde Guder og Gudinder til Hielp, naar han vilde lyve, ansaae de ham som et skadeligt og vanskabt Creatur, som ikke burde tillades at boe paa

deres Øe. Ja der fandtes de, hvilke henførte saadant til Raserie og Afsindighed, og derfore besluttede at lade ham binde og fængsle. Dog blev efter de fleeste Stemmer fundet for godt at drive ham ud af Øen, hvilket og blev fuldbyrdet ved samme Struds.

Fabelen lærer, at de Ting, som blandt visse Folk holdes for de største Herligheder og Zirater, kan blandt andre ansees som Vanheld og de hæsligste Pletter.

---

207. Fabel.

Biørnen og Gedebukken.

En Biørn, da han saae en Gedebuk at klavre op paa en brat Klippe, tænkte han ved sig selv: Mon du og ikke kunde giøre det samme? Hans Haab slog ham og ikke feyl, men, da han, skiøndt ikke uden stor Møye, var kommen op paa Spidsen af Bierget, sagde han: Men hvordan kommer du nu ned igien? Gedebukken, som saae det forud, sagde da: Det skulde du have betænkt førend du steeg op.

Fabelen lærer, at ethvert Menneske, førend det indvikler sig udi en Vanskelighed, maa være betænkt paa, hvorledes han kan udvikle sig derfra igien.

---

208. Fabel.

Manden, der søgte efter sin Søn.

Theodorus havde i Ægteskab med Lucretia avlet tre Sønner. Een af disse Sønner blev af Røvere bortført. Dette Forliis gik Faderen meget til Hierte. Han besluttede derfor at forlade sit Huus og sin unge Hustrue, for personlig at opleede den bortførte Søn. Hans Hustrue, saavelsom Venner, raadede ham at staae fra saadant Forsæt, og at betroe den Forretning til andre. Men Theodorus stod ikke til at overtale; hvorudover Reysen gik for sig. Efter trende Aars Omflakken kom han omsider tilbage, og da med Forbittrelse fandt fire Sønner i Steden for tre.

Mange, for at bøde paa en enkelt, underkaste sig en dobbelt Forliis. Det er troeligt at nogle af de græske Helte, som forlode deres Lande for at hævne den Spot, som Menelao var vederfaret, komme selv med Horn i Panden tilbage.

---

209. Fabel.

Sikkerst Vey til Forfremmelse.

Da en Vizirs Plads ved Løvens Hof var bleven ledig, anholdt adskillige Dyr om denne høye Bestilling. Ræven alleene, skiøndt ingen med større Begierlighed tragtede derefter, stillede sig an, som han havde stor Afskye derfor, og skiulede sig udi

en Hule, ladende ved sine Børn udsprede, at han ikke vilde komme for Lyset, forend Embedet ved en af de Ansøgende var bleven besat. Men just dette banede ham Vey til Embedet, som han ellers ikke havde faaet; thi Løven blev deraf forsikkret om hans Ærlighed, og lod ham med Magt trække af Hulen for at beklæde denne høye Post.

Ingen Vey til Forfremmelse er sikkrere end at følge Rævens Exempel.

---

210. Fabel.

Gedebukken, som ledte efter Justitia.

En Gedebuk, efterat han havde tabt adskillige Sager, bildte sig ind, at Justitia eller Themis, Retfærdigheds Gudinde, aldeles maatte have forladt Skoven, og fæstet Boelig blandt Mennesker. Han søgte derfor at begive sig til næste store Kiøbstæd, hvor han meende at finde Gudinden, for hvilken han kunde beklage sin Nød. Paa Veyen mødte han en Bonde, for hvilken han tilkiendegav sit Ærinde. Bonden sagde da: Min kiere Herman! Jeg er vel nok bekiendt i den Stad, som du søger. Jeg veed, at der boe mange Justits-Raader. Men, om Gudinden Justitia selv der haver faaet nogen Boelig, skal jeg ey for vist kunne sige.

---

211. Fabel.

Rævens sidste Poenitents og dens Virkning.

Ræven, efterat han havde bortdrevet mange Aar med at forraske og besnære andre uskyldige Dyr og Fugle, og naaet en saa høi Alder, at han mærkede sin Dødstime at være forhaanden, lod han til sig kalde en Hierophit, for hvilken han skriftede sine Synder, og bad om Absolution. Hierophiten, bevæget af saadan Anger og Ruelse, holdt for at den ham ikke kunde negtes, helst saasom Agonisanten betalede rigeligen **pro labore**, og i Gierningen saavelsom med Munden viste, at han var en alvorlig Poenitent. Han blev derfore i ample **terminis** absolveret, og Hierophiten forlod ham med disse Ord: Nu est du, kiere Mikkel! ligesaa reen, som da du kom af din Moders Liv: Thi, naar Enden er god, saa er alting godt. — Saa døer jeg da med Glæde, sagde Ræven, og derpaa hensov. Just paa samme Tiid døde ogsaa et Faar meget hastig, saa at det ikke fik Tiid til at iagttage de Ting, som Ræven paa sit Yderste havde giort, hvorudover Hierophiterne fældede ligesaa slet Dom over den sidste, som de dømte vel om den første, saasom de saae ikke til begges fremfarne Opførsel, men paa begges Ende. Men Skovens Gud Pan dømte anderledes derom; thi Kroniken vidner, at Rævens Siel, uanseet dens Absolution, blev efter Døden forflyttet udi en Skrubtudse, og Faarets fik sin Boelig udi et af de ædelste Dyr i Skoven.

Guds Domme ere anderledes end Menneskets, og en silde Poenitentse er ikke af den Vigtighed, som gemeenligen troes. Man seer ellers

heraf, at den Meening om Sielens Transmigration og Forflyttelse fra et Legeme til et andet haver været antagen blandt Dyr, blandt hvilke saadan Lærdom er rimeligere end blandt Mennesker.

---

212. Fabel.

Aben og Æslet.

Løven gav engang Befalning til en Abe og et Æsel at udføre en Sag hver især. Begge forrettede Sagen det bedste som de kunde: Men Æslets Arbeyde var ikke at ligne mod Abens, hvorudover den sidste ventede større Belønning end den første. Men Belønningen blev lige. Da nu Aben besværede sig derover, og appellerede til alle Kiendere af Konst og Arbeyde, sagde Løven: Du haver giort alt hvad jeg kunde vente af en konstig Abe, og han haver giort meer end jeg havde ventet af et eenfoldigt Æsel.

Jo større Pund En af Naturen er betroet, jo meer udfordres af ham, og ulige Arbeyde kan derfor fortiene lige Belønning.

---

213. Fabel.

Poenitentses Opsættelse.

Ulven hørte engang en moralsk Tale, som blev holden af en Stork, hvilken bebreydede saavel Dyr som Mennesker deres

uordentlige og ryggesløse Levnet. Af denne Tale blev han saa bevæget, at han besluttede at føre et nyt Levnet, og berammede en vis Tiid til sin Poenitentses Begyndelse, nemlig inden en Maaneds Forløb. Han sagde: En Maaned er snart til Ende, jeg vil ikke drive mit syndige Haandværk længer end til saadan Tiid. Efterat han havde fattet saadant helligt Forsæt, begav han sig til sine sædvanlige Forretninger og Fribytterie igien; men just, da han samme Aften vilde liste sig ind udi en Faarestie, blev han angreben og myrdet af en Fæhund.

Fabelen sigter paa dem, som opsætte deres Poenitentse, ey eftertænkende, hvilken Uheld een eeneste Times Opsættelse kan foraarsage.

---

214. Fabel.

En Konge forskrev til sig tvende af sine Statholdere, befalende dem at medbringe alle deres Documenter og Papirer, som kunde tiene til Beviis paa deres Forhold i Embederne. Den eene fik Befalning strax uden Ophold at begive sig paa Reysen; den anden derimod blev forundet tre Dages Frist. Da de nu begge ankomme, og Sagerne bleve examinerede, blev befundet, at den første havde glemt at medbringe adskillige fornødne Documenter, da den sidste derimod giorde Rede for Alting til Punkt og Prikke. Den høyeste Stats-Minister, hvilken Revisionen var betroet, fortørnedes da over den første, og i Kongens Nærværelse beskyldte ham for Efterladenhed. Men

Kongen selv tog ham i Forsvar, sigende: Man kan ikke fordre lige Nøyagtighed af dem begge, thi den eene haver faaet Befalning at haste med Reysen, men den anden tre Dages Frist til at præparere sig.

Denne Fabel sigter til at igiendrive Menneskenes ubillige Domme, der ansee det som en Straf, at visse Personer hastigen henrykkes, førend de kan faae Tiid til at præparere sig til Reysen, og derved ligesom beskylder Gud for Partiskhed, ey eftertænkende, at jo Gud, som er en retfærdig Dommer, dette haver for Øyne, og udfordrer meer af den, som han haver forundet længere Tiid, end af den, som han hastigen bortrykker, og som kan sige paa Regnskabsdagen: Hvi gav Gud mig ikke ligesaa lang Levetiid, som den anden, at berede mig til Døden? At jo Gud dette iagttager, og at hans Domme ere anderledes end Menneskenes Dom, derom bør ingen tvivle, ligesom man kan være forsikkret om, at han fordrer skarpest Regnskab af den, som han haver betroet det største Pund.

---

215. Fabel.

Dom over tvende Skippere.

Tvende Skippere vare paa Hiemreysen, hver med sit Skib. Den eene kom først til rette Havn. Den anden sildere, efterdi han havde taget feyl udi Cursen. Man tilskrev saadant, efter Sædvane, den førstes Hurtighed og den sidstes Uagtsomhed og slette Kundskab i Seylads. Men, da begges Opforsel af Reederne blev

examineret, fandt man, at den første havde brugt liden Forstand og Agtsomhed, saa at det var af puur Slumpe-Lykke, han saa vel og saa snart var kommen udi Havnen. Den anden derimod blev befunden at have opført sig som en agtsom og erfaren Pilot, saa at det var ikke uden ved særdeles Uheld, som af Taage, Strøm, &c. han var kommen af rette Curs. Herudover besluttede Reederne, at give den første Afsked, og at betroe den sidste et større Skib.

Mange, som ere paa den rette Vey, og som udi Troen have antaget de rette Meeninger, ere mindre udi Guds Øyne end visse Vildfarende, naar de første troe ret af Hændelse, og de sidste troe galt efter nøye Examen.

---

216. Fabel.

Høgens ugrundede Klage over Skov-Forstens Anordninger.

Blandt adskillige Love og Forordninger, som Skov-Forsten dicterede for Dyr og Fugle, antegnes denne som heel mærkelig: Nemlig at en Høg for lige Forseelse skulde straffes ti dobbelt saa stærk som en Stork. Over denne Anordning besværede Høgen sig heftigen, sigende, at paa lige Misgierninger burde følge lige Straf. Skov-Forsten svarede dertil, at, saasom Straffen sigter til at holde Creature i Ave, og at afskrække dem fra Misgierninger, og Erfarenhed lærer, at en maadelig

Revselse udvirker ligesaa meget hos en god, som den haardeste Straf hos en ond Nation, saa behoves stærkere Luud til at toe en Rovfugls end en Storks Hoved.

Enhver Lovgiver bør have saadant for Øyne, og rette Straf efter ethvert Folks Art og Egenskab. Thi hvad hos een Nation kan udvirkes med Ord og Formaninger, kan hos en anden ikke udvirkes ved Riis og Svøbe.

---

217. Fabel.

Adskillige Veye til samme Maal.

Tre Vandringsmænd sloge sig engang sammen paa Reysen til Lyksaligheds Stad. De vare alle lige vel intentionerede og lige villige til at underkaste sig al den Møye, som en lang og farlig Reyse truede dem med. Men, saasom til Staden vare adskillige Veye, kunde de ikke blive eenige om hvilken Vey var den retteste. De bortdreve en tiidlang med at tviste derom: Men kunde ikke komme til nogen Foreening, saasom der anførtes Argumenter mod Argumenter, som bestyrkede enhver i sin Meening. Endeligen, saasom Tvistigheden ingen Ende kunde faae, tog enhver af de stridende Partier sin Vey. Udfaldet herpaa var dette, at de alle, skiøndt igiennem adskillige Veye, komme lykkeligen til Staden.

Enhver, som med Bekymring efterleeder Sandhed, og som i hellig Intention søger Saligheds Midler, endskiøndt han af Vildfarelse er

kommen noget ud af den Vey, som gaaer i lige Linie frem, kan han dog naae det Maal, hvortil han sigter, og er det i saa Maade at man kan sige, at man igiennem adskillige Veye kan føres til de lyksalige Boliger; efterdi en retfærdig Dommer dømmer ikke saa meget efter Vildfarelse, som efter den Vildfarendes Intention.

---

218. Fabel.

Tornebuskens Forvandlinger.

En Tornebusk, som stod blandt nogle høye Asketræer, sagde engang: Ach! hvor ubillig er dog Naturen, der haver givet mig en saa foragtelig og ringe Skikkelse mod disse andre anseelige Træer. Himmelen bevægedes af denne Klage, og forvandlede Tornebusken til et høyt Asketræe. Denne Forvandling foraarsagede en ubeskrivelig Fornøyelse hos det forvandlede Træe: Men Fornøyelsen varede ikke længe: Thi, da det kort derefter saae en Oxe at gaae sig forbi, sukkede det paa ny og sagde: Hvi skal vi arme Træer stedse fæstes stille paa eet Sted, og være som i et bestandigt Fængsel? Hvi haver Himmelen ikke givet os Fødder at gaae paa, som denne Oxe? Denne nye Klage blev ogsaa bønhørt, og Træet blev forvandlet til en Oxe: Og foraarsagede denne Forvandling det ikke mindre Glæde end den første. Men just, da Oxen prisede Himmelen for denne beviiste Naade, blev den vaer et Menneske, som med en Svøbe drev en Hob Kiøer og Heste for sig. Den faldt derpaa udi

ny Melancholie igien, og sagde: Hvilken Forskiel er dog ikke imellem Dyr og Mennesker? Hvi haver Skaberen ladet see saadan Partiskhed udi Gavernes ulige Uddeeling? Ach hvilken Fornøyelse maa det ikke være for et Menneske, at see sig saaledes i Skabningen distingveret. Den Ansøgende blev tredie Gang bønhørt, og omskabt til et Menneske. Ny Forandring, ny Glæde, som dog ikke blev langvarig; thi, da det nye Menneske hørte tale om Engle, misundede det de samme deres herlige Skabning, og udbrød i saadan Klage: Hvad er dog mod Engle at regne et usselt Menneske, som er bekymret om sin Føde, og som er hundrede Tilfælde, Sygdom og Død underkastet! Det hedder, at vi ere alle dannede af een og den samme Skaber, at vi alle ere hans Børn; men Skabningens Forskiel viser, at vi maae kaldes Stiv-Børn. Saa tidt vi saadant betragte, kan vi ikke andet end græmme os og raabe: Hvi ere vi ikke skabte som Engle? Dette Klagemaal blev ogsaa naadigen optaget, og den klagende Person blev forvandlet til en Engel. Nu syntes Alting at være fuldkomment, saa at intet stod tilbage, som det allerædelste af skabte Creature kunde savne: Glæden syntes ogsaa at være fuldkommen. Den nye Engel skiønnede paa Velgierningens Storhed, og prisede Himmelen længe derfor. Men, saasom Begierlighed ingen Grændser haver, og den siden forestillede sig hvilken Forskiel der er imellem Gud og skabte Creature, begyndte den efterhaanden at tilønske sig Guddommelige Egenskaber, og ved saadan Sammenliigning ogsaa at sørge over Englenes Ufuldkommenhed. Himmelen, som mærkede derover den umættelige Begierlighed, op-

tændtes da til Vrede, og fældede saadan Dom, at det missfornøyede Creatur, som paa ingen Velgierning havde fundet skionne, skulde bringes til sin forste Stand igien, hvilket ogsaa skedte, saa at det af en Engel blev forvandlet til en Tornebusk igien: Hvilken Tilstand det siden med Taalmodighed skikkede sig udi, saasom det af disse Exempler havde mærket, at hvor Begierlighed er, kan aldrig være nogen Fornøyelse.

---

219. Fabel.

Bondens formeente stærke Troe.

Bonden, da hàn engang i Kirken hørte Præsten sige: At hvo der haver Troen saa stor som et Senneps-Korn, kan gaae paa Vandet uden at synke, sagde han ved sig selv: Et Senneps-Korn er ikke ret meget stort, saa megen Troe kan du sagte have. Hvorudover han paa Hiemveyen til Forsøg kastede sig af en Baad udi Vandet; men sank til Grunde, saa at han med stor Nød blev reddet. Han sagde derpaa: Jeg tænkte nok forud, at det vilde saa gaae mig.

Fabelen lærer, at mange indbilde sig at troe, da de dog ingen Troe have.

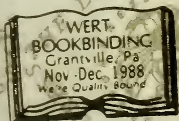
---

220. Fabel.

En Oxe mødte i Skoven en Bonde, hvilken han bebreydede den Haardhed, som Mennesker lode see ved at myrde og slagte Dyr. Bonden svarede dertil: Vi Mennesker slagte jo hinanden selv indbyrdes. Hvi skulle vi da spare Faar og Oxen?

Indhold.

THE LIBRARY OF CONGRESS

WERT
BOOKBINDING
Grantville, Pa
Nov-Dec 1988
We're Quality Bound